

A U R O R A

H A Z A I A L M A N A C H .

(1 8 2 3.)

KIADÁS

K I S F A L U D Y K Á R O L Y .

(Második év.)

FELSÉGES FŐHERCZEGNÉNEK
Á R I A D O R O T H E A
VÜRTEMBERGI HERCZEGASSZONYNAK
J Ó S E F
CSÁSZÁRI KIRÁLYI FŐHERCZEG MAGYAR-
ORSZÁG NÁDORISPÁNJA HITVESÉNEK

mélységes tisztelettel.

A J Á N L Á S .

Hozzád ti Mátyás' hajdani lakhelyén
Régibb dicsőség' fénypalotájából
Igézve hinted Nemzetünkre
A' szeretet' kegyelem' sugárit:

Szelíd alázat' érzetivei siet
Nyelvünk' megújult hajnali csillaga,
Tetőled óhajt fényt magának,
Biztos erőt 's ragyogásra kedvet,

Fogadd el úgy, mint Néked örül Magyar
Mióta kedves Nándora' karjain
Hódúivá tisztel 's új Hazádnak
Nyelve szelíd ajakidra szállott.

Bájló erővel vonzani Nemzetet
Őtet szeretvén nagy fejedelmi dísz :
így Herczeged már meghaladni
Tudta igaz Magyarok' reményit.

Csillag-vezérit tiszteli Bennetek
Rá-tolt homályból fényre derült Hazánk
'S Nektek, Királya' szent nevénel
Áldozatai viszi szíve' díját.

REZEK ' MAGYARÁZATJA .

C Z I M R E Z E K .

Auróra nyájas tekintettel 's csendes méltósággal szövétneket cs Rózsafüzért tartván kezében , fellebeg a' föld' színére. Az éj' Istennéje sötéten körülleplezve, a' mákkal koszorúzott Morpheuszt és leeloszt zárva karjai közé letiin a' derülő fény elől. Ezen Allegória nyelvünk' tenyészetét képezi méHy'most a' felséges Uralkodó Ház', és Hazánk' szeretett Nádorispánja' kegyelmes pártfogása alatt, fentebb díszre hajnallott.

Ő Császári Királyi Főherczegsége, dicső Nádorunk' melyszobra szerteömlendő sugázzattal áll a' tudományokat és szép művészeteket képező jelek között.

Badacsonnak szürettyében
A' hegy' felső felében,
Hol nehezen fogamszik már
Szőlő a' szirt keblében ;
Alatta egy vén Diónak,
Senkitől se láttatva ,
Eggy legördültt ormon ülve,
Csak rigóktól hallhatva,

Imigy zengé, elmerülve
Tengerében kinnyának,
Szíve gyászos történetét
Egyedül csak magának,
Szegény Rózsa -----

Oda van ő! — felgyill va
Örömei éltemnek ;
E⁷ nagy világ semmit többé
Nem adhat már szivemnek! —

Az elesett mátkát könyezve, szinte búcsúzva a vi-
lágától, a gyönyörű vidéktől, mellynek kelleme nem

vala képes enyhíteni a' vesztés' gyötrelmit, magányosan
bús helyzetben itt ül

A' szép Rózsa! Gyuládnak

Dicsőséges Leánya,
'S a' ki Őtet csat ismérte,

Minden férjfi' Bálványa —

Itt látható ifjúsága virágában a' kegyes Szűz: kit
a' szerelem és gonoszság olly korán sírba fektetett. Mély
szomorúság fekszik szelíd képén, mintha kivágyna azon
életből, mellyből László a' hív, a' szeretett, elköltözött.

A' boldogútt két Öreg is
Hogy szívek még dobogott,
És az arany biltikomban
Ó Somlai csillogott,
Őszveülvén, 's őszvehordán
Havczaik' egy rakásra, —
Köny gördülve agg szemekből,
így köszöntek egymásra:

„Adgya Isten, hogy a' Magyarat
A' Félvilág urallya ! —
'S vérrel szerzett szabadsága
Soha kárát ne vallya —
Adgya Isten, Barátságunk
Halálunkig állhasson, —
'S reménnyel töltt gyermekinkből
Egy boldog Pár válhasson !

Szánthó Gáspár és Rezi Bálint kik minden tett-
be , minden gondolatba szeretett Hazájokat beszöttek ,
itt buzgózkodnak; csendes lelkesülés látszó képükben,

és a' barátság , melly őket öszvelánczoló a' Haza' szent emlékével még inkább szentesül.

A' goth-szoba' mélyében játszanak gyermekeik, kiket a' két jámbor öreg egymásnak szánt vala. A' Leányka rózsát nyújtva a' fiúnak, szelíden néz fel reá, míg *az* kardocskát emelget karjával.

Oh, jobb sorsra méltó két szív í
De haj, — földnek gyermeke.!
Rútul járt el benneteket
A' sors' forgó kereke.

Somlón készen vala Brúnó,
A' Dömölki Apátúr,
Öszveadni a Mátkákat,
Eggy öreg, ősz, tisztos Úr.
Brúnó 's Kálmán megpillantván
Egymást, kiki elbámúlt :
„Kéry Kálmán? (kiált Brúnó)
De ő, hiszen már, kimúlt? “
„Kéry Öcsém, és barátom !
Te Hazámnak olly fija,
Miilyent többé soha se szül
Az eltiprott Hunnia! “ — —

Megismervén egymást a' két nemes öreg, Kálmán kifejté boldog gyermekeinek élete' titkait, 's elborítva a' múltnak sajnos emlékéit, könyvek vegyültek a' viszonlá tás' örömébe.

Egymásba áltszakad vala
A' két agg szív' fájdalma ;
Egymásba áltömlik vala
A' két agg szív' siralma; —

'S egymásra rá homorodva
Árpád' nemes két fija —
így siralák Hazájokat,
Tégedet, óh Hunnia !

Bakacs Elek, melyéhez simuló szép Hölgyét által-
karolva nézi e' nem várt jelenést. Boldogsága' teljében
nem érzi az öregek' keservit, Lórát ölelve, a' jelennek
édes örömeit éli.

Egy vasárnap' vala éppen,
Hogy haza vett úttyába',
Bakacs Úr is betért ide
E' Bakonyi csárdába ;
Hol eloltván szomjúságát
Mind az Úr, mint Lovászsza,
Andor, Ura' 'a maga lovát
A' füre kipányvázza.
Most 4' lovak' szájában már
A' fii egyre ropogott ;
Andor egy nagy bokor megett
Mély-álomban hortyogott ; —.
Elek oda lévén dülve
Egy tölgy' görcsös tövéhez,
Szívszakadva, sóhajtozva
Vágyott kedves Hölgyéhez ; —'
Hogy egyszerre a' füleit
Reménytelen meghattya
Egy közlről hangzó ének'
Lanttal kísértt azózattya. —

Mérges volt az ének, melyet a' fák közt lappangó
Lucza énekelt: álruha leplezi, a' boszúlehellőt, hogy a'
felhevült Elek ne ismerhesse meg álnok szándékát.

Eleket azon helyezetben látjuk, midőn már harag
's megvetés elfutotta kebelével felkel nyughelyéről, hogy
közelebb lássa az undok éneklőt.

De — csal tartsd-meg falúidat! —
Miálttam ne csorbúllyon
Birtokod; se nemzetséged
Homályba ne borúllyon.
Bocsáss-meg, hogy szívem után
Itélvén-meg szívedet,
Érzelmekkel egygyezonek
Élly sokáig! — és boldogul! —
'S ha életem búmban megfúl, —
Gazdagé a' kedv és kény, —
Örully, hogy nem vagy szegény!“

„Téged, Lilla, kegyes, jó Szív!
Áldjon-meg én Istenem!
Óh Te! kinek szivét, lelkét
Megfognom és értenem, —
Kit szeretnem és imádnom
Sorsomnak volt vonása! —
Atyádnak érczkeménysége
Szerelmemnek sírt ása: —

Hallyon-meg hát í — Élly boldogul! —
Felejts engem! — Sírunkon túl
Lelkünk egymást felleli,
'S egymást bátran öleli.“

így búcsúza Bodor, Pethő Menyhárt nemes szíyíi
Apródja :

'S oda borúi lábaihoz
A' lankadó Leánynak
És egy néma csókot nyomván
Kezére a' Halványnak,
Késégb'esve ki- 's elrohan, —
Felül paripájára,
És elszágúld, éppen mikör
A' Nap leszáll nyugtára.
Lilla kínos érzelminek
Ostromában testvéreinek,
Kik ott állnak fuldogva,
Ájúlva dül karjokba.

A kevély, a hálátlan Petho hidegen távozást int
a Hívnek, 's keménysége által két őszvehangzó szívet
örökre leszakasztott.

VI.

Salamon Király a' Belgrádi piacon üli győzelmi
ünnepét, 's Ilkát, a' bajnok leányt, ki diadalmát elo-
segíté, Gyulával, régi szeFettével ujonnan eljegyzi,

O az, — szól 's lesütve tekint Királyára ,

Örömlángban olvadt gyöngyö. ő könyet ejt,

Szerelmi szemérem terjed orczájára,

Sorsa' felderültén földet eget felejt ,

Salamon mosolygra néz szemébe,

Gyulát látta azok' beszédébe',

így Ilka! — midőn remegő kezét fogván a' Király
őt a' Hívnek általadja vitézsége díjában. Gyula előbb
dülő oroszlán a'csatában, most a'szerelemtől felszelídült—
nek Királya tartja kezét, 's ezen áldással rekeszti ke-
gyességét :

Légy törzsökös Atyja nagy lelkű fíjajknak

Kik dicső nevedre új fényt szerezzenek,

Mint te olly hősei á' viadaloknak,

Békében jámborság' példái legyenek,

Rontsák a' ki pulya elméjével

Gyáván él 's nem gondol Nemzetével.

Ha lesznek : kik Hazánk' szeles terjedségét
Alattomos gőggel csorbítani készülnek ,
És megirigyelvén nevét dicsőségét
Elnyomni bennünket kardot *köszörülnek*.
Véred oszlassa e' szélvészekét,
Gyujtson oltalmára ezeiekt.

Körmöcz szabad kir. bányaváros Barsban, volgyes táján fekszik különféle magasságú hegyek között. Királyi városi szabadságát 1100ban nyere nagy nevű 's századát túlragyogó Kálmán Királyunktól, mint Róbert Károlynak 1342ben Yisegrádon lőtt leveléből láthatni. 1230 táján II. András' 'keresztvadi vándorlásakor sok sanyargatást szenvedett a' fukar zsidók' bányászati kormányok alatt, 1242ben Tatár pusztításakor, 1278ban ragadozás, égés, öldöklés 1424— 1433ig a' Husszítai dülön gás, 1442ben rablás, 1443ban földrengés, 1525ben Ozmán iga miatt melly szinte Buda' visszavételéig sarczola. 1560ban égés, 1570beu éhség 's rairigyhalál, 1601 ol szinte 1624ig Bocskay 's Bethlen' zndületei, 1634—57ig Rákóczy György 's a' Török' zsarlásai, 1678 — 82ig Tökölyi' békétlenségei 's az egymással villongó versenyes pártok' zavargása, 1705ben Rákóczy Ferencz' háborgásai zaklaták. 1771ben szél - 77ben pedig tűzvész pusztítá a' béke' olében üdülni kezdő várost.

Három kapuval diszesült. Belvárosa csak 32 ház, 's épületei közt az 1557ben épült, 1662ben és 1769ben megújított Szentegyház ékeskedik; azután a' Sz. Ferencz' Szerzeti Atyáké, mellyet Lippay György Esztergomi Érsek 1653ban állítottatott. Éhez tartozik a' Loretto

fcápolna, Jeles tovább a' kir. Kamaraépülett, az érczválasztó 's pénzverő Intézet, bányász ítélőszék, 's a. t. Két fallal 's bástyával erősített kicsiny várában szembetűnő sz. Katalin' temploma és sz. András' Kápolnája. Tágas külvárosai számos bányász - épülettel kérkednek. Felső Kórházának Szelepesényi György volt alapítója, Szécsényi György pedig gyarapítója. Figyelmet érdemel még sz. Anna' 's István Király' kápolnája, a' Gymnasium , az Evang. templom , a' kir. Gabonatár. 26 szabados polgára bányászatüzés' kötelessége mellett, borméretési 's más kir. haszonvételekkel bíif A' Körmöczvíz nevű tej—szinű bányapatak tízezer Ölnyi távolról vezetetik ide különféle sziklás helyeken keresztül a' szomszéd Várme—gyék' segéc erejükkel, ez forgatja malmait 's ezek közt ama' jövedelmest melly a' Beszterczei Püspökségé. Vára vizet földalatti csökön nyer. Bányáji számosak 's többféle nevezetünk, 's arany-ezüstön kívül egyéb 4 ványt 's drágakövet is nyujtanak, 's többnyire a' Városhoz közel esnek. Érczereire leggazdagabb a' sz. Katalin nevű, mellynek mind torkolatja mind bel-csornokjai szemléletre méltók. Nagyobb része a' Várost környező hegységnek csupa bányaureg, ez okozza a' gyakor süllyedéseket és szakadásokat. A' körmöczi aranypénz itt veretik a' rudakká nyujtott aranyból 's K. 3. betűkkel különbözte-

tik az egyebükt vercttektől fokép 1766 óta ; de most e' czímerlet csak aranyain szemléltethető, 's arany-ezüst rudai jobbára a' Bécsi pénzházba liordatnak. — 1751ben Ferencz, 1777 's 1777ben József Császárok 's más kir. Herczegek tisztelik meg látogatásaikkal melly szerencse örökösü lésül emlékpénzzel is dicsőítettett. 1822 Augustusiban Felsőges Nádorunk Főherczegnéjével együtt szemlélte meg. — Kőrmöcz Horányi szerént több Tudós' bölcsőjét ringató. — Bél bőven leírja eredetét, viszontagságait, 's Vályi minden feliratait közli. — 4686 katbol. 's 708. evang. lélek lakj; 's közülök mintegy 700—750 bányászcodik: a' többi méh- selyemtenyésztes- vagy csipkekésziléssel foglalatos. 7 falu tartozik halárához.

A' SzklabinaifVárnak, melly mindenkor felső, kö-
zép és al részre osztatott, első talpkövei mikor tétettek-
le, nem eléggé világos. Tudtunkra legelőször 1315dik
évben Maczedóniai Dancb Gróf és Gróf Thuróczy bírák
ezen várat, mint a' Révay Nemzetiség' levéltárából ki-
tetszik. I403ban Zsigraond Császár és Király alatt, ki
a' Szklabinai Várat és Uradalmat bír, ezen Vár erősít-
tetni és igazíttatni kezdett a' Husszítai zendüléskor.
Ezen Vár és Uradalom Corvin Mátyás Király' idejéig min-
denkor a' Kamara birtoka alatt volt, és csak az emlí-
tett Felségtől adattak elő zör által Corvin János Vezér-
nek a' Lykavai Uradalommal együtt, ennek magva sza-
kadván Pók Antal és Péter az Ulászló Királytól zálog-
képen nyert Szklabinai Várba és Uradalomba beiktattat-
ok I403ban. I405dik évből találtatik a' Révay Nemzet-
ség' archívumában Ulászló Király' jóváhagyása privilé-
gium-formában, függő nagyobb pecsét alatt Ernesth Zsig-
mond Pécsi Püspök' és öccse Csáktornyái Ernesth János
számára kiadva a' bennirt minden vallásokról és tulaj-
donképen adományokról, mellyek Mátyás Királytól Aty-
joknak Buday Ernesthnek 147ödik körüi adattak, jele-
sen pedig a' Szklabinai Vár' és Uradalomnak általíratása-

ról, úgy a' Turóci vármegyei Foispáni hivatalnak méltóságáról mely ax említett Vár' birtokos Urának örökjussal felüladatot. loóban ezen Vár' Tulajdonosa 1527ig Zápolya János lön. 1527ben közbejött 1-so Ferdina ml Magyar Király' adománya Révay Ferenci Sze-mélyi' iselójének ax Ítéletekben, nem különben János és István Öcseiuek is: kik a' Mohácsi vész után elsőben nyert őst helyeiket úgy mint, az Illoki Uradalmat Szerem vármegyéién ' és Aranyánt Rács- és Bodrogban elhagyták. Mimlazáltal már akkor adományok vala a' feljebb említett Stklahinai Várra és Uradalomra Turócz váimegyében. mellevek ezelőtt Zápolya Jánoshoz tartoztak ; nem különben a' Werbőczy István, Zob Mihály és Palóci Antal partosok' jószágaikat is illy jussal tárták mindenütt, ezen Var- és Uradalomban „mellekí az Ovokos ispani hivatal kapcsolatok, a' Révay ívemzet eg beiktatta"! es lóocban Bareságot nyer. — Ezen meg szazaddal e' előtt elhagyatott Var lakja volt a' Re'ayak»ak nem knhitmben tartózkodása a' Varmegyének s menokok az Angshnrgi YalUsnagnak. kik az alatt itt végzek a;tatommagjukat. Ezen Vár-hím.

azáltal úgy az első mint a' másik Valláshoz tartozó Szent Ilona' Plébánosa maradt a' Várnak örökös Káplánja' Ez a' Vár ezenkívül rakheljrök volt némelly irományoknak, nevezetesen a' Turóczi, Brrsi és Nitrai nemes Nemzet-ségekéinek. A' közép ;Vár' bemeneténél az ajtó felett lát-szik bevésve egy márványba foglalt czímer. Az alsó Vár Révay Péter Koronaőr által építtetett, és bír köyetkező felírásokat:

Az első ajtó felett:

Anno 1630. die 1-a Julii. Pax N. R.A. Chris.

Illus. Spcct. ac Magnif. Dnus. Franciscus Révay
de Réva , supr. ac perpetuus Comes Cottus. Thúr. L. B,
Arcis Szklabina , Blatnicza, Lietava, ac Beczkó.

Franciscus Paulusque duó —

Arcis in bis muris ultima septa struunt.

Cessit opus dextre, extincto lumine Pauli

Francisco Portáé Glória tota datur.

Psal. CXL. Lingua perfida in his nequit esseprospera
terris.

Imprimis cadet in suos

quos parat cito casses

Nam Deus miseros teget

et juvabit egenoa.

Az ajtó mellett:

. Anno Domini 1610.

Spccet, ac Magnif. Dnus. Petrus de Réva, Comes pcrpe-
tuis Cottus Thurocziensis, Sacr. Regiae Máj. Mag.
Curiae et Consijiarius, ne ? non Conservátor Sacr.
Coronae, et Maria Forgács de Ghémess curari fe-
cerunt.

Ezen Vár számós gyalogság és lovagok által őrz e-
ték, kiknek mind a' magok', mind lovaiknak tartások
(melly utóbbi maiglan Huszárok' szénájának ne-
veztetik) Turány mezővárosa' minden házhelyes lakójától
teljesítették fejenként. — 1806ban Sept. 4dikén Felső-
ges Főherczeg és Országunk' Nádora, JÓZSEF bejárnán
Magyarországot, ezen Várat is méltóztatott, megszem-
lélni, mellynek emlékét a' Révay Nemzetség által tété-
tett márvány a' maradéokra hagyja. A' felső Vár' tem-
ploma még tudunkra nem régen is látható vala. Bolto-
zatja egy szájában gyűrűt tartó holló látszott. Fala kép-
faragói munka, remek táblázatokkal. Öszv dőt 1800-
dik évben. Elhagyatva lévén ezen Vár, a' fegyverek 's
más hadi eszközök eladattak, a' réz ágyúkból és más
különféle fegyverekből, mellyek többnyire a' Zápo-
lya Nemzetség' birtokában valának, öntettek Szent-Már-

fon mezővárosnak harangi. Ifjabb Révay László 1757-ben egyet ezen réz ágyúkból megtarta magának, és abból kettőt öntetett czímel és írással, melyek Mosócz Várában egy réz bombardának töredékével együtt, (melly 187ben, Június' 18kán a' Szklabinai Várból egy darabfa Hal együtt leszakadt) 's több különféle fegyverek- és régiségekkel ezen Várban gond alatt tartatnak

SZENT MIHÁLY-HEGYI

R E M E T E .

(Rege ' Magyar Előidoból.)

Szigliget és Keszthely között,
    Bele unván borába,
Mellyet terem, a' szőlőhegy
    A' Bálátok tavába
Hosszú keskeny nyelvet lolt-be ; —
Fél gombolyag' képében
Gömbölyűén domborodott
Hegyecske áll végében.
Tetején egy kápolnának,
És Remeték' lakásának,
    Omladéka látszik még; —
    Mohos, mesés régiség.

Szent Mihály-hegy neve ennek:
A' Pethő ház' tagjai
Lévén korább századokban
    Keszthely' Birtokossal,
A' kápolnát Pethő Mihály
    Szerzé jámbor elmével,
És a' Sátánt tápodénak
    Jeleie' szent nevével.
A' világtól menedéke
Volt néki a' csendes béke,
    Melly a' sziget-halmon ott
    Ritkán háboríttatott.

3.

Sok évek' lefolyta után
Mihály onokájinak
Egygyike, — nem örökössé
Őssé' tulajdoninak,
Mennyhárt, kemény 's kevély Nemes
    Zászlóssá a' Hazának,
Nemzője két Pethő Úrnak,
    'S a' szép kegyes Lillának,
E' magányt a' szerelemnek,
Szív és lélek gyötrelemnek
    Tévé szomor lakjává,
    'S végtére — sírhalmává. —

—
4.

Erdélyből, hol a' Hazának
    Vitézkedett harczába',
Pethő Menyhárt szerencsésen
    Viszszatére várába.
Megtért vele Apródgya is,
    B o d o r I m r e , — Pethőnek
A' haláltól megmentője ;
    A' mindgyárt elveszőnek
Bodor termett oltalmára,
Mikor legott dárdájára
    Venné őt' egy Török kar; —
    Bodor által halt a' tar.

5.

„Imrének, hív Apródomnak
    Köszönnyélek éltetem!
(így szól Menyhárt gyermekéhez)
O tartót t-meg engemet.
Megismerem , Imre, hogy te
Ajándékod életem;
Mondsza! ezen adósságom'
    . Viszsza miként fizetem? —
Válassz számos falúimból,
Vagy, ha tetszik, pusztáimból!
    Neked adom egygyiket;
    Válaszd akármellyiket!“

6.

Imre , neki bátorodván,
     Vélvén, hogy a' bálának
 Érzésiben felolvadt! szív
     A' kevélység' habjának
 Dagályaitól nem hajlatik,
     Érdemének 's becsének
 Érzésivei, — elkapattva
 Lángjaitól szívének,
 Lelkes, tüzes tekintettel,
 Elszántt bús nagy érezzel,
     Mellyet titkolt kebele, —
     Menyhártnak így felele:

7.

„Uram l azzal, hogy éltedet
     Haláltól megmentettem,
 Úgy mint Nemes, és Apródod,
     Adósságom' fizettem.
 Egy pórszolgát illet a' bér,
     Ki mindent csak bérért tesz;
 A' nemes Szív jutalmakat
     Másképpen ad, másképp' vesz:
 Egy falud nem elég bére ,
 Hogy kifollyon éltem' vére;
     Hanem ha adsz, hát úgy adgy,
     Hogy adósom ne maradgy."

8.

„ Királyomnak sem kívánnék
 Én adóssá maradni;
 Hát neked, kit meg nem sérthet,
 Jutalmam' elfogadni? —
 (így szól Meny hí rt) csak raond-ki hát
 Kedved miben tellenék ? —
 Hogy adósod én maradgyak,
 Az — hozzám nem illenék.
 Mi lesz elég? szabd-ki magad;
 Pethő semmit meg nem tagad;
 Csak körödből ki ne hágj,
 'S határodon túl ne vágj!“

9.

„Most, vagy soha! (kiált Bodor,
 Ki kebelben agyban é g ;)
 Most válllyon-el: Mennyi vagv Pokol!
 Kárhozat vagy Üdvesség! —
 Nemes vagyok, ámbár szegény.
 Becsületes nemzetem. —
 Add én-nekem Leányodat! —
 Rég' imádom, szeretem.
 Lilla szívem' kívánsága,
 Lilla éltem' boldogsága ;
 Szívednek ez irgalma,
 Legyen tettem' jutalma!

10.

Lilla földre szegzi szemét;
 Minden vére szívének
 Fellövellvén arczájába,
 Ég a' hava képeinek;
 De csak hamar visszaszalad,
 A' honnan jött a' vére,
 És sáppadó halaványság
 Terjed ijedtt testére:
 Mert fergeteg' támadását,
 S legitt vészes Jobbanását
 Sejti Attya' arczában,
 Ki már dúl-fül magában.

11.

Menyhárt Úrnak ránczba vonúl,¹
 Az Apródnak szavára ,
 Homloka, — mord harag-felleg
 Terjed ábrázattýára ;
 Lélekezete boszszút fiivall,
 Vonaglanak kezei,
 S hol Imrére, hol Lillára
 Villámlanak szemei; —
 És zordon felzúdulással,
 'S boszszús neki mordulással
 így csattan fel: — nézése
 Kétélú tör' metszése.

—

12.

„Hah vakmerői 's hogy megtevéd,
A' mi kötelességed ,
Az, házomat meggyalázni
Bátoríthat most téged' ? —
Eszeveszett merész Bolond —
Nyelvem' majd elharapom. —
Takarodgy!— vagy ha csúfság ez?
Hát fejedre rácsapom.
Kérj 's végy sorsod' mértékével —
Vagy elégedgy-meg fénnyével
Általam nyert hírednek,
'S jelessé lett nevednek

13.

Leányához fordul Pethő,
'S káromollya tüzesen ,
Gyanítván, hogy Bodornak ő
Kezet adna szívesen.
„Gyalázatos! (így szól) lAtom, —
Olvasom a' szemedben,
Mivé lennél, ha nem élnék,
'S gát nem volnék kedvedben.
Tudd-meg: D e r s f y vágy kezedre
Ő méltó a' te véredre; —
Én reménnyel biztattam,
'S vömnek őt' elfogadtam. “

14.

„Esküszöm én Égre, Földre!
Hogy pártamból vagy senki,
(Úgy mond Lilla iökélettel)
Vagy csak Bodor vészén-ki!
Én portéka-ként nem hagyom
Eladatni szívemet.
Ha terhedre vagyok, Apám!
Vess klastromba engemet! “
Dúl fül Menyhárt szégyenében;
Mérget forral kebelében;
'S boszszúját csak az tartva ,
Hogy — kezénél nincs kardgya.

15.

Imre — mintegy elégelvén
Boldogságát élte nek,
Mellyet szerez tökélette
Lilla' erős lelkének, —
(Mert nagy enyhét leli benne
A' szerelmes érzelem,
Ha bizonyos, hogy kedvese,
Ha övé nem, másé sem,)
Haragja megszelídülve,
És fájdalma megenyhülve,
Imezt mondgya Pethőnek,
A' boszszút lehellőnek:

16.

„Szünnyön , Uram , büszke mérge
 Én tartám-rneg életedet;
 ‘S tán megérdemeltem volna,
     Hogy bal ítéletedet
     Rám tekintve elfelejtsed,
     Melly m isképp’ is hiú füst, —
 Mert az érdemnek mértéke
     Nem az arany és ezüst: —
 Nézd! ha halni engedélek,
 Kegyelmedért nem kérnék ;
     Hanem Lilla’ kebelén
     Most Mennyemet élném én; —

17.

„De — csak tartsd-meg falúidat! —
 Miattam ne csorbúlJyon
 Birtokod ; se nemzetséged
     Homályba ne borúllyon.
 Bocsáss-meg, hogy szívem után
 Itélvén-meg szívedet,
 Érzelmimmel egygyezdnek
     Tarlhalám uegédedet —
 Élly sokáig! — és boldoGÜI! —
 ‘S ha életem búmban megfúl, —
     Gazdagé a’ kedv és kény, —
     Örülly, hogy nem vagy szegény!

18.

„Téged, Lilla, kegyes, jó szíri
 Áldjon-meg én Istenem!
 Oh Te! kinek szívét, lelkét
 Megfognom és értenem, —
 Kit szeretnem és imádnom
 Sorsomnak volt vonása! —
 Atyádnak ércz-keménysége
 Szerelmemnek sírt ása: —
 Hallyon-meg hát! — Élly boldogul
 Felejts engem! — sírunkon túl
 Lelkünk egymást felleli,
 'S egymást bátran öleli.

19.

'S oda borul lábaihoz
 A⁵ lankadó Leánynak,
 És egy néma csókot nyomván
 Kezére a' halványnak,
 Kétségb' esve ki-'s elrohan, —
 Felül paripájára,
 F elszáguld, — éppen mikor
 A' nap leszáll nyugtára.
 Lilla kínos érzelminek
 Ostromában testvéreinek,
 Kik ott állnak fuldokva,
 Ájulva dül karjokba.

20.

Éjfél után a' paripa,
           Melly Imrét elragadta,
 Kelet felé, — de hová ? — azt
           Senki, meg nem mondhatta , —
 Menyhárt Úrnak udvarába
           Meg' viszszatér nyerítve ;
 A' ló mintegy habos vízbe
           Látszik lenni merítve; —
 Forr és gőzölg, mert vére ég;
 Nyereg 's minden szerszám rajt még,
 Csak lovagja nem ül rajt'! —
 Hajh! 's ez okoz legtöbb bajt.

21.

„Hová vitte a' jó Ifjat
           Szívének nagy fájdalma? — ,
 Talán csak a' Balatonban
           Van már örök nyugalma! “
 így tűnődött a' vár népe,
           A' ki Bodort szerette;
 így még maga Menyhárt Úr is,
           Ki most mélyen érzette,
 Hogy éltenek megmentője,
           'S Leányának szeretője,
           Ki bár szegény, de nemes,
           Jobb sorsra volt érdemes.

22.

Az embernek szerencséje
     Egy percztől függ gyakorta?
 Egy perez amazt Égbe kapta,
     Emezt porba tiporta:
 'S az Örökkévalóságnak
     Hatalmában néha nincs
 Több pilianlat már, mely által
 Megtérhet a' veszeti kincs'
 A' sors, — mivel Bodor siet, —
 'S Pethő késik , mely hiányt vet! —
     Melly bíi- bánat -örvényt nyit!
     'S milly szerencse vész-el itt!

23.

Száz embert is lóra ültet
     Pethő , hogy kinyomozzák
 Bodort, 's neki, élve, halva, —
 Akárhogyan meghozzák:
 Ha él, tehát — Isten néki!
     Lilla legyen jutalma,
 Kit másképpen úgy is megöl
     Szíve' makacs fájdalma;
 Ha nem, — a' nit inkább kíván ,
 'S a' mire Ő mindent rá szán:'
     Temetése' pompája
     Legyen kevély hálája.

24.

Décsak kevés nyomát lépék
A' kétségbe - esettnek;
Tűrhetetlen fájdalmában
Balatonba veszettnek
Gyanította egész Világ;
    'S nem ok nélkül: mert lova'
Nyoma szerint, Bodor előbb
Csavarogván tétova,
A' Balaton' híg parttyában
Vész folytatás a' nyomában;
    'S a' vízből ki 's vissza ott
    Könnyebb lónyom láttatott.

25.

Egygyik cseléd Szent Mihályt is
    Szorgosan kinyotnozá;
De a' honnan Pethő Úrnak
    Ő csak ezt a' hírt hozá:
„Éppen akkor temette el
    Egy Barát a' Remetét,
Ki ott ötven évig látta
    A' nap' nyugtát 's keletét.
A' Holtt előbb beavatott
Egy tanítványt; 's az lesz most ott
Remete a' szent helyen,
    Négy halász volt még jeleve

26.

Minden újabb hír xiresb lön,
 'S nagyobb bizonytalansága
 'S Menyhárt Úrnak komorsága
 Már a' legfőbb pontra hág.
 Szégyenlé önmaga előtt
 Éltének illy vakságát;
 Félt, a' világ megátkozza
 Undok hálátlanságát;
 Mert bár nagy volt büszkesége,
 Szint olly nagy volt nemessége;
 'S e' kettőnek sérelme
 Keblének mord gyötrelme.

27.

Mint a' tavasz' szép virága
 Fogy ékében, éltében ,
 Féreg ülvén, rágván, hízván
 Titkon tömött keblében;
 Úgy Menyhártnak szép Leánya
 Néma búban hervadoz;
 Boldog, mikor nagy fájdalma
 Néha könyre olvadoz.
 Oda minden reménysége!
 Szívének nagy vesztesége
 Életét kiapasztya,
 'S Őtet öszvefonnyasztya.

28.

Komor szemmel nézi Menyhárt,
Büszkeségének súllyá
Miként nyomja szép Leányát,
      'S a' hu szegényt mint dúllyá
'S néha úgy felkiált vádgya
Lelki esméretének,
Hogy csak alig titkolhaltya
      Lágyulását szívének —
A' büszkeség tartóztattya.
Bodort titkon nyomoztattya
      Mindenütt, mindúntalan,
      De mindenkor hasztalan.

29.

„Szünny-meg, Apám, keresni őt’!
      (Sóhajt Lilla) hasztalan
Fáradozol: Ő énnekem
      Már örökre oda van!
A' mit egyszer olly sértőleg
      Tagadhatál-meg tőle,
Ha elvenné, — sokat én sem
      Tarthatnék már felőle.
Van a' szívnek olly érzelme,
Mellynek kedvesb a' gyötrelme,
Mint sem hogy ő koldúllyon
Azért, hogy boldogúllyon.”

30.

így folytak-el napok, hetek,
Hónapok, — és végtére
Két tél, két nyár; de Bodornak
Nem kaphattak hírére.
Lassanként már felejteti
    Kezdék az elvesztettet;
Csak Lilla nem — a' szív' minden
    Ütésével érzettet.
Csüggő feje, és szemei,
Fogyó, tűnő kellemei,
    Es keserű könnyei —
    Mély emlékek jelei.

31.

Megjelentek Der.sfy, 's mások ,
Mind Nőszök, kik Lillának
Kezére, — vagy tulajdonképp'
Jószágára vágyának ;
De a' nagy szív híve Maradt
Bodornak 's önmagának
'S mindenkor csak ezt felelte
Szívét kémlő Attyának:
„Esküszöm én istenemre!
És kínlódó kebelemre!
    Hogy pártamból 'nár senki,
    Csak a' halál veszen-ki! ”

Eljött az Ősz; 's akkor Dorka ,
 Szolgáló az Udvarban'
 Rokka mellett azt beszélté
 Szó- és dolog-zavarban :
 „Apám régi Halász immár
 A' Balaton' vizében;
 'S néha ő is visz egy süllőt,
 De csak Isten' nevében ,
 Szent Mihálynak bús hegyére,
 A' Remete' tűzhelyére.
 A' meghaltt vén Remete
 Koszöllé, és nevcte.

33.

„A' mostani jó szót sem ad ,
 Pedig, mondgvák , fi ital;
 Mintha nem is ennék innék.
 Sovány 's halvány mint a' faL
 Csak búj dosik; 's minden fának
 Jelt metélget kérgébe ;
 Minden jdre más imádság
 Juthat, mondgvák , eszébe.
 Mikor kérli, mint van az Úr'
 Szeme szinte keresztül sziír;
 S ha LeánvÁL kérdezi '
 Szemét földre szegezi.

34.

„Hanem mikor énekének
Keserves bús hangjai
Csendes éjjel zengedeznek, —
    Haja' minden szálai
Felborzadnak, (mondgya Apám)
Annak , a' ki hallgattya;
Hogy az esze majd megbomlik,
    Belsejét úgy szaggattya.
A' Nagypéntek' keservei
Lehetnek bús énekei.
    De most már majd egy hete,
    Elnémúlt a' Reraete,

35.

„Ő az! Ő az " kiált Lilla ,
    Köny forrván-fel szemébe,
Hogy Dorkának e' beszédgye
Eljutott a' fülébe.
'S mikor éppen gondolkodnék,
    Mit tegyen, mit ne tegyen?
'S szeme kínos érezzel
    Csiiggne Szent - Mihály - hegyen
íme belép ősz hajával
Az Apát, és bús arczával
    Imezt mondgya, Lillának
    Kedves taníLványának:

36.

„Béke néked , Boldogtalan! —
 A' bút te rég esmervén ,
 'S én is téged, 's erős lelked',
 Hozzád bátran szellők én :
 Szent Mihályon voltam tegnap,
 A' Kápolnát 's Remetét
 Látogatni, — 's megtartani
 A' Betegnek életét; —
 (Egy a' sorstól eltapodott
 Szív volt az új Remete ott)
 De már halva leltem őt',
 A' búban rég' sínlődöt! ”

37.

„Egy vén tölgynek a' tövében,
 Arczczal erre fordúlva,
 Ülve halt-meg, — feje kínos
 Melyére lekonyúlva.
 Több napokig kelle néki
 Immár halva ülni ott,
 Mert felette néhány holló
 Igen bátran károgott.
 Kedves helyén ásattam sírt ;
 Szemem annyit régen nem sírt,
 Mint mikor eltemettem.
 Szántam őt', mert szerettem. ”

38.

‘Ne tartózkodgy (mond a’ bús Szűz)

A’ holLtat megnevezni!

Imre az, — a’ kiről beszéllsz!"

És elkezdvén könnyezni,

Megerednek siralminak

Elrekedett arjai.

Az Ősz né uni inti, hogy az, —

’S tovoj ezek szavai:

„Belevésvén fa kérgekbe,

‘S kishajlván énekekbe

Szíve’ kínos érzetét, —

Kilehellte életét! ”

39.

„Vidd-raeg c’ hírt, ’s mond Apámnak

(Úgymond Lilla) ne féllyen,

Továbo már, hogy Bodor Imre

Velem gyűrűt cseré Ilyen! “

„Vígasztallyon, (mond a’ bús Ősz)

Ama’ boldogító hit,

Hogy több öröm lesz jutalmad,

Mint a’ mennyit veszhetsz itt.

Szívének mintegy fedele

Feküdt keblén e’ levele.

’S néki adván Lillának,

Sírva indul ÚLtyáuak.

42.

Menyhárt Úr megtartá szavát:
A' Holttat felásatá,
Es hat lovon Szent Mihályról
Őt' Keszthelyre hozatá.
'S Bodor Imre, ezer égő
Szövétnekek' lángjában
Tété tett-le nagy pompával
A' Keszthelyi kriptában.
Az életét megmentőnek,
A' Leányát szeretőnek
Temetési pompája
Menyhárt' kevély hálája.

43.

Az ablakról nézte Lilla
A' temetés' pompáját;
Szemét oda meresztette,
El sem vonván arczáját.
Eltűnvén az szeme elől, —
Miben mintegy kedve telt,
A' bús legott ágynak esett,
Mellyből — soha fel nem kelt.
Azt izente az Attyának:
Tartsa nyitva a' kriptának
Ajtaját még számára, —
Bele száll nem sokára.

S úgy. lett: el nem felejtette
Á' nép a' történetet,
Hogy megújult az, — 'Lilla is
Bodor mellé tétetett.
Komor bánat ülé holttig
    Menyhárt büszke arczáját;
Mosolygásra öröm sóba
    Nem vonítá-el száját.—
'S kik még élve lángolának,
'S elszakasztva kínlódának,
    Egymás mellet fekszenek,
    Mikor — már nem érzenek.

KISFALUDY SANDOR.

Ö R Ö M - É N E K .

Serkenj porodból Pannóniánk' sebes
Győzője Árpád! szent seregid' kemény
Erősivei, kik vas karokkal
Édes örökjök után követtek

Kivívni a' szent földet, az Istenek'
Változhatatlan végzeteik szerint,
Mint rég sajátját Attilának,
A' gyülevész csapodár' kezéből

Ti is keletnek délcz jöve vény ivei,
'S a' hold' merészebb szarvaival csatát
Mérkezni bátor szent Vitézek,
Szálljatok a nyugalom' helyéből

íme' sokat túrt 's vórfolyam-öntözött
De bajnokul védt általatok s a' hír'
Szárnyán dicsőül kelt Hazába,
Magzati' új örömén örülni! —

Uj pálya nyílt-meg, 's uj diadalmakat
Gyűjthet Hazánknek nagyra - hevült fija;
Uj izzanatját uj borostyáu
Fogja fején koszorúzni mar már.

Nem Marsz' dühének szenteli csak tovább
Elszánva éltét, 's másra ezer halált
Villantva száguldó lováról
A' magyar Ős' csinosult szülöttje;

Jobb 's boldogítóbb Isten ereszkedett
Hozzá Olympról, Szittyá kemény fülét
Illetni bájos vesszejével
'S érez kebelét finomabbra edzni.

Dúló csaták' bús romjain állanak
A' bölcs Apollón' temp omi; számtalan
A' Béavattak' száma; bőven
Dűlnek az áldozatok körültek.

Hevülve a' Hon' nemzeti Bardjai
Versenyt kiáltják a' mohosult kövek
Közt rég feledten szunnyadókat
A' maradék' kebelébe vissza.

Haliam nagyhírű lantod' ezüst szavát
Külföld-irigy lett Pannoni Jánuszunk !
És, ah ne n érzém: nem ! te zengél
Mert idegent idegen hurokkal.

Keblet Magyarak csak magyar ősi tett
Gyulasztja tartós indulatokra fel,
'S nagy tette elientájlhatatlan
Kiszti, ha szól magyar ajk füléhez.

Alig ragadtad Gyöngyösi Mííza meg
A' honni,lantot, 's nemzeti húrjait
Alig veréd-el: már Szálának
Zengtek utána kies leányi.

Bús, víg szerelmét itt Badacson fuvá
Édes furuglyán, — Tátika ott nyögé —
Utána Somlónak sziklájji —
Hajdan idők' szomorú regéjít..

A' minden ajkú Tichoni Szűz vevén
Lejtő Zephyrtől a' rokonok' szavát,
Majmolva mindent csalóka,
Felcsevegé Balatonnak alvó

Nympliájit; a' nagy zaj behatott hamar
Erdős Somogynak mély kebelébe, 's itt
Énekre vonzá a' magányban
Álmodozó philoméla' torkát.

Azolta száz lant, száz koboz' húrjai
Ébresztik a' hon' szellemivel, nemes
Lelkét Magyarnak, felhevülni
Kóros unalma után dicsőebb

Pályára 's versenyt a' tudomány' körén
Európa' mívelt nemzetivel, kívánt
Nagy célra törvén, futni, 's itt is
A' maradékra nevét kivívni.

A' bold g elmék' útmutatásain
Így kél az alvó Szorgalom, a' Nagyok'
Példája lobbant ezreket fel:
'S Pannóniánk' teje méze gyülöng.

Á' Felderültség' közhelye, Pest, te vagy
Pest, o Hazám' szent városa! több ezer
Nem fényűző és lomha nép ez —
Munka alatt pezsegő raj'anyja.

Terhelt hajókkal lepve nyomattatok
Széles Dunádnak háta; gyümölcsiket
Hozzák az áldott tartományok
Tárt kebeledbe vevők-’s adóknak.

‘S terhelve úsznak vissza remek kezű
Munkásid’ ékes műszereikkel: a’
Kereskedés így él, virágozik
Általad oh Magyarok’ Athénjei

Itten Hazánk’ szent Áreopágja Per-
Patvarkodók közt bünt igazat bírál,
‘S megszerzi a’ szép eggyeséget
A’ rokonok’ hidegült szivükben.

Itt a’ tanító székeken eggyesül
A’ bölcsesség’ szív-’s elmede rítgető
Világa, melly polgári fénnel
Messze megyék’ fíjait tetézi.

A’ honni elmék’ tengere vagy te Pesti
Hozzád sietnek, ‘s nyájias ölelkezés
Által tebenned párosainak

A’ magas ész’ s magyar ajk’ folyási,

'S ágakra osztván fel magokat, körül-
'S átfolydogálják szomju vidékeink',
    'S a' gyöngye vagy száradni ituiult
    Elmeeret fakadásra kiszitk.

Szív elme így kél Pannóniánk' nemes
Polgáriban fel jóra, magasra; így
    Lesz nagy nagyok Közt a' magyar név
    Mint az a' Marsz' mezején, imitt is.

Szállj már, oh Árpád! vissza sírodba, 's mondj
Áldást fajodnak szent igyekeztire!
    'S addig nyugodj, míg egy jeles fiard
    Ujra riaszt 's nevedet feladja

Nagy tetteiddel hu követésre a'
Késő időkben fénnel elöntetett
    Méltó maradványod' sorának:
    Hogy soha el ne fadjuljon! — Ekkor

Uj lélek, uj tűz, buzgalom, új erő,
Serkenti vérét a' magyar ifjúnak;
    'S e' Nemzet esk'szik szent porodra:
    Hogy soha Hős soha Bara ki nem hal.

GUZMICS IZIDÓR.

J U L I A .

(Az Egri leány a' Török - kivereskor.)

Hah, óriási ösztön' tengerében
Forrok, 's szörnyű agy váznak hódolok!
A' Kedvest látom vére' fürdejében.
Bocsássatok! mi borzasztó dolog!
Röpülni vágyok fájdalmán' dühében. —
Vér! áldott Hűmnek vére párolog!
Lelkembe végső haldoklása zenge. —
Most lettem, ah most, e' csapásra gyenge.

Kit ostorozhat sÚlyosabb kar ennél?!
Mért roskadoztok ah gyarló inak!
Te hű lelkem lángszélben ott jelenél, —
De a' test enged megrázójinak.
Tovább ne múlass illy erőtelemnél; —
O szállj az ütközet' csapásinak! —
'S ha átkaid mint tűznyilak kiszöknek,
Ezekkel nyiss tág poklot a' Töröknek!

MAKARY.

A ' J O V E N D O .

Néma gondolatim között
Néztem az idők' setét
Határin öszveütközött
Kezdet- 's vég enyészétét.

Láttam a' nagy természetnek
Örök munkás kezébe'
Az életek mint születnek,
'S mint folynak tengerébe.

Ezer napok' feljöttének
Ezer lement volt vége,
'S a' századok' remekének
Elmúla dicsősége.

Így a' természet' világa
Az erkölcsire hozott;
Lelkem már itt feljebb hága,
'S a' sorsrul gondolkozott.

Kérdést tettem az időnek:
Mit hord titkos méhébe’?
’S kértem: hogy a’ Jövendőnek
Avasson éjjelébe.

Tűnődtem az Emberiség’
’S Hazám’ végzési felől:
Nem jön e a’ mord régiség’
Setétje ismét elől ?!

Ággódásim’ kinevette;
Láthatárra’ haladd;
Elmém híjába követte;
Feleletül ezt adá:

„Menj-el, mulass a’ Boldogok’
Andalító örömén;
Ne aggódj, mert majd el fogok
„Magam hozzád jönni én“.

SZATTKMÁRT.

H O N V A G Y .

Sötét olajfák' illatos hűsében
Ül a' bús Vándor, könny ragyog szemében,
    'S mélyen sóhajtva v i s s z a - v i s s z a n é z
Kedves hazája tün fel képzetében,
Hajlékát véli a' távol' ködében ,
    'S örömrészketve nyúl felé a' kéz.

Az esti szellő honnyelvét sugallja ,
Szeretti' nyájas üdvözlését hallja
    A' szép csalódás' szellemajkain;
Újulva kél a' múltnak égi kéje,
'S vidám alakként lengedez feléje
    A' boldog sejtés' fellegszárnyain.

Szülőföldéig terjed láthatóra,
    'S békén mosolygva csendes alkonyára,
        Édes felejtés karján ringadoz;
'S mint egykor ősi háza' szűk körében,
Első vágyási' lobbiiidé hevében,
    Könnyűit kebellet ifjan álmadoz.

De ah! sietve tündér képe illan,
Midőn a' déli nap halmára villan
    'S dicső felséggel a' nagy térre száll:
Fenérzi most, milly messze szép hazája
'S bár itt szelídebb ég leheli reája,
    A' sínlő szív nyugpontra nem talál.

Örök tavasz bár zöldéi itt körüié;
Ott a' természet téli gyászra düle
    'S hegy-völgyet zord fagy, zúz, köd, hó tetéz
De ott szabad — 's a' gazdag lét' öléből,
A' földi szépnek büszke lakhelyéből,
    Vadon berkére v i s s z a - v i s s z a n é z .

Egy kép körüi édelg a' biztos ének
    'S rokon szívhez áimúlva hangjai ,
Szerény tanúit gyöngéd érzetének.
    Viszonzva lengetik honpartjai;
'S felette bar sötét felhők gyüλέnek,
    Lezúgnak a' vadkor' viharjai.
Merészen áll a' fergeteg' dühében:
Kezébe' lant , szerelme lángmelyében.

'S a' mit teremtve áradó hevére
    Kegyajkin a' képzés lehelt vala;
Merész - iránya érdemcélhoz éré ,
    'S vígan dereng a' Szépnek hajnala :
Nem vágy azért fénykoszorút fejére
    Nem Ő, a' Kedves éljen általa,
Mint Istennéje a' késő időnek:
Felejtett sírján bár moh' s túske nőnek.

KISFALUDY KÁROLY.

A ' S Z E M ' H A T A L M A ,

(Trióiét.)

Midőn bájos szemed reám tekint,
Egész létem gyönyörben olvadoz;
'S bár rettegei, ha más szerelmet int
'S tömjényt hódolva kellemidre hint:
Midőn bájos szemed reám tekint
Szívem biztos reményre lobbadoz,
'S ég föld ezer kéjben ringat megint;
így boldog én ! nem érzek semmi kint,
Midőn bájos szemed reám tekint,
'S egész létem gyönyörben olvadoz.

M. F.

A Z É L E T .

Míg tavaszunk zöldell ezer indulat edzi fulánkját
Membékít az idő : akkor az élet iramt.

ZORDY.

E L S Ő   L A J O S
NÁPOLYI HADVISELÉSEI.

1347 — 1351.

Róbert Nápolyi Király halálával nem csak a' vérség, hanem a' sz. Szék régibb rendelkezése szerént is az Anjou ház Magyarországi ágazatát illette a' Birodalom. De ez végrendelésében idősb unokáját Joannát; ennek magtalan halála után ötsét Máriát nevezé örökösseinek, Andrásnak, Joanna férjének, Lajos Magyar Király testvéreinek, csak a' Salernoi Hertzegséget hagyván. Ezen igazságtalan intézet által alattomos mesterkedéseikre lij mezőt nyertek Katalin, Konstantinápoly névszerénti Császárnéja, és Durazzo Agnes, a' Királyi ház legközelebb rokoni. Az egész Királyi ház szövényes elnyomatásával kíváná amaz; Joanna és András tora megbuktatásával, — Máriát fiának Károlynak szánván, ohajtá emez, a' birodalmat nemzetségére szállítani. — Színlelve mind a' kettő eggyesül a' testi gyönyörúségek közt nevelt Joannával az Anjou ház Magyar ága ellen; mellynek ekkori feje, az ifjú Lajos Király, András öttse számára kívánta az ősi koronát megtartani.

A' két Aszszony serkentésére és .Kelé-
in e n Pápa egygyezésével Királynénak kiállatja ki
magát a' 16 esztendő Joana mindjárt az öreg
Király halála után. Vizesziiségében, — melly-
nek Nénjei az egész buja udvartól segítette,
szüntelen bókoltak, — ezeknek szövevényes-
mesterkedéseiket nem tudja megfogni, nem látja,
hogy ő csak titkos törekedéseik kész eszköze..
Míg egyfelől tapasztalatlan férje, kedvel tjeitől,
kivált Al t a m u r a Pipintől, vezéreltetve minden
lérjfiusb lépésekre alkalmatlan, magát a' több
Nagyok előtt gyűlöletessé teszi: addig más fe-
lől J o a n n a is megvonja tőle szeretetét, őt az
uralkodástól ellávoztatja, hiú multságokban,
testi gyönyörűségeiben keresi fő boldogságát,
nagyattyanak gondosan gyűjtött kintsét gon-
datlanul elfetsérli 's férjével egygyütt magát ve-
szedelmes örvénybe veti.

Sikeretlen ügyekszik L a j o s követségek és
tetemes summák által a z A v i g n o n i Udvar más
gondolatokra hozni, foganatlanil küldi Anyját,
a' méltósággal tellyes E r s é b e t Királynét fé-
nyes követség- sok költséggel Nápolyba: hogy
a' szelid A n d r á s 's a' szép J o a n n a közt házi
csendességet szerezzen, vi. K e l e m e n a' vég-
rendelés erejét felbontja, de egygy L. K á r ó l -

lyal tett egyezésnél fogva Joannát birtokában még is megerősíti és csak abban egy ez meg nagy nehezen: hogy András mint Joannának férje megkoronáztassék; azért mindazáltal az Országot halála után magáénak ne vélje' Hogy a' felindult Ersebet, Hát magával hazané vigye, Joanna férjével külsőképen megbékél, kétszínű könyekbe lábogván bájoló szemei: de eltávozása után mindent elfelejt. A" két özvegy Hertzezné tsalfa alattomos szövevénye is újra elkezdődik. A' Durazzo-i Herczegaszszony, ki fiával Máriát a' hiúságba elmerült udvarból éjjel elragadtató, a' Pápa feloldozása mellett elvételét 's így új erőt nyere, vetékedőtársa által méreggel végeztetik ki; pártja mindazáltal fiában fenmarad és a' különböző factiók egyesült erővel hátráltatják az ifjú Király koronáztatását.

A'- lány András nyíltszívűségével nem alkalmas ezen felette mindenfelől ösztetolalkodó fellegek elosztására. A' megvesztegetett udvarba mindég idegen maradt és annyira elnyomatott: hogy ha csak köntösre is volt szüksége, előbb a' Tanátsnak kelle a' dolgot megvizsgálni, 's a' Királynétől engedelmet nyerni; bár ez gyönyörűségeinek részesseivel mulatságot

mulatsággal váltott fel, a' költséget nem kímélve.

Azonban Jo a n n a tiltott szerelme gyümölcsét nem titkolhatja el. Némellyek A r t u s B e r t a l a n t, mások T a r e n t i L a j o s t nevezik a szerencsés atyának. Mélyen érzi A n d r á s megfertőztetését, de haragját sokáig elfojtja; végre mindazáltal egy bajnoki Játékban egy zászlóval jelenvén meg, mellyen a' királyi tzímer alatt egy töke és bárd látszott, — tudomását és boszszuszándékát elárulja. Jelszó ez a' bűnösöknek. A' vigyázatlan Fejedelem vadászat színe alatt A v e r s á b a csalatik. Itt hitetlen felesége mellől éjféلكor kiragadtatik, és egy anyától nyert bájgyűrű, a' közvélemény szerint, fegyver és méreg ellen oltalmazván. arannyal keresztülvert selyem sinórral, mellyet, a' mint némellyek állíták, Jo a n n a maga készíté, kegyetlenül megfojtatik, holt teste a' kertbe vettetik (Aug. 20. 1345.) így veszett el, P e t r a r c a szerint, alacsonyul, gyűjtogató vagy tolvaj módjára a' legszelidebb, ártatlanabb ember, a' ritka elméjű ifjú, nagy reménységű Király.

Az undok gyilkosság az öröm közt élő udvarban hamar el volt felejtve. De híre, a' C a

lábriai Herczégység megtagadása' és Joannának Tarenti Lajossal való menyegzői készülete által felingerelt Durazzo Károly segítségével hamar elhatott Visegrádig. A' tüzes Lajos testvér-szeretete, nemcsak lelke, igazságérzése fellobban az Aversai siralmas történet hallására, mely et részről az Avignoni Udvar részrehajló késkedésének is tulajdoníta. A' gyilkosok és tzimboráik fejére boszszút esküszik, e' szándékáról több Európai Hatalmasságokat tudósít, az Austriai Fejedelmekkel és Lajos Német Császárral, a' Pápa halálos ellenségeivel, szoros szövetségre lép. Mindenek előtt mindazáltal Joannát, a' Durazzo-i és Tarenti Herczegeket, mint a' gyilkosságálmozdítóit, VI. Kelemennél elvádolja', törvénybe idéztetésöket 's érdemök szerént megbüntetésöket kívánja, addig is pedig a' megüresült Királyságot maga 's testvére számára kéri. A' Pápa, — kit Joanna ravaszul gyermeke keresztatyjának és oltalmazójának hívameg, — az utolsó egyenesen megtagadja 5 az elsöre nézve pedig mindent ígér; jöllehet a' Nápolyi Fő-Bírónak az egyenes lelkű Montescaglioso Grófnak, ki a' bünösök ellen vizsgálatát Durazzo Károly segítségével el-

kezdette Volt, már előbb meghagyd: hogy a'
Királyné vagy a' Királyi Herczegek ellen vala-
mi kisülvén, a' dolgot nagyobb veszélyek és
zavarok elkerülése végett titokban tartsa. Az
ősz Bírónak tehát meg volt kötve keze. Mind e'
mellett a' gyanúba esett személyek közül töb-
ben elfogatnak; kettenhoszszasabb vizsgálat nél-
kül lófarkhoz kötve kegyetlenül vesztetnek el;
későbbben pedig újra kettő elevenen égettetik
m e g, szájok mindazáltal gondosan kipeckez-
ietvén, hogy a' legnagyobb titkot el ne árul-
hassák (Jun. 1346). Irtózatos a' Nápolyi nép
dúhe ezen boldogtalanok ellen. Az eggyüttelő
G r a v i n a bizonyosága szerént: szemök közzé
-köp, őket kövel hajgálja, a' farakásról lerántja,
szétszaggatja, tetemeiket eggyenként veti a' láng-
ba, megmaradott csontjaikat örök emlékezetre,
késnyeieknek, koczkáknak használja. A' gyilkos-
ság eredeti kútféjeinek kikerestetése még se véte-
tett egyenesenmunkába, és azt végre vi. Kelemen
az özvegy Ersébet Királyné unszolása⁵ követ-
kezésében Nunciussára bízván, a' sok akadályok
és hátráltatások miatt ez se mehetett semmire is.

Eszre vévé ebből L a j o s : hogy igazságos
ügyében szelid utón boldogulni nem fog, hogy
fegyvert kell ragadnia. Ezt annyival biztosban

teheté: mivel magok a' Nápolyiak a' szörnyű
tetten és váratlan következesein felindalva bü-
nösnek ismért Királynéjok ellen felkeltek. Ca-
ietani Miklós első ki népével Itrit meg-
lepi, a' Magyar Király számára elfoglalja; majd
Gaeta mondja fel Joannának a' hűséget;
végre a' vitéz Lali is pártot üt Aqai Iá-
ban s Joanna vezérét a' sok ütközetben győ-
zött Gavalcante Jakabot megveri, elfog-
ja. Lajos tehát az Ország Nagyaival tanácsot
ülvén hív alattvalóit felkéri és Konth máskép
Tóth Miklóst előre elküldi Nápolyba az el-
mék elkészítésére, pártjának erősítésére (Máj.
1347.) Ez Laliival eggyesül s a' Nápolyi se-
reget , melly egyedül 1000 Lovagokból állott,
Durazzo Károly vezérlése alatt, — kit
Joanna és szeretője, majd titkos férje Ta-
rénti Lajos, legszebb inú az egész Ország-
ban, a' Calábriai herczegség Ígéretével meg-
nyertek , — Aquilánál elszéleszti. Később
a' bölcs Miklós Pétsi Püspök vezérlése alatt
Magyarországból érkezett lovas seregetskét ma-
gához vonja, Sulmonát Ovidius szülötte
Helyét, ostrommal megveszi, több helyeket el-
foglal , és Fejedelmét előmeneteleiről, az egész
nép jó gondolkozásmódjáról tudósítja. —

Erre a' Király — bár legbuzgóbb barátja
Lajos Német Császár, medveadásaton életét
elvesztvén, 's több szövetségessel segedelmo-
kkel késedelmeskedének, — ugyan azon esztendő vé-
gével személyesen megindul nem nagy, de bá-
tor hív seregetskéjével. Útjában, melyet Ud-
ine, Pádua, Verona, Modena és Bo-
logna felé vön, az Olasz fejedelmek nem csak
tisztelettel fogadták, hanem seregét népeikkel is
nevelték. U d i n é nél várt reá Joanna követ-
sége melly által írásban mentegetvén magát,
azt állítá: „hog y férjét, ezen leg j o b b e m -
„bert örü lé s i g szerette, 's csak gyilkossai-
„nak isméretlensége akadályoztatá halálának
„méltó megboszszulását.“ „Szeplős életed,“ fe-
lele a' Király Lákoni rövidséggel, „a' birodalom
„eltulajdonítása, az elhalasztott boszszú, máso-
„dik férjhez meneteled, mostani mentegetésed
„elégge bizonyítják vételkedet. Emlékezz az egy
„élő Istenről ki a' gonoszokat megbünteti/
Epén illy fogatlan De u x B é r t á l á n Kardi-
nál és Pápa követjének ügyekezete is: ki F o -
l i g n o nál azon egyházi Fenyítéket tartá elei-
be , mellyet még XXII. János Nápolynak , mint
a' sz. Szék feudumának minden megtámadói
ellen szórt. Büszke megvetéssel monda LA-

„ j ó s : „ Nápoly az Avignonban elnyomott
„ igazságnál fogva enyém; ügyem törvényes ;
„ akaratom azt fegyverrel védni tántoríthatat-
„ lan; igazságtalan kirekesztésed azt nem hajt-
„ liatja meg , engem nem érdekel.”

Így érkezik meg seregével, melly előtt
egy gyász zászlót vitetett ártatlan testvére ké-
pével , A q v i l á b a (Dec. 22.1347) Itt K o n t l i ,
L a l i i , és több Nápolyi Nagyok vele eggye-
sülvén, további előmente inkább győzedelini
pompához , mint hadviseléshez hasonlít a. Az
Htjában lévő városok cllentállás nélkül adják
meg magokat. Tsak a' gyáva T a r e n t i L a -
j o s és a' vitéz A c c i a j o l i M i k l ó s akarják
C á p u á n á l akadályoztatni áltmentét a' S o l -
t ú m o n . De Gróf F u n d i seregével U r t i -
c e l l o n á l költözködik által a' vizen, és így a'
vigyázatlan ellenséget megkerüli. A' Nápolyi
sereg három óráig tartott tsata után , mellyben
a' Magyarok dzsidáik- és nyilaikkal Lovasságát
nagy robajjal támodván meg, hamar zavarba
hozák, elszélesztetik. Ez után C á p u a , B e -
n e v e n t o megadják magokat, és Lajos Király
győzedelmes seregével, melly már számos gya-
logságon kívül 6000 Lovagtól állott,

felé nyomul, itt ugyan azon palotába száll,
mellyben szerentsétlen Ötse öletett meg.

Azalatt Joanna Nápolyba szaladott férjével,
hirtelen készített gályákon Provenceba szökik
ált, alattvalóit a' hűség hite alól feloldozván,
's az Országot a' győzteseknek áltengedvén
(Jan. 15. 13Í8.) Az Ország Nagyai 's Nápoly
várossának követei Aversába megjelennek
hűségeskü vésők letételére ; amazok közt Tarenti
Róbert és Durazzo Károly is. De a' Győzedelmes azt kíváná: hogy minden
vérbeli Hertzegek személyes jelenlétekkel ditső-
ítsék Nápolyba mentét. Hoszszasb unszolásra
elérkeznek Tarenti Filep és Durazzo
Lajos is. Nyájasan fogadja ugyan őket az
ifjú Király; de majd némelly megromlott 's a'
Királyi Hertzegek ellen boszsiit lehellő Nápolyi
Nagyok kisztetésére, különösen az öreg Nápolyi
Érsek tanátsára hoszszas tusakodás után
mindnyáiokat elfogattatja. Durazzo Károly
nak , kire Mária elvételéért különösen felgyulasztott,
azt is szemére veté: hogy ellene fegyvert
fogott és magyar segítséggel Joannát elkergetvén,
maga akart a' Királyi Székbe ülni. Ezért feje
azon helyen, hol András megfojtott, üttetik el;
a' többek, mivel Királyok gyil-

kossait felkeresni 's megbüntetni elmulasztották, Magyarországra küldetnek, a' hol Visegrádon fogságban tartattak, de azon kíméléssel, melyet születésök kívánt. Ez azon örökös vád Lajosunk nevezetes életében, a' melyet semmi fényes tulajdonság, semmi gyozedelem se mos-hata le és a' mellyre örömet vonna a' Törté-netíró sűrű fátyolt, hogy kedvelt Hősének be-tsületét felmentse.

Egyszerű de díszes pompával tartá győ-zedelmes Fejedelmünk bementét a' fővárosba (Jan. 24. 1348.) Egész katonai készülettel ve-zérlé bajnok seregét. M e l i t o nál áll Nápoly várossának fényes követsége üdvözlésére; de az ifiu Lajos pusztá szó-pompájára nem hajtván, hallgatást parantsolva lovagol el mellette. Job-ban nem fogadja az Ország Nagyait kik a' vá-ros kapuinál várak őt gazdag baldachinnal, hogy alatta bévezessék. Megveti Ő ezen fényt. Belső érdemének érzésében büszke paripáján folytatja útját; szelíd méltósága 's nyájas de komoly te-kintete által mindenek szívét megnyeri.

Nápolyban a' Királyi nevet felvévén, az Országglást megváltoztatá. Nagy-Váradí Püspök Nethke Dem e t ért Kormányzónak; a' Kis-ded Károlyt, Joanna fiát, Calábriai

liertzegnek nevezé ki. Nem sokára András nyilvános és büntetés nélkül maradt gyilkosainak egyikét elevenen égetteté meg, másikat pedig éles késekkel megrakott kerékre fonva töreté öszsze. Illy kegyetlenül áll az ifjú heves Király öttse halálán boszszúit.

De a' Pápa akaratja ellen meghódított Ország megtartása nem könnyű feltétel volt. Ezt csak a' megbántott sz. Szék iránt kemény és hathatós lépésekkel, az Országban lévő helytelen szokások ideig óráig való elnezésével lehetett volna eszközölni. De Lajost istenfélő kegyessége újra a' Kresztyenség fejéhez, igazságszeretete a' yiszszaelések erőszakos eltörlésére vezérlé. így a' Pápának Nápolyban fő hatalmát elisméré ; 's az Ország Nagyait magától elidegenité. Amaz, fiúi bizodalommal tett esedezésére, melly által Joannának perbe idéztetését és magának megkoronáztatását sürgette, büszkén azt felelé: hogy a' Királynét próbák nélkül nem Ítélni meg, de ha vétke bebizonyíthatnék is, kérdés: vallyon fiát, a' kisedd Károlyt vagy a' sz. Széket illeti e az ürült Ország Egyébiránt Nápoly fegyveres elfoglaltatását, Durazzo Károly törvénytelen megöletését, a' több Hertzegek elfogatását szemére

hánván, azt kíváná : hogy az Országból tüstént költözködjék ki seregével és várja el Avignon ónból a' további határozást. Mellynek lehető minémüségét eléggé bizouyítá az: hogy Joannának az Avignoni Udvarnál Fényes megjelenése nem akadályoztatott és Tarenti Lajossal öszszekelése jóváhagyatott.

A' Nagyok békétlensége kiütött, mihelyt Lajos kiment az Országból. Eggy szörnyű döghalál, melly a' föld nagyobb részét elborítván, sok helyen a' népességnek alig kímélé meg negyed részét, — meggyengült seregének helyreállítására szükségessé, élete kotzkázatása miatt tanátsossá tette eltávozását. Nápolyt tehát oda hánván (Máj. 1348.) haza siet, minnekutána Kormányozó nak legyjobb Vezérét Apor István Erdélyi Vajdál, Város-igazgatójának Wolfhart Ulrikot nevezte 's öszszeolvadt seregét reájok bizta volna. Az újságon kapó Nápolyi Nagyok, kik nem tsak a' visszaélésck eltörlése — hanem a' Német zsoldosok kifizetésére, 's némelly kapzsi Vezérek fősvénységének kielégítésére bészedett nagy adók által is fel voltak ingerelve, 's a' Durazzo Károly törvénytelen megöletése miatt a' Magyar Uralkodástól elidegenültek, — a' Király

eltávozásával Joannát mindjárt visszahívjak.
Ez hűséges vezérért Acciajolit előre elküld-
vén, Avignon t 80. ezer aranyért, és férje
számára a' Királyi névért a' Pápnak, drá-
gaságait a' Provencei aszszonyoknak eladja,
egy kis sereget gyűjt, tiz Genuai gályákat
bérel és maga is Nápolytól nem meszsze ki-
száll. A' városi köz nép a' változás reményé-
től buzdítatva, 's szép Királynéja nyájas te-
kintetétől telheviilve, nyilván pártot üt a' Ma-
gyarok ellen. István Vajda kénytelen a' vá-
rost oda hagyni. De Wolfhart még egy
darabig védelmezi Castelnovo erősséget.
Se a' bájoló Aszszony kellemetes tekintete, ki
személyesen alkudozott vele, se tsiklándoztató
Ígéretei nem tántoríthatják hűségét. Hiába vet-
tetnek a' levegő megrontására undorító dögök
a' szoros várba, sikereden támasztatnak pénz-
zel az őrsereg közt zendülések, a' vitéz Ul-
rik rendületlen; tsak az élelem fogyatkozása
hajthatja meg vas akaratját. De visszavonulását
ekkor is olly tsendesén, vigyázva és olly szép
renddel eszközlé, hogy az ellenség tsak hatod
napra vette észre eltávozását. A' gyengült 's hir-
telen meglepett Magyarok hamar egymás után
elvesztik Acerrát, Aversát, Cápua't és

A piz zít. Joanna szerentsés előmentéről tudósítja tüstént a' Pápát és ez tanáttsal, tselekedettel segíti ötet. —

A' békeszerető Lajos király még ekkor is barátságosan kívánta a' dolgot elintézni. A' kisdéd Károly kora halála után új követsége által a' Pápától azt kérte: hogy István testvére Máriát , a' boldogtalan Durazzo Károly özvegyét vevén el hitvesül, ezek lépjenek a' Nápolyi trónra. Ezen követség útban érte a' Pápáét, melly Visegrádra érvén Nápolynak kiüresítettését, a' Királyi Hertzegek szabad elbotsájtatását sürgette. De vi. Kelemen előbbeni színlelt okainál fogva Lajos kívánságát nem teljesíté és azért ez is annak kettős kérését megtagad.

Míg ezen alkudozások Avignon és Visegrád közt folytak, Nápolyban nagy változás történt. A' maga hitt Tarenti Lajos egész erejével kiindul a' fő városból; de sikertelen ostromolja Manfredóniát. Csuzy János Várnagy hat holnapig (Júniustól Novemberig 134') vitézül védelmezi magát, az ellenségnek minden-ügyekezeteit foganatlanná teszi, kiütéseiben sok kárt okoz; míg más felől Wolf Konrád Gui llion osi bó l zsákmányozó

hartzait nagy szerentsével űzi; egyedül F o g-
gia megvívásakor 22 ezer untzia aranyot ra-
bol el. így István Vajda időt nyer seregeinek
öszszegyűjtésére; mellyek 300 Magyarország-
ból jött Nemesekkel neveltetvén, V V o l f o t i s
magához vonja, a' Tarenti Hertz eget meg-
támadja, Lucerra alól elkergeti; innen a'
a' hitszegett V V e m e r r e üt. Ez már régtől
fogva Olaszországban tartózkodott ; ott számos
Német és Olasz haramiáival pénzért hol eg-
gy ik, hol másik Olasz fejedelem szolgáltjába
állott; különben mindent pusztított, lóként
rablásból élt, magát Hertzegnek, a' ke-
gyesség 's irgalmasság ellenségé-
nek nevezte. — Konth Miklós Olaszor-
szágba érkeztekör ötlet Királyának szolgálatjába
fogadta; Lajos mindazáltal illetlen magavi-
seleté, a' vitéz Wolfharttal való izetlenke-
dései miatt hirtelen elbotsájtotta , 'saz Ország-
ból számkivettette. így szolgálat nélkül ma-
radván; Acciajoli kiszttetésére Joanna mellett
fogott fegyvert. Ezen, a' háborúban ugyan ismé-
re tcs Vitézt, de a' nyugalomban gondatlan sze-
rentse-vadászt az Erdélyi Vajda Cornetto vá-
rossában éjjel megtámadja véletlenül, meglepett
embereit a' zavarba elegeyedett polgárokkal eg-

együtt levagdálja, ötlet magát, — ki a' hirtelen
lármára ágyából kiugorván, hogy a' bizonyos
veszélyt elkerülje, a' ház fedelére szökött és az
egész éjjelt ott töltötte, — reggel egy ingben
elfogja és magyar zsoldba állani kényszeríti.

Ezen szerencsés esetek után számos vára-
tok önkényt megadják magokat; István pedig
10,000 emberre szaporodott seregével Cápua t
kirabolja, Aversát elfoglalja 's Nápoly felé
nyomul.

Nagy dühvel folyt a' háború mind a' két
részről ezen egész idő alatt. A' Nápolyiak a'
Magyarokra különösen annyira felingereltettek,
hogy Caurattot vitéz oltalom után elfoglal-
ván, az Olaszok és Németek megkímélésével a'
Magyarokat mind felakasztják, és ezek közül
diéinellyek csak németül beszélve mentik meg
magokat. — Ezen kegyetlen bánásmódot, az Or-
szág meghódításán és több rendbéli sarczolásai-
kon kívül számos vitéz tetteik által is vonták
magokra; mellyek közül némelylek, mivel az
egészre különös befolyások nem volt, a' történet
fonalának megszagatása nélkül nem említett-
Jiettek magok helyén. így Mit s bán Filep,
Astili várát vitézül oltalmazván, midőn eggyeszer
kiütne, egy alacsony árulás következésében a'

számos ellenség által körülvéttetik; de vitéz tsopotjával ennek sűrű rendjei közzé rohan és mind addig nem adja meg magát, míg haláláért előre bosszút nem áll, társai majd mind le nem vágatnak, lova el nem esik, és maga lábszárán, veszedelmes sebet nem kap. — Másszor Pipin János, Altamurai Palatin Német zsoldossai Baroli várossát feldőlják. Miklóssy Tamás és Konth Dénes tehát huszad magokkal Manfredónia alól oda robbognak, az Andria felől visszatérő ötször erősebb Németeket véletlen megtámadják, húszat közülök levágnak, 75töt elfognak, a' zsákmányt tőlök mind visszaveszik. Az ilyen egyes, a' dolgok folyamatját nem vezérlő ugyan de az idő szellemét világosító, 's a' Nemzeti characternek, mint az egyes cselekvő személyeknek becsületére való történetek is méltán kívánnak évkönyveinkben helyet. —

István Vajda még Aversában létekor Tarenti Lajos által egy adandó ütközetre, mint valamely kettős viadala, kihívattik. Az öreg Vezér ezt elfogadja. A' nap és vidék egy esség szerint meghatároztatik, a' hely kiméretik, a' készülétek megtétetnek. Azonban Tarenti Lajos a' fegyverben őszült Vajdát

reá akarván szedni, a' határnapot megelőző este egy napi haladékot kér. De István a' dolgot észre veszi, még éjfélkor 300 Magyar Dzsida't rejt el a' Nápolyi ut mellett, és egy más csapattal Wolf Konrádot a' fő város felé küldi az ellenség szándékának kikémlelésére. Ez a' Magyarokat meglepni akaró Olaszokkal hajnalban öszszetalálkozik, azokat minden tétova nélkül megtámadja ugyan, de a' sokaságtól körül vétetvén, vitéz oltalom után elfogatik. Véres boszúra gyuládnak emberei ennek láttára, a' győzedelemben elbízott tomboló ellenséget újra megtámadják, s a' leshelyből maga idejében kirohó Magyar Dzsidasoktól segítettve zavarba hozzák, nagy részét levágják, sokat elfognak, a' többbit elszélesztik és szeretett Alvezéröket kiszabadítják.

Könnyű lett volna Istvánnak ezen fényes győzedelem után a' rettegések közt lévő fővárost elfoglalni; de a' Német zsoldosok a' nyughatatlan Werner és a' két Wolf vezérlése alatt hátralévő zsoldjok mialt pártot ütnek. A' Vajda öket nem elégítheti ki, s hogy általok megfogatván, a' Nápolyiaknak ált ne adathasék, kénytelen kevés számú hív Magyarjaival a' táborból megszökni, Manfredóniába vo-

núlni, honnan Magyarországra megy által a'
Királyt mindenekről tudósítani. A' pártosok el-
lenben a' Nápolyiakkal mindjárt eltávozása után
fegyvernagyvást kötnek, nekik egy bizonyos
summáért a' szabad szüretelést megengedik, ké-
sőbb pedig Lajos segítségökre nem jövén,
100,000 aranyért a' Terra di Lavór ónak
minden erősségeit áltadják. Werner egyne-
liánj' század magával Romániába vonúl más
szolgálatot keresni; a' jobb gondolkozása Wolf
ellenben., a'hátramaradóit Magyarokkal a' Ki-
rály megérkezésére vár vad csoportjaival a'
környéket minden különbség nélkül pusztítván.

Erdélyben éré ezen vizontagságok híre
Lajost. Hoszszas tanátskozásra idő nem volt.
A' Fejedelem hív népét tehát Országgyűlésen ki-
vül kéri fel segedelem adásra. A' Szabad Vara-
sok ezt pénzben nyújtják, a' Nemesség pedig cso-
portonként jelenik meg szeretett Királya kö-
rül, Gilet Miklós Nádor Szécliy Mik-
lós, a' két Bebék, a' La tzk o vitsok '
Konthók, Csuziak, Kanisaiak 's a' t.
jó példával menvén előre. Hamar készen állott
az új tettek után szomjuhozó szép sereg. A'
szükséges serénység a' szárazon való utat nem
engedé meg; hajók elégséges számmal nem voltak.

Azért a' Király csat kevés Nagyai'val tétet hé-
té magát által Sz kardonáhó I M a r t f r e d ó -
niába; (1380. elején) de már csak személyes
jelenléte is más fordulást ad dolgainak, mivel
Trani, Barlettá és Bari városok önkény
megadják magokat.

Nem sokára nagy serege is megérkezik és az
ifjú Király 15 ezer Magyar- 8 ezer Német- és
4 ezer Olaszszal indul el Barletta alól. De a'
nyughatatlan 's csak rablást forraló Német zsol-
dosok új gondot szereznek neki. A' gazdag
Bar öli várossá éleszti kapzsiságokat. A' Ki-
rálynak, ki a' zsákmányozást gátolni akard, az
engedelmességet felmondják, Wolf Konrádót
némelly csoportjaival kivéve. Az ifni Fejedelem
ezen annyira felindnl: hogy személyesen akar
közikbe vágatni, és a' körülátlókat, kik tartóztal-
lak, első hevében kezében lévő pálczájával csap-
dozza. Lecsendesülése után mindazáltal fenýí-
tésöket Ap or Andrásra bízza. Két ezer Ma-
gyar Lovaggal rohan ez közikbe , elszéleszti
városból kikergeti őket; de a' Németek egy
más kapun újra visszajönnek. Ekkor végve-
szedehnet mond fejökre a' felboszszantott Fe-
jedelem cs parancsolatát Magyarjai olly ponto-

san teljesítik, hogy az engedetlenek közül alig menekede meg egynehány száz.

C a n o s á nál, melyet a' nagy sereg ostromlani kezdett ezután, személyes bátorságának szép jeleit adá Lajos. Ő veti a' legelső tűzgolyóbisokat, ő rohan legelőször a' betört kapukon a' városba, ő ér legelőbb a' vár falaihoz, ő első az ostromlajtorján nyilak és kövek zápora közt. Ezt látván a' Várnagy, embereinek csendeséget parancsol és a Fejedelem felé fordulván: „Félre Királyi” úgy mond „nem itt helyed éle, „ted veszélyeztetni. Nem úgy felele az ifjú Lajos, „Fejedelemé hadban az első hely.” A' Várnagy magát majd önkényt megadá és számos más városok is meghódoltak. Azonban Lajos megosztja seregét. Miklós Nádort és Wolf Konrádot 10,000 emberrel A vers a alá, Miklóssy Tamást, ki István Vajda távollétében Tarén tét vitézül oltalmazta — kisebb sereggel az Otrantoi föld meghódítására küldi, maga pedig fő seregével M el fit kezdé ostroralani. Itt éré őt Tarenti Lajos levele, melyben előre bocsájtván: hogy ha bár a Magyar Király a Kunok és más Pogányok életét annyinak veszi mint a' kutyákét; ő még is keresztyén alattvalóinak vérét megkímélem kö-

teles, — egy kettős viadalra hívja ki és Paris t, Avignont, Peruggiát vagy Napolyt jeleli ki helyéül. A' Király a' kihívást elfogadja; de az érnlitett helyek iránt kifogást tészén és azt kívánja: hogy a' viadal a' Német Császár, az Ángoly Király vagy az A q v i l e a i Patriarkha előtt, — vagy ha ez nem tetszene, a' két sereg jelenlétében történjen meg. Ezen ajánlás mindazáltal felelet nélkül maradt.

A' Pápa új követe Annihaldi Kardinál sikeretlen ügyekszik a' Magyar sereget útjában tartóztatni; ez tehát Melfi alól, melly magát olly hamar megadni nem akará, Salerno felé nyomul. Ezen útjában egy ifixi a' Negro vizén az ált járást Lajos parantsolatjára meg akarván vizsgálni, egy lappangó örvénybe az öszsze-csapó hullámok által lováról lesodortatik és elmerül. Ennek látására az ifid Király minderről megfélejtkezik, kényes paripájával utána ugrat. A' víz nagy ereje lováról ötet is lekapja, de széles palástja gátolja elmer ülését. Erős kezével^f tehát a' gyenge ifiat megragadja, az egész sereg szemeláltára a' partra kivonja és él-tét tulajdon személye kotzkáztatásával megmen-ti. A' csendes lakosoknak megkímélésére sok-féle nemzetekből álló, zsákmány után ásítózó

seregével a' városokat, a' mennyire Tehet elkerülte; ha nem volt mód benne, népét István Vajda vezérlése alatt előre küldötte; maga a'' város kapuinál egész átköltözködését. elvárván.

S a l e r n o csak hamar megadá magát, de Casalénál a' Saraon lévő hidat az odavaló Apát elszedeté. A' Magyarok nem gondolnak vele; mindenhez szokott lovaikkal a' sebes vizen áltusztatnak , a' bámulásba merült várost felprédálják. Az alatt új híd készül, az egész sereg átszáll és Sorrento alá robog. —

A v e r s a mindazáltal a' vitéz P i g n a t e l l i J a k a b kormánya alatt az ostromló Nádornak nyakasan ellent áll. Erről tudósítván L a j o s , seregének vezérlését István Vajdára bízza, maga pedig 300 lovaggal a' Nádorhoz vágat. De személyes jelenléte 's ezen új segedelem se törhetik meg a' Várbeliek bátorságát; azért a' Vajda parancsolatot kap : hogy S o r r e n t o ostromát felbontván, egész seregével csatolja magát a' Királyhoz. S z o m m á n á l a' V e z ú v alatt a' lakosok által megtámadtatik az öreg István. Eggy kis lovas csapatot küld megbíin-
'
D é n e s , a' Vajda fia, és lle-

hamar a' városba nyomják a'
rendtelca csoportot. De a' kapuk utána bezá-

ratnak ; egy mély árok oltalmazza a' falakat. Dénes és Hebing er tehát leugranaklovaikról, az árokba szöknek, utdnok az egész csapat. A' lajtorják hiányosságát egy más vállal pótolják ki így mász fel Dénes Hebing er hátán a' falakra, nagy köeső közt. Itt dühösen maga körül vagdalgán, helyet csinál a' többeknek. Hiába rohannak reá az Olaszok, dárda- bárdok-és buzgányokkal; sisaka, pánczéla áltjárhatatlan, vad bátorsága győzhetetlen. Az alatt feljönnek több társai is. Most kezdődik a' szörnyű öldöklés: az ellentállás megszűnik, tehetetlen kétségbe - esés váltja fel azt; előbb véres boszszú, majd rablás ingere vezérli a' Magyarok karjait. Régolta nem volt illy bő zsákmányok.

A v e r s a alatt népei öszszegyülvén , Lajos nagy seregnézetet tart. Itt áll 30 ezer Magyar, 15 ezer Német, 20 ezer Olasz. Ezen szörnyű erő minden ügyekezetei mellett a' város csak három hónapi véres ostrom után vétethetik meg. Maga a' Király, ki életét soha se kímélé, lábán egy nyíl által nagy sebet kapott, mellyből csak nehezen tudott kigázolni. Ez alatt a' sereg vezérletét az öreg Vajda elmellőz- letésévelKonth M i k l ó s r a bízta, a' mi nagy

békétlenséget szült. Különben is az ostrom alatt a' Magyar sereg sokféle nyavalyák által nagyon megró ngátatott.

Végre mindazáltal A versa magát megadja Nov. 1350.) a' megijedett Tarenti Lajos Gaetába vonal feleségével, és a' győzedelmes Lajos nagy fénnel másodszor is megjelenik Nápolyban. Itt előbbeni zendülésökért a' városiakat meg akarván büntetni, nagy hadi adót kivan , ellenkező esetben zsákmányozással fenyegeti őket. A' lakosok erre fegyverhez fognak, a' szállásaikon eloszlott Magyarokat véletlen megtámadják. De vigyázóbb Vezérek hamar ott teremnek, hirtelen összszevonják az egyes csapatokat. Nem sokára rémítő rendben áll a' nagy sereg a' Largo dél Castello pia - czán, Királyának csak intésére várván: hogy az egész várost" elpusztítsa, felgyújtsa, 's a' hitszegő polgárokon szörnyű boszszút álljon. Lajos mindazáltal a'további vérontást el akarja kerülni boszszút lehellő népét Drugeth Miklós és Apor András vezérlése alatt a' város négy erősségeibe elosztja, maga pedig a' Nápolyi nép eránt megvetéssel tele C á p u á b a megy által.

Ez idő tájban vévé Kazimir Lengyel Királytól , régi bajtársától is azon kedvetlen hírt:

hogy a' Litvánoktól megveretette, kénytelen volt Lembergbe keresni menedéket.

Ezen körülmények, némelly vallásos Nagyjainak megújított unszolási 's a' maga keresztjén gondolkozásmódja arra bírák Lajos t, hogy a' Pápával tartó ellenkezéseinek valahára véget vessen. Ennek két köve tje iveri tehát Wilhelm Kardinállal és Guido Tusculanum i Püspökkel barátságos alkudozásba ereszkedik. Nem sokára megkötetik a' fegyvernyugvás (Április elsőjén 1351.) olly feltétel alatt: hogy mind a' két sereg birtokát megtartsa; mind Lajos, mind Joanna férjével együtt az Országot oda hagyják; hanem azalatt Ítélje el Joann a' perét egy Kardinálokból álló Biztoság ha hibásnak találta: szálljon Nápoly Lajosra, ha ártatlannak: adja ez vissza mindeu hódítványait 300 ezer aranyért. Csak az egyenes lelkű Magyar Király teljesítő ezen feltételeket.

Latzkovits Andrást ugyan is a' Magyar seregek és Nápoly nagyobb része Fő-Kapitányának, Drugeth Miklóst Salerno i; Mária is Auranai Priort Aversai Várnagynak nevezvén ki, ezen kötés értelméhez képest az országot oda hagyá és Róma felé vevé útját. A' Tanács egy Tribüntől vezérelsz

tetve, itt eleibe jön, Röraa Urának nevezetével kínálja. De ő a' Pápát jobban felingerleni nem akarván, azt nem fogadja el, és megelégszik azzal: hogy a' Pápa' palotájából, hol megszállj, a' templomokat megnézegette, megajándékozgatta. Innen pedig haza siet, és Ve róttá nál Német zsoldosait elbotsájtja. Joanna ellenben csendesen Gaetában marada, míg férje egész Olaszországot bejára, alattomosan és nyilván munkálodék a' csalást nem ismerő Lajos ellen. A' fegyvernyugvás sikertelen elteltével, az ellenségeskedés és tüstént elkezdődék részéről; a' megvesztegetett Morialis és Wolf Aversát, Lucerrat és Goglionos itáldák.

Sok haladék után megjelent az Avignoni Udvar ítélete. E' szerint a' Királyné hitelesen bebizonyítá: hogy egy titkos varázs erő András hoz minden szeretetét elfojtá és meggyilkoltatásakor tehetetlenségben tartá. így mint egy varázsolt minden büntől felmentetett és a' Magyar Király emlékeztetett: hogy seregeit Nápolyból vonná ki, a' királyi Herczegeket bocsájtaná szabadon.

Mélyen érzé Lajos ezen ítélet különös fordulását, igazságának egyenes elnyomatását; sza-

vát mindazáltal megmásolni nem akard; azért követeket küldött A v i g n o n b a , kik által abban nyilatkoztatta ki magát: hogy S a l e r n o és St. A n g e l o Atyai tartományait kivéve kész egész Nápolyi kiadni, 's a'Herczegeket elbocsátani. Ellenben a'Pápától azt kívánta: hogy minden pártossainak Nápolyban közönséges bortsánatot adjon , Andrásnak még életben lévő gyilkosságait büntesse m e g , és ötet, a' mennyiben a' Keresztyénség fejét megbántotta volna, minden bűn alól oldozza fel. A' 300 ezer arany forintot, mellyet J o a n n a a' fegyver nyugvás értelmé szerint lefizetni tartozott volna, nemesen elengedte. — Ezen ajánlásan épülve az egyesség véghez is ment (Jan: 14. 1302). (A' Magyar seregek csak hamar rendelést kaptak a' visszajövetelre és T a r e n t i L a j o s nem soká Nápolyi Királynak koronáztatott). A' Pápa tehát és általa J o a n n a , L a j o s n a k minden fényes győzedelmei mellett, czélfokat elérék de egész életökre vetett setét homályt eloszlatni nem tildák.— J o a n n á t különösen az örök igazság kérlelhetetlen ítélete még ezen életben eléré ; nem háríthatá el azt se a' Pápa kedvezése, se ítélő biráinak szövevényes fel szabadítása, se L a j o s nagylelkűsége.

Illy vége lön a' Nápolyi hadaknak, mellyeket Lajos Nagy Királyunk az Ország valóságos java ellen személyes sértéstől felgyulasztva, ifiii tűzzel kezdett, férjias erővel folytatott, de aszszonyi mesterkedések, 's az Avignonból tett akadályok miatt kénytelen volt minden fogamat nélkül bevégezni. Hazánkra ebből semmi haszon sem háramlóit, a' meszsze Nápoly két ízben történt meghódításából méltán eredett dicsőségen és azon kívül, hogy Lajos a' Nemeségnek ez alkalmatossággal tett hív szolgálatiért u. András aranypetsétes Levelét megerősíté.

Gr. TELEKI JOSEF

A' LANTOS' SZERELME.

Nem földi ösztön melly magát emészti.
    'S czélnál is kétkedő homályba dől,
A' szívet birtok közt uj vágyra készti
'S mérget ráz ön virági' kelyhiből,
A' bűt komordan akkor is tenyésztí,
    Ha rég kivált kísértő fényiből,
nem hű karral, mit egykor fenn igére,
Mirigy tüzzel sújt a' Küzdő' sebére ?

Nem játszi kény, melly a' port vonzogatja
    'S hiú gőzén vakon csügg a' köziet:
A' Szép- 's Nagynak, felséges hód ólat ja
    Érinti a' Lantos' meleg keblét.
Dicsőn mereng jós lelke' villanatja,
    'S áltörve a' jelen' kódéjjet,
Az égi Szűz bájtegzét nyújtja néki,
'S tavaszt lihegnek lelkesült vidéki.

Mosolygva tün fel kedves Ideálja,
'S érzelme lágy körében szentesül
Szelíd néztén az ég' nyiltát csudái ja,
'S édes titkának jegyzi frigyesül.
Tisztább tetőkre nyúl a' rózsapálya,
'S ezer vidám alakkal népesül,
'S imádtan a' Hivet kiért hevüle,
Kiesb virányokon lebdes körüié'

Örömhitté vált gyermek bizodalma
Szívét örök malaszttal élteti.
Szeret: habár a' sors' kemény tilalma
A' drága lényt kerülni kényteti.
Ónázdozása lesz csendes jutalma,
Mellyet forrón ahítva képzeti,
Minden kis tárgyra tündér színt fuvalnak,
'S dicsét vallják a' lelki diadalnak.

'S mit a' kebel mély rejtekébe zára,
Reszketve kél a' lantnak húrjain
Szent lángban tévedez reménysugára
Az érzemény' titkos hullámain.
Andalgva néz fel távol csillagára
'S felleng a' dal' kéjelgő szárnyain,
'Smig erdőt, berket tölt zengése' bája,
Édes megnyugvás ömledez reája'

Egy tép körül édelg a' biztos ének ,
    'S rokon szívhez simúlva hangjai,
Szerény tanúit gyöngéd érzetének
Viszonzva lengetik honpartjai;
'S felette bár sötét felhők gyülnének,
Lezúgnak a' vadkor' viharjai.
Merészen áll a' fergeteg' dühében:
Kezébe' lant, szerelme lángmelyében.

'S a' mit teremtve áradó hevére
    Kegyajkin a' képzés lehelt vala ?
Merész iránya érdemczélhoz éré,
    'S vígan dereng a' Szépnek hajnala:
Nem vágy azért fénykoszonit fejére ?
Nem Ő, a' Kedves éljen általa ,
Mint Istennéje a' késő időnek:
Felejtett sírján bár moh 's tüske nőnek.

KISFALUDY KAROLY.

A H É S O H .

Ah 's oh fő nyereség a' versben mint szerelemben ;

Itt érzést jelel, ott tiszta metrumra segít.

A' Bölcs, szót ha felejt, bátran folyamodjon

ezekhez,

Es ha az ah nem elég, bízza az ohra ügyét.

Büszke tudósokat is gyakran pártái veszik,

és mint

Gondolatok szöknek , a' csuda semmi közé.

A' lobogó Szerető szintűgy ki .szeretni meg-
unt már

Keblok' ürességét általok elfedezik.

Hangái szolgálnak, bá', fájdalom', álom',

örömmek,

Minden Szép, 's Nagy előtt, 's félszegü

versek után.

ZORDY.

A Z I D E Á L O K .

(Schiller után.)

Eltűnsz tehát tőlem hitetlen
Edelgő báj-képzelmekkel?
Végkép eltűnsz kérlelhetetlen
Minden kéjíd- 's gyötrelmeiddel?
Nem késthetem szárnyad' villámi röptét
Arany lavassza életemnek ?
Ilaszatlan! hullámid az Öröklét'
Bús tengerébe béözönlenek.

A' víg napok mind elröpentek
Mellyek virány pályám' derítgeték.,
Az IdeáloK szétlebentek
Mell'ek részeg szívem' hevítgeték ;
Oda van ő, az édesded hiedlem
Álmom' tündéres lényitől!
A' zord Való kidúlta keblem'
A' hajdan Szép - 's Istenitől,

Mint egykor Pygmalion bálványa' szobrát
Esdő vágyhévvvel áltölelgeté,
Mig azt, marványkeblébe öntve szikrát,
Lángzó érzetre lelkesítheté:
    Olly szerelem' karján öleltem én
        Ifjontan a' természetet,
Mig tüzmelyemtül áltbevülvén
    Lobomtul vett lélekzetet.

'S lángösztonimben osztakozva
    A' néma egy nyelvet lele,
Szerelmim' csókját viszonzva
    Szivemnek értett hangin kéjdele;
Élt akkor a' fa, rózsa nékem,
    Dal volt a' csermely' csörgzete,
Érzésre buzzant lelketlen vidékem,
    'S rokon viszhangot zengete.

Mindenható iparral feszülöngé
    Egy nagy Minden kerengve szűk melyemben
'S életre lépni készülöngé
    Tett- szózat- hang és képmivekben.
Milly nagy volt e' Világ' alakja!
    Mig még bimbóba rejtezett,
Ah melly picziny 's mazur divatja!
    Mióta kifejlengezett.

Miként iramt merész bátra túl lelkesítve,
Boldog dőrálma' karjain,
'S még semmi gondfékttől se félszegítve
Az Ifjú az élet' pályáztain!
Az aether' fenső csillagái
Emelték őt a' térjék' röptéi;
Nincs távol mellynek Zenith 's Nádiráig
Nem szárnyaltak fellengtei.

Milly könnyeden odalebelge!
Mi volt nehéz a' boldognak?
Milly sok ledér kalauz enyelge
Élethintómnál 's rám mosolygnak:
A' Szerelem édes díjával,
Szerencse dús kincsözönében,
A' Dicslet csillagkoronával,
A' szent Való napfényiben!

De ah már pályám' közepén
Kalauzaim eltűntének!
'S pártos léptők máshoz szegődvén
Egy más után elszöktek.
Sik lábbal a' Szerencse elröpüle,
Tudásszomjam nem csillapult,
'S a' szép Való' napfényinek körüé
Sötét kétségfelnő vonult.

Látóm a' Dics' szent koszorúit
Köz homlokon pulyán bitóivá,
'S eltűnt a' szép szerelmi kor, rövid
Tavaszz után odavirulva!
'S mindég mindég csendesb magányra járt
Pályám göröngy vadonomon;
Alig nyújtott még egy csillám sugárt
A' véd remény sötétes utamon.

Mind c' toborz kíséző Egyetem
Közül ki volt párthívem ekkorig?
Ki áll vigasztalóig itt mellettem
'S gvámol karon vezet sirhantomig?
Te ápoló Baráti szent kézi
Ki minden sért megorvosol,
Korán nyomzott 's fellelt rokon szív-ósz í
Ki "terhimmel szeretve osztozol.

És te annak szives testvéri pária,
Midőn az szívzajt csendesít,
Csüggedtlen Munkásság / kinek bűvárja
Lassan teremt, nem dűl, csak létesít;
Ki alkatahoz az Örökleteknek
Porszemt porszemre téveet,
Még is roppant adóibul az időknek
Leródal perez- nap- éveket.

CSATADAL.

(La sentinelle nótájára.)

Harsog a' trombita, lóra Vitéz!
Szerelmes Anyaliazánk' védelmére.
Hunyadi 's Zrínyi' árnyéka ránk néz,
Hogy nem fajult é el az Árpád' vére.
Mert a' váltó sors bár mit hoz
Az igaz törzsökös Magyar szív
Kedveséhez 's Hazájához
A' míg csak lehel, mind végig hív.

Bömböl az ágyú , — halld az első jel!
Fel fel Vitézek! csata' kezdetére;
Hunnia' dicső neve buzdítson fel,
'S úgy Hazánk' mentsége lesz e' nap bére.,
'S a' változó sors bár mit hoz :
Az igaz törzsökös Magyar szív ,
Kedveséhez 's Hazájához
A' míg csak lehel, mind végig hív.

Lobog a' zászló , rajta Vitézek!
A' szittyva görbe vas sebesen talál;
Fegyver villámlik a' merre nézek,
Harcz' kockáján áll most élet 's halál.
De a' váltó sors bár mit hoz:
Az igaz törzsökös Magyar szív,
Kedveséhez 's Hazájához
A' míg csak lehel, mind végig hív.

'S hogy ha elesem, 's halál a' bérem —
Hazámért éltem — Lelkem Istenemnek!
'S töletek Pajtásim még ezt kérem,
Mondjátok meg Hazámnak 's Kedvesemnek :
Hogy bár sorsom halált hozza:
Bennem is lehelt olly Magyar szív,
Melly soha meg nem változa,
'S holtig maradta hozzájok hív.

Gr. TELEKI FERENCZ.

A' FÉLTÉKENY.

Hah féltésnek rád dühei
Mint dúljátok keblemet!
Elkárhoztak' érzései,
Oh pokolnak kór sérvei
Mint marjátok lelkeket!

Mi az a' mi bennem buzog?
Mi forr keblem' mélyében?
fiószült szívem kint mért dobog?
Milly emésztő tüzláng lobog
Testem' minden erében ?

Mi ellenzi ah bezárnom
Ázott szemem' héjait?
Mért kell vándor-vázként járnom
Éjjel, 's fanyar vággyal várnom
A' hajnal' sugárait?

'S ha rózsaszín fellegiből
Kitün piros orczája,
Lelkem' fondor gyötrelmiből
Mért nem vesz el 's keserviből
Semmit szelíd pompája ?

Mért óhajtóm most a' halait,
Mért a' holtak' nyugalját?
Sok békehont akkor talált
Midőn csendes sirjába szdlt,
Ez torié el siralmát! —

Te vagy Féltés, oh átkozott
Szerencsétlen indulat!
Téged pokol gyanú fajzott,
Az őrjöngés" dühe rajzott
Beléd annyi kínokat

Kinek egyszer balmelyében
Megraktad lángfészkedet:
Sem Isten a' szív' keblében,
Sem kehely a' pap' kezében,
Nem enyhíti mérgedet.

Az életnek örömeit
Kegyetlenül gyilkolod;
Megfojtod a' szív' kéjeit
Emberlétünk' szebb édejait
Kaján szomjjal sarczolod.

Az egészség' virágai
LehedtŐl elheryadnak;
A' józan ész' kőfalai,
A' csendes SZÍV' gyémántjai
Harmatként elolvadnak. —

Hajh/ ha mással enyelegni
Látom Lindit, elhalok:
Nyelvem alig tud rebegni,
Keblem kínnal kezd lihegni;
Majd fagyok ? majd gyiiladok.

Tudom én Őt nem csak értem
Alkotá a' Teremtő;
Ah de mihelyt megismértem,
A' jó Istent arra kértem:
Hogy csak enyím legyen Ő!

Esztelen vágy! — sugarai
A' nap' fényes körének,
A' szép hold' csendes bájai,
Az éj' ezer csillagai,
Nem csak értem fénylenek ?

A' fa édes gyümölcseit
Nem csak nekem kínálja;
A' méh nektár lépmézeit
Mint a⁵ bogár lágy selymeit
Nem csak nekem csinálja;

Nem csak nekem term a' szőlő
Búkergető nyirkokat;
A' kalász nem csak értem nő,
Nem nekem tör a' malomkő
Csupán buzamagokat:

Hát Lindinek kellemei
Csak értem volnának é?
Szivhódító kül kecséi
Mindenható bel díszei
Csak engem bájójának é?

Nem! angyali mosolygása
Nem csak engem üdvezít;
Teste' gyönyör mozdulása,
Fülemile dalolása
Nem csak engem részegít ;

Kéjsugárzó szép szemében
Nem csak rám mosolyg az ég
Lágy, irgalmas, szűz melyében,
Malasztal dús jó szívében
Élet nem csak értem ég ' ,

Csókjainak édessége
Nem csak értem adatott;
Barátsága' dicsősége,
Szerelmének üdvessege
Nem csak nekem szánatott;

Ah de még is illy remeket
Bírni ki ne kívánna
Csak egyedül ? illy ékeket,
Illy angyali kellemeket
Másoktól ki ne szánná ?

Láthatom é keserv nélkül,
Hogy öröimim' világán,
Melly egyetlen környös -körüi
Minek szegény szivem örül
Az égész föld' hatarán —

Láthatom é hogy kebléből
Nektárt szívnek mások is?
Üdülhet e küzdéséből,
Edző fulánk mirigyéből
Testem is bús szivem is?

Mennynek , földnek Alkotója,
Véghetetlen hatalmú!
Természetünk' Formálója
Létünk' bölcs Igazgatója
Könyörülő irgalmú!

Hajh! rettegő félelemmel
Mondom ki e' szavakat:
Mért kötél a' szerelemmel
E' legbájosb érzelemmel
Öszve annyi kínokat?

Mért vegyítéd, mért örömmel
Éltünk' legszebb poharát?
Mért kötsz öszve bút örömmel?
Szivünk' vérző sarcz körömmel
Mért vájja örmönmagát?

Hát nyomorult te mered é
    ítélni az Alkotót?
Bűnödöt nem szégyenled é?
Por! törvénybe idézed é
    Őt, kitől nyersz minden jót

Nagy súlyáért vétkeimnek,
    Ne kárhoztass Istenem!
Nyújts fényt vakult szemeimnek,
Alton áléit bús lelkemnek
    Uram, Atyám, Mindenem!

Hagyd lássam: hogy mindeneket
Legbölcsebbül teremtél:
Adsz enyhünkre örömeket,
Bár adsz számos gyötrelmeket,
    Sérvinknek irt rendelték —

A' szív melly vad fájdalommal
Mély keservet közt lobog,
Ott fog méltó jutalommal
Kezet örök nyugalommal
Hol már többé nem dobog.

P A N A S Z .

Ah, elborult virágkorom ,
Engedd, könyezzelek!
Így zár e' majd a' sírorom ?
'ö illy árva testbül lett porom'
Hordják e a' szelek?
Hadd zengjem én siralmamat ?
Hadd ássam el nyugalmamat.
Sok szív borong, de mellyik önt
Érttem keservözönt ?!

MAKARY.

A' TYRÁNN POÉTA.

Diénes, a' lelkes, jeles Tyránn,
Félvén az ostorát morogva fájlaló
Nép közt gyakorta megjelenni, hogy
Elűzze a' komor magány' unalmait,
Végtére versírásra is fakadtt,
Vélvén : hogy a' milly nagy Király r
Poéta is szint olly ieles lehet'
'S mint mindenik Poéta, bár nem is Király
Jóknak talállya verseit , Diénes is
Jóknak találta. Ez bocsánandó hiba.
De néki a' Tyránnak, ez nem volt elég:
Mindenkitől tömjént, dicséretet csikart
Magának Ő erőszak által is.
Éhes Poéták, csélesapó Udvarnokok
Bal véleményének nagyobb, erősb
Győzelmet és hitelt szereztenek.
Philoxenes, ki szíve , lelke, és tüze
Által ieles Poéta 's ember volt, maga
Nem nagyta csak magát ama' ravasz
Rablelkek által félre csábítottai és

Sem a' Tyránntól rettegő köz félelem,
Sem a' királyi kegyetlenségnek gyakor
Példáji arra kényszeríteni
őt' nem tudák, hogy a' Valót
Bátran ne merné vallani: —
Azt, hogy Diénes nagy 's hatalmas egyy Király
Ugyanj de verse 's költeményé rossz,
És így igen kicsiny Poéta csak;
De a' mi nem szégyen Királyoknak soha.
A' fűrge Vizslák ezt hamar, homlok hanyatt
Fülébe vitték a' Királynak, ő maga
Kivánnya ezt a' vakmerőtől hallani,
'S Philoxenest legott magához rendeli.
„Philoxenes! (mond a' Király) ha Aetnaként
Nem ád is elmém Dithyrambokat,
Pindár' nyomán repülni még is mertem én ?
Hallyad 's Ítéld meg versemet.”
Sokáig olvas a' Király. Philoxenes
Bátran kimondgya : hogy nehéz, hibás
A' verse, 's költeményé helytelen.
Haragra fortyan a' Tyránn, 's a' Vakmerőt,
Irigyet, (így vádollya mérge Őt')
Legott setét börtönbe vetteti. —
A' város , és minden lakos , sőt a' mi több,
Magának a' Tyránnak Udvara,
Nagy és Kicsiny sajnálta a' derék,

A' lelkes és elmés Philoxenest,
'S addig könyörgött a' Tyránnak, míg Ez azt
Más nap' szabadnak lenni engedé megint. — '
Tanúihatott, úgy vélte a' Tyránn,
A' Vakmerő, 's megváltozott, 's kétségkívül
Most már dicsérni fogja verseit.
Illy nagy Poétának marasztalásait
Megnyerni , és egész világgal is
Tudatni égvéna' Tvránn, Philoxenest,
Barátit, és Udvarnokit
Magához öszvehívja mindgyárt más napon
Ebédre, 's megvendégeli.
Kedvez Philoxenesnek a' Király;
Es a' mikor váltig lakoztanak,
Meg újra Pindárt, és Hornért,
Verset, Poézist emleget:
Furdalta néki oldalát azon hegyes
Vágyása , benn ragyogni a' nagyobb,
'S jelesb Poétáknak kicsiny, de olly dicső
Számában, és Philoxeneshez így beszéli:
„Hogy, a' mit én tegnap neked
Poézisemből olvasék, nem tetszhetett,
Természetes; mert érni kell, hogy jó legyen,
Minden gyümölcsnek, — agyvelőnknek is.
Ifjonta írtam azt: hibás tehát, mivel
Éretlen agynak költeményé volt.

Most halljad érettebb agyórn költéseit.

És a mit ö költési közt

Legérdemesbnek gondola,

Philoxenesnek mind elől vasa, —

Es büszke önhittséggel, a' mire

Vendéginek magasztaló tekinteti

Adhattak ingert, végre Ö azt kérdezi:

„Hát most ezek mint tetszenek ? “ —

Tapsokra zendül a nagy társaság;

Csudái, dicsér, magasztal és imád

Minden királyi verset, és teli

Torokkal azt kiáltja: „nem csak Aethna már

A birtokod; Pamaszszus is tiéd,

Te ember- és Poétafejelem —

A' gajdolók között csupán maga

Philoxenes hallgat vala.

„Philoxenes í te néma vagy ? (mond a' Tyránn)

Holott tetöled kértem én ítéletet ? “ —

Philoxenes körültekint: tekintete

Bátor 's vidám r „Örök! vezessetek megint

Csak vissza (úgymond) engem, a' honnan jövék.

Menykömegütve áll, remeg

Minden jelenlévő — mosolygva a' Király,

Kit tiszteletre ránt Philoxenes

Viselte, melly a nagy Csoport mindennapi

Természetétől illy nagyon különbözik'

B A R A T O M N A K .

Ha majd az est' szelíd homályain
Elöntve rád mosoly g a' hold' sugára,
'S a' csendes, lágy ohajtozás' szavára
Egy hang felél szivednek húrjain:

Gyanítsd, hogy az barátod' csókjain
Lelkedbe szállt, midőn melyére zára!
'S bár elborít a' messzelét' határa,
Híven kísér az élet' habjain.

'S míg Phoebusz rakja lauruszát fejedre,
Kebledbe gyúlasztván a' szent világot,
Repkényt kötök számodra 's kék Virágot;

ő halhatatlan fényt hoz életedre,
Én — 's én örömmegve hirdetem :
Hogy érted lángol tiszta érzetem.

VANDORFY.

AZ IDŐ ELJÁR.

Búcsút vett húsz esztendő!
Sok múlttá lett már,
A' mi vala jövendő;
Az idő eljár'

A' tavaszt elkergeti
Ezennel a' nyár:
'S azt az ősz 's tél követi;
Az idő eljár.

Lillim' tellyes orczáji
Lángként égnek bár:
Hervadandók rózsáji;
Az idő eljár.

Míg forrón ver kebele
'S tüzes csókra vár:
Addig vigadok vele
Az idő eljár.

'A' jót hálátlan venni

'S nem becsülni kár:
Sietek boldog lenni ? —
Az idő eljár!

Superiót. KISJÁNOS'

Ö H A J T Á S O M .

Aon' berkeiben zaj nélkül folyjon el éltém
Mint kristály csermely myrtuszok'árnyai közt.
Olvkor kis felhő víg' kedvem' egére borulhat,
'S a' szerelem, múlt nap szórja szelíden el azt.
Könnyű lélekkel lássam közelíteni végem',
      'S kedvesemen függve hunyjanak el szemeim.
Emlékül nyíljék minden kikeletre poromból
Gyászló névemnek síromon egy Nefelejts.

Pri. SZENTMIKLÓS Y ALOÍZ.

B A R Á T S Á G
É S
S Z E R E L E M .

„Gyöngeség más semmi! “ ezt dörmögé
magában az öreg Illi és, félre rakván az orvos-
szereket, és fócsóválva néz urára, ki a’ tükör
előtt áll, ’sfelsohajt „Illi és! én megint roszab-
bul leszek, ez a’ halvány szín jövendő súlyos
betegégre mutat

„Tekintetes ur! mindég a’ tükörből szedi
elő a’ nyavalyákat felel Illi és: „a’ sok ülés,
gondolkodás. Tán nem ártana a’ friss lebegő?
ma olly szép tavaszi nap vagyon” Tovább aka-
rá javalgatásait folytatni, de az ajtó zörren, és
S í r h á z y Doktor bukkan elé; lassú kiszabott lép-
tekkel közelít: „Hogy vagyunk?” mond „mint
állunk kedves ur?” és egyenest kéz után nyúl-
va, rejtélyes vizsga szemekkel, bölcs ránezokba
húzott homlokkal a’ pulzust tapogatja.

„Most is csak a’ régiben sinlödöm” mond
K é t e s y; mellyre tudós „hm, hm” lön a’ vá-
lasz.

Különféle kérdések után leül S ír h az y, mérőn egy helyre néz, lábhegyét emelgeti, és nagy fekete pixist, mellyen, halálfő fejrlik, forgat kezében, de nem szippants Egyszerre talpra szökik, mintha valami nagy gondolat ötlene leikébe , ismét tapogatáshoz fog 's néhány köhéntés után így szól: „Én ezen rejtező, sötét homályba borult betegségnek mivoltát, fekvését r okait sejtem ugyan, de valódi tulajdonit, 's annak gátló szereit meghatározni nem tudom; ennek rövid következése az — tessék bevenni!“ „De a' főfájás, álomtalanság?„, kérdé Kéte. „Ezek symptomá a' betegségnek, valamint a' közclgető 's már küszöbön álló' gyógyulásnak. A' főbe gyük fatális elementom küzd velem ebe én győzni fogóké Elhallgat, 's megelégedve lesi mély bölcsesége' esudáltatasát , Julcsikor ja szelenczjét, és valósággal, és pedig hosszan szippant.

K é t e s elfojtott haraggal kirántja kezét, kellelten, néhány aranyat vesz e l ő , és a' kuzuzsló' markába nyomja. Szelíd mosolyásra vonul S i r h á z y ' fanyar képe, s lágy „h m , hm leng féligtátott ajkain: „Tollat ide, hadd írjak!“ kiált hirtelen; de K é t e s y köszönve fáradságát, gyöngéden az ajtón kitolja. .

„Ez már ötödik” mond Illyés „ki Tek. urat kínozza; a’ többi, úgy rémlik, még is okosabban beszélt.

„Ez utolsó!” viszonzá mérgesen a’ komor beteg; „A’ még gyöngé életerőt bosszúság öli el, na illy embert látok a’ hanyatló természet mesterkéltni. Többé ne hívjátok!” Ezt mormolván nagy csomó receptet nyújt Illy ésnek azon paranccsal, hogy tüstént égesse meg. Azután léte’ annyi bajait számlálva, karszékebe veti magát, és sok kérdő ’s felkiáltó jelekkel írja napkönyvébe: miért születtem —

Mindenki könnyen sejtheti Vitézünk’ bajait ; azt nem vér, sem tüdő, hanem azon gonosz idő okozta , melly akkor leginkább lepi meg az embert, midőn ifjúkorból férjfkorba lép, ’s minden szegletben komor mássára, vág

énzleső hideg szivekre talál; midőn az ifjúság’ fellekvárai szétpattannak, az élet lepleden áll elő, ’s az elbitangolt belső erő nem képes kibránt partra, hová egykor a’ csapongó keplezet kincseit raká -le, juthatni.

így K é t e s y. Gazdag nemes házból ered-
vén, korán árva 's önura lön. Több törpe
Nagyok' hamító példája után hiú vágyai szűknek
ítélvén Hazáját, tágasb kört óhajtva külföldre
üzék. Tanult ugyan, 's fogékony szíve kész
vala jóra; de elméje még is miveellen maradt,
hasonló azon kerthez, mellyben sok nemes vi-
rágok' csiráji szendergésökbül a' gondatlan ker-
tész miatt báj illatra nem létesülhetnek.

Pillongást szeret a' világ, 's az aranysuj-
tás eltakarja belső ürességét a' jól kitömött mely-
nek. K é t e s y is, így felkészülve nyilt öllel
fogadtatt; 's minthogy az ember minden sze-
rencsés környíflraényt 's különbözetést öné-
demnek vél, néki is az önhittség gőznimbuszt
fona homloka körül. Olcsó barátok elméje' leg-
kisebb villanásit is égis emelték, midőn tajték-
zó poharak közt kerengve az éjt nappallá tom-
boláké Menyekzöről gondos anyák, pártaunt
szüzek, ezer hálót szövének a' gazdag ifjúnak;
ajánló külseje, domború erszénye mindenütt
nyilt szivekre talált, és így a' szerelerapályát
első sóhajtástól fogva első ásítózásig, ő korán
futá meg.

De, ki vágatva megy 's elesik, ritkán
kel fel épen. Ő is akkor rezzent fel álmából,

midőn azon rettentő gondolatot . v o l t és n i n c s ,
h o v á ? de m i b ő l ; magán megvalósulni lálá.
Szelgyűjtötte társaságát uj szél röppenté széllyel,
's maga állott a' sokaság között dermedező. ke-
bellel pillantva bizonytalan jövőndőibe.

Ha délre harangoznak, 's valami kegyes
Tündér asztalt nem terít, míg másnak kémény-
füstje orrunkat boszorítja, mingyárt a' sorsnak
kell szenvedni; K é t e s y is azon ártatlant vá-
dolva, czéltalan tévelyg a' világban; de az in-
gyenélők' útja mindég mélyebbre süllyed. A'
révparton is csak a' terhes hajót köszöntik,
vagy a' dolgot, ki izzadva fárad.

Akkor jut eszébe édes Hazája — nincs mit
tenni, a' külföld' minden kéjei nem foghatók
érdeklenni a' szegényt — minthogy idegen fény-
től a' s'iv nem melegszik —; haza felé indul:

Mert az ember házi állat,
'S bár mint nyomják itt a' vállat
Az életnek terhei ,
Édesebbek sebjei.

Sokszor felmúl egy halál száz életet: e'
mondást igazlá K é t e s y , midőn Atyjának egv
nőtelen fősvény testvérjét eltemeté, 's annak
kész jószágába üle 's megint úrrá lett.

Most eltökélé magát a' közjónak élni 's mezei gazda lön.

Míg az újság' kelleme tartott, örömmel lesé a' vetések' tenyésztét, virágzatát 's kövér kalászeit; kedvesen hallgatá a' kaszások' 's aratok' raeséjit, dalait; de csak hamar megunta ezt is, és zavarhoz szokott lelke multságért epedt. Ez okhói eljárta nemes szomszédjait; de honszokást nemzeti sajtáságot, melly minden Magyar anyira bélyegez, nem ismervén, a' nyíl tsz ivüségét szemrehányásnak, hazaszeretést öntetszésnek', Önérzést gögnék tartván, honjában is mindenütt idegen maradt.

Társaságban maga lenni, kivált ön hazájában kínos állapot; ezt igen érezvén K é t e s y visszavonúla, és szűk körébe zárva, rész szerint unalom, részszerint a' múltnak sajnos emlékei belsejét az étellel vad küzdésbe hozák. Hypochonaria, ez a' tehetetlenség' komor szülöttje, szállá meg keblét,'s a' jelen' szépeit, a' munkás élet' nyugtató érdemeit elfedé előle. Különben jó szíve elfásult, elhidegült, 's tespeteg ridegültén kérődzve minden léptén áruást gyanítván, baráti részvét nélkül sötét komolyságban tengeté napjait, nem gondolván: hogy azon hiányok , mellyeket másban kerese , magában

sarjadnak. Csak az öreg 111 é s , még Atyja' hiv szolgálja, ki jót rosztat vele osztja, forog körülé , 's minden mód' iparkodik, bár sikeretlen, urát süllyedtéből ismét felemelni.

Végre betegséget gondolt 's beteg lett; minden mozdulatin halált sejtve, ezer sérvet , fájdalmat képzelve télen izzadott, nyár' közepén farkas-bundába didergett. Orvosok jöttek mentek 's egymás' rendeléseit gunymosolygva fonákolván, éleszték, nem olták az emésztő mérget, míg türethetlensége annak is véget szakasztott.

Kezére borulva ül K é t e s y , 's napkönyvét, érzelmei' egyetlen biztosát, olvasgatá, midőn *Ill y é s* nagy robajjal, örömszikrázva szobába rohan: „T e k : ur! hála Isten, megint egy nap a' régi időből! Vendég jön, pedig micsoda vendég.

Ijedten ugrik fel K é t e s y becsapván könyvét: „Mondd, nem vagyok itthon!“ felel 's bezárkózni akar.

„Ez itt a' házibarátság I“ harsog kívül egy szózat. Az ajtó nyílik, és R é n y i , karjai közé szalad az álmélkoaoának. Megszorulva ment-

séget rebeg a' háziúr; de a' nyájas vendég csókjaival fojtja el szavait.

„Barátom! bár mittéssz velem, nem hagy-lak el, míg nem jobbulsz, az az beteg képzeti-det orvosszereiddel együtt ki nem hajgáloed^{ie} mond Rényi, 's körülnézván nem győzi elég-gé csudái ni K é t e s y találmányos eszét, ki min-dent előszede bús rémleteit táplálni.

„Kriptában vagyok é, vagy nálad? minek e' sárga száraz kaponya, minek e' sok enyészet-kepéz Le tő jel ?“ kérdi Rényi.

„A beteg embernek^u mond K é t e s y: „jó a' haláll szemben tartani . 'melly úgy is minden perczét mohó pontossággal számlálja ! Rényi mosolgyva megrázza kezét 's félig halkán fülébe súgja: “ Barátom! a' melly katona mindig csa-tát penget ajkain, az többnyire félénk! “^u

„ Igazság más semmi í^u szól közbe Illyés, 's elbeszéli ura' különösségeit, bár az dorgáló tekintetet lövelgete reá'; kimegy azután, 's minden cselédet talpra kiált, csak hogy e' kedves vendég semmi hijányt ne érezzen.

„Ej, ej“ mond Illyés az öreg gazdasz-szonynak, ki egy macska sereggel a' tornácz-

bán üldögélt, látván urát karon fogva, pedig halósüveg nélkül R é h y i veL sétálni, 's derengő tekintetét 'a tavasz' zöldjén legelni; hallván, gyermeksege' csinyeit 's együttlétök' örömeit említetteti: „Mit nem tehet egy okos ember!“ — clbeszélé azután hosszasan: mint vévé a' boldogult ur, e' vendéget kisdéd korában magához, miként nevelteté 's tanítató; hogy míg az urfi messze járkált ez híres ügyvéd lön, szegény anyját is tartja, hintón jár , 's ma holnap, tudja Isten! mi vál még belőle. A' jámbor ősz alig lelte helyét, hogy R é n y i őt most is mint hajdan bácsikának nevezé. —

Atyák' jó tété a' gyermekek' bizonyos örök sége 's habár a' nemes szívet sírhalom fedi is , szent hála kél hintett magvából és szelíden öleli a' fenmaradtakat. —

R é n y i , kit szép idomjai pulya községből kiemelték, K é t e s y ' zordon életét hallván, szerencséje' alapítójára visszaemlékezve hozzá siet, 's iszonyodva szemléli jötevője' fíján 's nevendék barátján, az elmehomályból sarjadó munkátlanság' sötét nyomait eltökélé a' lelkibeteget derültehb láthatárra vezetve , kiesb hatáskörbe avatni.

Azonban jól tudván az emberismerő: hogy

a' szokás' vaslánczait csak távozás oldhatja fel,
mindenkép' azon törekedett: hogy az áléit kép-
zalgésben tespedező kebelt uj czaókra ébreszt-

;esse. „ Neked“ úgy mond „ ismét világba kell
épned , Hazádat megismerned , hogy annak
hasznos polgára lehess. Szép mondani: én is
követém a' szád' irányait, 's nem utolsó tag-
ja valék a' szabad nemzettestnek. Még elég ifjú
vagy ültetvényed' gyümölcseit szedhetni, 's ro-
kon szivekkel azokban osztakozhatni. ,,

„ Boldog, kinek vágya tiil nem szállt azon
halmon, melly a' szomszéd határt övétől vá-
lasztja !“ sóhajt fel K é t e s y 's kiömlik a' világ
ellen, mellynek egyedül bal részeit látá. Ré-
nyi elhallgat; de a' csendes nyugalom, melly
képén előntve volt, a' békevesztett szívet még
inkább ingerli.

Illy versenygésök' haszna még is az lön,
hogy a' komor eszmélkedő, kit előbb a' fülmi-
le' csattogása is boszonta, most szinte várton
várta a' szóváltást, felejtve, hogy az ember be-
teg is lehet.

Tartós vendég háziteher a' munkás gazdá-
jának; itt ellenben R é n y i napról napra ked-
vesebb lön 's K é t e s y busongva érté, hogy őt kö-
telességei ismét hazahívják.

„Jer velem mond Rényi az utolsó napon y fogadom változva térsz vissza! “

Ijedve hátra lép Kétesy: „Mit gondolsz ? En — ’s utazni “ hirtelen fel ’s alá jár, tükörbe kacsingat, mint áll egészsége, Rényi esdeklik; végre száz meg száz közbevetés mellett elhatározza magát, de csak egy napra.

Ily és nek nagy dolga volt a sok balzomokat, életcseppeket ládába rakni ; ezer baja volt urával, ki egész éjjel tépelődött, le - lefeküdt ’s megint felkelt, meg-megbánta szavát r de visszavonni szégyenlé: míg a’ hajnal szürkül’ a’ kocsis elő jár, durrogat, a’ lovak tüsszögnek, ’s Ily és urát a’ hintóba dörmögi.

Ott ül Kétesy barát ja mellett bepongyójázva , és — panaszkodik’

„Megállj! megállj!“ felkiált Kétesy, hogy a’lovak is megugrottak ’s a’szunnyadó Ily és majd lebukott a’ bakról: „Szerencsétlenség!”

„Mi történt ?“ kérdi Rényi .

„Engem a’ sors csak örökké üldözöl “ sóhajt Kétesy’

Mi bánt ? mit vesztél ? “ kérdé ismét Ré-
t i y i érzékeny hangon.

„ Napkönyvem elmaradt” felel K é t e s y ’s
komoran a’ kocsí’ szegletébe vonúl. Ré n y i nem-
akarva nevetésre fakad, ’s hogy nála is talá-
land papirost, vizsgálja a’ nyugtalan.

„M i n t ijeszti az embert!” mond nyúj-
tózva I l l y é s , ’s kalapját szemébe billentvén,
karjait keresztbe veti, ’s alszik.

Halad a’ két útas, szebbnél szebb vidékek
váltakoznak előttök. A’ nap’ sugára játszik a’ har-
matgyön gyök kel hímzett mezőkön; csicsergő pa-
csirták fenlebdesve, bájosan zengik a’ tavaszt,
melly édes kellemeit minden serdülő tárgyban
tünteti szemökbe, ’sa’ viruló természet felséges
díszletében a’ lelket csendes imádásra gerjesz-
ti. „ Mi szép e’ világ!” mond Ré n y i szo-
rult kebellet; mi szép ez élet benne! ha becsét
méltányolni tudjuk ’s magunk nem tépjük le
örömvirágait! Felhőtlen néz fel K é t e s y ; nem
szól: de mélyen érzi Barátja’ szavait.

Azonban e’ lány benyomást az első fogadó
el torié, hol őket a’ dél meglepé. Egy fias-puly-
ka, mely K é t e s y nek kocsiból - szálltakor há-
tára ugrott, a’ vastag fogadósne’ vékony szava ,
az udvarló, ki megbotlott ’s K é t e s y t leönté,

czetes bor , sótlan étkek, egy vak koldus' csi-
korgó hegedűje, Illyés' jó-kedve, Rényi' tü-
relme , mind ezek sínleték vele elhagyott ma-
gányát ; csak a' vélt áldozat, melyet barátjá-
nak tön nyugtatá meg, de az ismulólag; mert
alig lilének kocsira, nagy záporeső támad, mély-
lyé t a' szemközt üvöltő szél képükbe verdese.
K é t e s y eleint' csendesen nyög d el, utóbb hábo-
rog 's maga ellen dúlong, miért hagyó el mint
beteg az ágyat.

Alkonyaikor ismét hálásra térnek, demilly
nagyra nőtt K é t e s y' nyugtalansága, midőn érté
hogy egy szoba vagy on csak, 's azt is más uta-
zó foglaló már el. Már már pattogni kezd, 's
csak: a' baráti kímélet gátló zúdulását.

A' korábbi vendég egy városi kalmár vala,
ki is Rényit mingyárt megismervén , nyug-
helyét ajánl szobájában.

Vacsora felett, kölcsönös beszéd közt K é -
t e s y fel - vidúlt; azután egymásnak boldog éj-
szakát kívánva lefeküsznek. K é t e s y örvend az
álomnak , mellyben múlt éjjel sem részesülhete
's be is záródtak szemei szerencsésen. De alig
szunnyad el, éktelen hortyogás felébreszti; ez
a'kalmár gondolja, 's egy ideig hallgat, jobbra
balra forog, utóbb füttyül, ujjjaival kopog, okié-

rel dobol, mind hasztalan: folyvást harsog a' kalmár' tágtorka ; végre vánkosát veti hozzá, Rény i titkon nevet , a' kalmár fordul 's újra trombitálj Kétesy lassan felkel_r gyöngéden megrázza az alvót, kérvén, hogy kímélje melyét. Erre csend lön 's Kétesy elalszik.

Félóra alig telt, az ajtón koczognak „Ki-vagy ?” kiált Rény i, Kétesy felretten 's szörnyű haragra lobban —

Fogadós: „Két Asszonyság érkezett, tilalmuk ellen jövök kérdezni: nem méltóztatnának é Nagyságtok a' szobát nekik általengedni ? mint férjfiak inkább fekhettek a' földön.”

Kalmár „Részemről szívesen.

Rény i. „Minden örömmel “ s' ajtót nyit.

Kétesy kifakadva. „Az ördög hozza őket illy későn” Mit volt tenni kettő ellen ; Ő is felkel, öltözik. A' fogadós gyertyát hoz, Kétesy befogja szemét 's morog.

Míg az ágyak bontatnak, Emegy a' társaság. Két Asszonyság áll a' folyosón ; egyik azonnal hozzájok közelit és szerényen így szól: „Bocsánatot urak “ —

„Vilma! Vilma kiált örömmel Rény i 's a' beszélőnek karjai közé omlik.

„Kedves fiam!” megszólal a' másik; Ré~

nyi ahhoz fordul, kezét csókol, és mind a' kettőt általkarolva tartja. Csudáivá nézi a' többi e' nem várt jelenést.

„Hitvesem 's ió Anyám ! „ mond Rényi, a' szobába vezetvén kedveseit, 's olt K é t e s y t , mint régi barátját előmutatja. Ez a' kiejtett ördögért megszorulva, alig lel szót; sőt nagy zajgást okoz : mert a' sok hajtogatás közt az asztalkát, mellyen a' mosdómedence 's gyertya állott, eldöntép.'s midőn ijedtében előre szökik Rényi' Anyja'lábára hág, ki felsikolt; arra ismét hátra iramt 's a' sötétben Higy a' kalmárba ütközik, hogy az a' kályhának tántorog “s azt heliorpasztja, ő pedig hosszan a' pallóra zuhan 's egy cserépbe vágja bal kezét. Most közönséges a' zavar; Rényi világot kiált, az Asszonyok fohászkodnak , a' kalmár sopánkodik, a' fogadós tüzet akar ütni, de siettében mindég csak körmét 's nem a kovát találja; és káromkodik. Nagy későn érkezik Illyés 's gyertyát gyűjt. „Katona dolog más semmi “ mond látván urának vérező kezét.

V i l m a veszi által az orvosi tisztet 's bekötözi a' sebet, mellvre K é t e s y nem is ügyelt, sőtnevetéa'körülállók' ijedelmét. Nem sokára biicsut vesz a' kalmár 's kocsijába fék-

szik, V i Ima pedig kifejté váratlan jóitokét, hogy levél által értvén férjétől utazások' napját, itt őket véletlen meg akará lepni, de a' rász idő késleté annyira utjokat. Azután elválnak; a' férjfiak egy külön pajtában választák nyughelyökét, de ott sem alhattak, mert egy komondor minduntalan bedudolt a' deszka-hasadékön.

Másnapkorán K é t e s y V i l m á v a l, R é - n y i Anyjával útnak indultak.

K é t e s y, ki a' nemesb asszonyi társaságtól egészen elszokott, elsöben igen nehezen lelé fel magát szép társa' körében, 's bármiként erőlködék, egyszínü 's hideg lön multságok: az idő, ez a' gondolatlanság' pótlója, valabeszédök' fő tárgya; de V i l m a' szelíd éiméssége 's hajlékony esze játszi könnyűséggel gyöz félelmén, 's a' legkisebb dolgot bájalakba tudván leplezni, serkenti, bátorítja csüggeteg érzeteit; 's ez utóbb andalgva csügg V i l m a' tekintetén.

Lágy hatalmú ösztön melly eltöltve a' komor életet, uj napot ragyogtatsz feléje, 's édes bájával hódolatra Liszted a' bezárt szíveket! — Ki nem érzi egy szép 's elmés Asszony mellett azon égi gyönyört , melly távol minden ala-

csony vágytól és hévtől, a' tisztább lélek' ömledő
sugár inál kéjéig, 's a' múltat, jövendőt, egy
bajos pillantat' fényébe meríti K é t e s y előtt
röpültek az órák, 's alig vévé észre, hogy a' város-
ba értenek; azon városba, hol zsenge korát tölté.

„ Tekintsd házamat mint tenmagadét ”
mond R é n y i, barátját vezetvén szállására ,
„Minden kívánatodat bizd szorgalmimra 's ne
felejtsd , hogy olly embernél vagy, kit örök há-
la csatol ne vedhez. Míg K é t e s y eláradt érzel-
minek szót keres: egy szép sugár alak lejt bé
könnyűden az ajtón, 's örömláng szemében az
idegent nem is sejtve R é n y i' melyére röpül.
„Testvér húgom L i n a!“ mond R' é n y i; azu-
tán L i n á hoz fordul: „ Ezen urban tiszteld jó-
tevőm' fiát, barátomat, 's ezentúl kedves ven-
dégünket“ Gyöngéd pirulát, fejedő rózsaként,
midőn kelyhén hajnali fény remeg, futja el
L i n a' arczáit. Gyönyörű hűledeztében édesen
zengő szavakkal üdvezli ez K é t e s y t, kinek egész
lénye csudálatba oszla fel, 's néma elfogódás
's ámulat közt uj világba szédeleg.

Azalatt V i l m a is oda szövetkezik 's kezét
vizsgálván az érzékenyülőnek „ Ezentúl “ mond
„ketten ápoljuk barátunkat; hahogy házi gond-
jaim elvonnak, L i n a váltja fel tisztemet; re-

menyiem lesz sikere szíves igyekezetünknek.
Kétesy lángol ügyetlensége elárultathatásún 's
felejtetni kéri csekély sebét. Lina, nagy kék
szemét földre függesztve 's öve' fodrával játszva
rebeg: „Ha értelmem megfelel akaratomnak,
kész segéd leszek Vilmától kivan előbb meg-
taníttatni tisztére; a' mi tüstént meg is tör-
tént. Kétesy' keble feszül, vér láng borítja ké-
pét, midőn a' szép szűz' hókarjai -érdelik.

Kéz! ne gyógyulj meg, szól Kétesy ma-
gában, midőn a' társaság eloszlott 's titkon áld-
ja az erős kalmárt, kinek vas könyöke őt a'
földre teríté. Illyés jó: „Tek. ur! rendeljek
lovakat?”⁶⁶ kérdé; „csak egy napot tetszett em-
líteni.”⁶⁶

„Ne alkalmatlankodj!” dörög Kétesy;
hirtelen azután a' távozót magához vonja: „Hív
szolga! te öreg vagy, én beteges, mindegyünk-
nek nyugalom szÜKsége.”

Illyés elballag; 's ő még későn estve is an-
dalog; álomkerülte szemeit édesen lengék kö-
rül a' múlt órák, 's az élet, előbb olly kietlen,
most örömszínben tűnt fel előtte.. Lelke' har-
czai lágy érzetekre olvadozva, ifjúsága' homá-
lyos kepeit fényre derítik; szebb jövődő edze-
geti serdülő erejét, melly önalkotott súlyai

alatt lankadoza, 's léte' fenmaradt javait eltökéli'
nemesb célra érlelni; ábrándozva tollat ragad,
hogy érzelmit kiöntse, és — L i n a' nevét írja
reszketőleg.

Hirtelen nő a' szerelem, egy könnyben ,
egy égő tekintetben röpi elénk, 's éltünk' fele
elandalító karjában tünedez , míg édes titkait
kifejtjük; boldog! ha csendes tisztelet szövet-
kezik hozzá, így halandóságunk a' fentebb égi
lét' előérzete.

„Uram!“ mond Illyés biztosan, „igen ro-
szul állunk!“

„Mi történt?“ kérdé vígan a' háziúr.

„Az én uram“ felel Illyés „előbb zúgo-
lódó, most fohászkozó beteg, más semmi. Teg-
nap estve, midőn levetkőztetém , azt mon-
da — de talán meg se mondóm , úgy is hasz-
talant

„Még is mit mondott, édes Bácsikam ? “
szól hízkelkedve R é n y i . Illyés délczegenmeg-
pödörinti bajuszát „Hamisak' mond „a' városi
urak! mindent kivesznek az emberből; tehát
azt mondd: hogy ő s z e r e n c s é t l e n s z e r e n -

e s é s halandó, más semmi! Köztünk marad-
jon “ ’s eldöcög.

R é n y i, kinek épen egy zavaros per forga
fejében, ezt a ’ komolyság’ pusztá szavainak vél-
te ? azonban szerencsétlen szerencse az: mikor
az ember véletlen kincsre talál, és nem bízik
magához hogy azt fel tudná emelhetni, mással
sem közli pedig örömet.

Messze szállong a⁵ férjfi’ lángesze, világo-
kat ölel, múltán, jövendón mereng tekintete
de a ’ jelenlét’ titkába csak Asszony hat be ; amaz
bátran ítél a ’ külső életről, ez a ’ szív’ érzeteit
méri ’s gyöngéd keble első biztosa a ’ serkenő
 eget lebjájló szerelemnek.

Vilma volt első, ki e ’ titkot sejté , ’s Ké-
t e s y ’ ömlengéseit, forró nézteit elérte. Maga
. boldog a ’ szerelem által, idegen szerencsét sem
gátla; csak a ’ gyors láng’ irányait kémelve óhaj-
tá: hogy e’hév külső zavar közt se gyöngülne
azért férjével együtt, ki örömmel osztá szándé-
kát, K é t e s y t lassudan nagyobb világba iktatni
tökélé.

És L i n a — ez ártatlan lélek, ki távol min-
den hiú fénytől , nem tudva díszeit csendesen
virágza kinek indulattól nem érintett szíve sza-
badon, de szerényen lebdez az élet felé — L i n a

maga nem sejté titkos imádóját. Bátyjától függve, kit határtalan szeret, annak barátját is mély tisztelettel illeté : csak néha, midőn égő tekintete szemébe lövell, vagy remegő kezét bekötvéen érzi keble háborgó hullámain, gyöngeszorulat, homályos eszmélet szállá belsejére ; hogy boldogtalan, hallá, 's nem ügyelve szenvedése' okára, szelid érzeménye részvétre buzdul.

Voltak ugyan többen is , kik tömjényeztek a' serdülő szépnek; hány szem csügge virágzó kellemein, 's beszökni vágyott a' szép szűz keblébe ; de L i n a mind azt világi pusztaszáknak tartván figyelemre se méltatá V i l m a ' csendes erkölcsét követvén, városi zavar közt is magányosan élt 's K é t e s y vala első , kivel mintegy érzékeny barátságba lépett; ki is figyelmét iránta minden módon kimutatni törekszik. Soha nem ment ki, hogy valami érzetére célzó ajándékkal ne lepné meg. Virágait öntözgeté 's úgy rendelte, hogy értelmet adhasson nekik. Részt veve legkisebb örömein 's hacsak illendőség engedé, hozzá szövetkezett. Eléggé sajnálta : hogy keze meggyógyult, ámbár önmaga hátrálta, és ha R é n y i valahová vonta magával, mindég otthon felejtett valamit, vagy százszor is visszanézett, hogy őt láthassa.

Szüzi barátság fél szerelem ; mosolygva
lappang már a' szeszélyes kis gyermek, szár-
nyait lebegteti, iját vonva tartja, leskelődve czé-
loz — egy pillantat 's nyila elröpül.

Szerelem bája! ki rajzolhat le téged? Azon
kies nap mely egész létünkre elárad 's minden
titkait felfedezni látszik; azon könnyű emelke-
dése a' léleknek, mely minden érzelmet dicső-
ítve örökléthez csatol; azon büszke távozás min-
den köz dologtól 's édes megnyugvás a' legkis-
sebb tárgyon is, mely a' kedvest, a' hívet ér-
dekli : mind ez égi kelyhedből ömledez, te, vagy
a' szegény halandók' mennyei örökje! Érzem
én is lágy ihleteidet: de sorsom' töreit ret-
tegem.

Ezeket írá K é t e s y indulatja' forrtában; azu-
tán régi szokásként homlokdörgölve hosszú mo-
nológot tart sorsa ellen , nem is Sejdítvén ba-
rátja' jelenését, míg az őt megszólítva felkölté
álmából; ez félve, nehogy titka elárultassék, rej-
tegeti Írásait. R é n y i kímélve a' rettegősködőt
köztárgyakra ereszkedik : többi között kérdé:

mint niulata magát a' tegnapesti társaságban ?
hová együtt mentek vala.

K é t e s y . „A' mit Játék, régi tapasztalásim-
mai megegyez; hideg barátság, kelletlen mulatság,
sok pompás üres szó kit érdekelhetnek? Tudod
kilépvén a' világból, kedvet ezekben már nem
lelek, sem a' játékban, mellynek veszélyeit most
is sajnosán érzem.”

R é n y i . „Még is a' játéknak is vannak
jobbrészei: hány gondolatlanság paizsa? men-
nyi ügyetlenség palástja? hány unalmas ásito-
zás kémelője ? hány jó név megmentője, melly
odahalna, ha nem tudná megcsalni a' hosszú
időt.”

K é t e s y . „Mind igaz ; de ne kívánd ezen-
túl hogy veled menjek. Leginkább szeretek”
itthon.”

R é n y i . „ Örvendek, bár nyugtalanságod
ellenkezőt mutat. Mi bajod ismét a' sorssal ?

K é t e s y hallgat 's R é n y i ' tekintetét ke-
rüli.

R é n y i . „ Szabad é nekem is egy pár em-
léksort jegyzéseidhez írom ?”

K é t e s y int; remény 's félelem változnak
szívében.

R é n y i ír:

Kincs sors, nincs hatalom, ha erőd van küzdni magaddal
Légy szabad, álhatatos a mennyei pálma tiéd.

K é t e s y ezt szerelmére magyarázván „érte-
lek ” sóhajt fel „ ez annyi, mint tanulj lemondani;
vajha ki lemondani kénytelen, felejtni is:
tudna!⁴⁶

„Mit nem tud az ember, ha akar” viszonzá-
zá amaz, „ ez épen legfőbb tulajdona ’s az ész-
nek’ isteni sugárzata, mely őt maga’ ’s a’ világ’
urává teszi. „Szomorú tehetség ” felel K é t e s y
ha legszebb’ érzeteink elhunynak általa. Marká-
ba veti fejét ‘s mély gondolatba merül.

Az alatt idegen inas lép he, és R é n y i nek
levelet hoz, ki is általfutván azt mosolgyva nyújt-
ja K é t e s y nek; de az visszaadja mondván: magá-
val is elég pere van nem kíván máséba avatkozni.

„Csak olvasd” mond R é n y i „mint házi-
barátomat téged is érdekel.

K é t e s y olvas: „Barátom! előre ezen so-
rok, utóbb magam jövök. Halljad és csudál-
kozz: h á z a s o d n i akarok. Te ismersz, tu-
dod , nem megvetendő birtok mellett jó kedvű
's merem mondani nem rász ember vagyok:
azért ha húgod eltudná felejtetni az 50 eszten-
dőt, jöjjen hozzám.

Keserűen mosolygva mond K é t e s y : „örrendek!” ’s akadozva tovább olvas :

„Peremet megnyerted, kívánnám hálámat húgodra is terjeszteni: különben Hypochondriától is félek, melly féltékeny szeretőként szünetlen kísér ’s kerülget. Bennem húgod mindenkor igaz barátira és tisztelőre talál; azonban kosárra is el vagyok kész ül ve, minden esetre hír barátod S z e n d e r y .”

„Vigan vigan !“ rebeg K é t e s y „minő jó alkalom készül” ’s nem akarva öszyetépi a’ levelet.

R é n y i mintha észre se venné mond: „Ez egy derék, jó szívű ember, én őt nagyon szeretem.”

„És L i n a ?“ kérdé hirtelen K é t e s y .

„ ErreLin a maga feleljen ” lön a’ válasz. „A’ szépnem más szemmel nézi a’ férjfit; nekem illetén dologban csak tanácsom lehet.

K é t e s y újra lehel; már szerelme’ vallása reszket ajkain, ’s ime az ajtón koczognak , és egy ifjú ember, díszes ruhában lép előkbe. R é n y i szívesen köszönti az érkezőt ’s mint nem régi segédjét, most megyebéli tisztet előmutatja K é t e s y nek; ki ezen urban is kérőt gyanítván egyik szögletből másikba bujdosik; még in-

kább nő szorongása, midőn néhány mindennapi kérdés' s újság után az ifjú R é n y i t titkos beszédre kéri „Tessék tartózkodás nélkül szólni!” mond R é j i y i „ezen Barátom előtt nincs titkom,” H a l k a n d y (így hívták az ifjút) félig vonakodva, hideg nyájassággal így szól: „Azon három esztendő, melyeket szerencsém vala Tek. ur mellett töltenem; a' kegyesség, a' bízodalom, mellyel Tek. ur irántam viseltetni méltóztatott, engemet azon hízelkedő reménységgel kecsgetnek, hogy, Tek. ur ajánlásomat, respective alázatos kérésemet, mellyre irdemetlennek érzem.ugyan magamat, legalább, ha nem is kedvesen, még is haraggal fogadni nem méltóztatik. Házi körülállásaimat tetszik tqdni Tek. urnák, így tehát egyedül személyemet illető vizsgálat jöhet fontolóra, azon csedézésem mellett, a' mellynek valóságos sikere engem boldoggá tehetne.”

K é t e s y vigyáz; egy szó, egy hang se lebben el hallatlan előtte.

„Én L i n a Kisasszonyt különösen szeretem !” mond tovább H a l k a n d y, és képe nyílt instantiaként fejtett ki elüttök.

K é t e s y ujjait töri, színe változik, elfordul keble harczeit titkolni.

H a l k a n d y. „Azért tehát, ha Tek. ur ellenzeni nem méltóztatnék a' feljebb említett Kisasszonyt teljes alázatossággal 's orczapirulással megkérem. “

R é n y i. „Milly szerencse lepi ma meg házomat! mi engem illet, kevély vagyok ezen megkülönböztetésre; de húgom e' dologban a' fő személy, hozzá tessék' folyamodni

H a l k a n d y. „Ama drágalátos Kisasszonnyal volt már szerencsém szólani, és ha veszem azon szinte öszveborzadást titkos szerelemnek jelél, hozzá tévén azon kegyességet, melyet az általam többször érintett Kisasszony ittlétemben irántam mutatott, tehát boldog véget bátorkodom jövendölni ⁶

R é n y i. „Tessék akármennyit jövendölni, én gát nem leszek, ha L i n á nak kedve van.

K é t e s y erre ki fakad; minden csöppvére fellázad, soha nem érzett kín szorítá kebelét szűk lön néki a' szoba, kalapját ragadja, 's ki-rohan az ajtón. „Illyés lovakért!” kiálta, hogy a' folyosó megrendül 's L i n a ijedten kiszalad nézni mi történt. Ott áll K é t e s y az imádott szűz előtt; „Ott! ott! rebeg 's az ajtóra mutat, honnan kiomla — „Ott, ott! sóhajt, könnyet törül szeméből 's L i n a ' kezét hullámzó

melyéhez szorítván el 's. kisiet a' házból. L i n a bíbor arcczal szalad V i l m á h o z 's annak' keblén ömlik ki érzete.

H a l k a n d y odabenn bámulva kérdi K é - n y i t : „ Tek. ur mi volt ez ? “

Időnkben többnyire minden alku szerint történik — érdem és szív külszín, melly már csak üdvezlő 's búcsúzó tisztí beszédekben kellő, itt is jobbára csak képlag; azért a' gazdag nősülendő bátran lép a' leány elébe, és pénzcsörgetve keres utat érzékeny szívhez.

Kérőink is így jövének L i n a hoz, tudván, hogy szegénynek válogatni nehéz.,

S z e n d e r y , különben nyílt elméjű, lelkes hazafi, már öszülő korában vévé észre, hogy hív asszonyi kebel nélkül ez élet még is hijá nyos 's így barátné után vágyott inkább mint szerelemre. L i n á t megismervén, jónak vélte öregségét gyámkezére bízni, látván miként kü- lönbözik a' köz leányseregtől, melly ékei' hó-' doltatásában 's fényűzésben leli boldogságát; az ifjúkort gondolván értékkel kipótolhatni.

H a l k d n d y meg vala győződve fonák el-
tökéléssel: hogy a' magyar Nemes életcélját el-
éri , ha törvényt tanul, megházasodik 's növe-
vénylétét általszendergve végre meghal. Más tu-
dományra nálunk nincs szükség gondolá 's így
minden egyéhb cultura nélkül is nagy polczra
léphetőnek képzelgé magát; azért a' törvényén
szerencsésen általesvén, a' másik ponthoz fogott.
L i n á t megismervén ismét gondolá, hogy jó gaz-
dasszony válhat belőle; azért jött, látott és győ-
zedelmül kosarat nyert.

K é t e s y azonban Illyést nem találván maga
indul postára lovak után. Siet, mintha a' sárga
halál sarkalta volna; jobbra balra ütközik, de
ő azzal nem gondol csak előre törtet — nem lát
nem hall senkit és semmit, csak a' kérők' sza-
va zúg lélekharangként fülébe. Sötét homályba
feküdt előtte az egész roppant teremtménység,
mert L i n á t más karjai közt vélte.

Útjában egy ember szorong hozzá: „Bol-
dog Isten! mond alig lihegve , kezét kárjába
öltve „tűdöm majd meg szakad úgy sietek' Tek.

nr után “ Megfordul K é t e s y ’ s íme S i r l i á z
Doktor áll előtte. „ Örvendek’ szól ismét:
„örvendek orvosságimnak illy hathatós foga-
natokon; de még talán tovább is szükség
Mérget nekem “ dörög K é t e s y villámló
tekintettel; kirántja kezét ’ s tovább iramlik-
Meghökkenve néz utána a’ halál’ Á g e n s e ’ s las-
sudan, liem-getve elballag.

Azon határnál, hol minden földi’szerencse
távozni látszik, a’ lélek magába tér, ’ s önérzés
nyújt erőt a’ sinlődő szívnek. K é t e s y is, első
tisztá szerelmét édesb bérré méltónak ítélte ’ s
a’ gondolat, hogy L i n á l, habár előbbi pusztá
élete vádja lön, mostani érzete megérdemelhet-
né , őt felemelte , ’ s csak azon tűnődik mit te-
gyen? tanúja lenni más szerencsájének öldöklő
kin a’ vésztlőnek de töle megválni kitől meg-
válni lehetlen? — elszökni barátjától, kit sze-
ret ’ s tisztel, illetlennek tarlá — azért semmit
sem végez. A’ postához ér, elmegy mellette,
és száz meg száz ellenkező feltételek’ után ismét
R é n y i ’ lakása előtt áll. Egy szőke főt lát az ab-
laknál , megdöbbenve int feléje, de az visszavo-
nul egy kérő tekintetet hagyva maga után.
Mit vala tenni ? csak felballag. R é n y i elébe jön
' s kezét meggrázva ’ s rejtélyesen intve szobába

vezeti, hol már Anyja, hitvese 's húga együtt
valának. L i n a lángzó arcczal állott elborítva a'
szent szemérem- 's fejedő érzélem' színétől, és
az üdvezlő szó elhal ajkain, V i l m a ' karjai közt
keresvén menedéket. K é t e s y álívá küzdő ér-
zelmeitől tétováz, egész léte ezen pillantatban
elolvadni látszik, és álmadóként, kit egy tün-
dérkép'bájeróvel vonz, R é n y i ' karjai közé akar
dőlni, és — L i n a ' lábaihoz omol. Fgy tekintet,
mellynek sugárain á' szerelem' angyala reнге,
fogadd őt 's végre dagadt kebellet, elragadtat-
vána' gyönyör'árjaitól csokolá le Imádot ja'sze-
meiről a' viszon-szerelem' édes gyöngyeit.

Az élet csak egyszer ád illy pillantatot.

Fellengve néz R é n y i forron-ölelte hölgyé-
vel a' boldogokra, kik isteniülen, egymás ke-
béhez szorulva, üdvesség-fénytől előntve az élet'
legszebb, legédesb örömeit élték. A' szerencsés
Anya hálakönnyel áll közöttök „Jótevőnk' ne-
mes lelke! szállj alá s hintsd erkölcsid' sugárait
boldog gyermekeidre!“ így szól 's áldást rebeg-
ve rá jók , dicsőíti a' barátság és szerelem' ün-
nepét.

Azután R é n y i kezét nyújtván K é t e s y nek :
„ Barátom! “ mond „még egy titokkal tartozom
neked halld azt: L i n a nem olly szegény, mint

a' világ tartja; most a' tiéd, és semmi titok ne rontsa ezen frigyét, mellyel egyike teljesül legszebb remény imnek.“

„Semmit! semmit! csak Őt!“ kiált a' boldog; de Rénj nem engedé szólni „ÜdvezülL Atyám úgy mond „a' tudományokat és szép művészeteket üztéhen (a' mi nálunk inkább ürít mint hoz) elszegényült, egy boldogtalan per. mellyben a' köziet' aggodalmin túlelmedő meg is csalatott minden jószágától megfosztá ; halálát érezvén, legjobb barátjának ajánlá gyermekeit , ki is nagylelkűen párt jókat fogta; ez Atyád vala — ő tanította 's Anyámnak bizonyos tőkepenzt rendelt; azt egy részben még te fizetéa ki, a' Nemesnek elhunya után. Te elhagy ad hazádat, én a' törvényre adám magam, és szorgalom, szerencse által birtokra, becsület-ré vergődtem. Titkon, csak szülőmtől tudva kiváltogatám Atyám' elzálogosított jószágait, a' pert megújítván 's a'felekkel megegyezvén azokat jó rendbe hoztam 's magamnak független sorsot szereztem. De mind ezt Atyádnak köszönöm , azért is L i n a mint Hölgyed minden vagyónunkban hasonfelü birtokos velem, azonkívül az egész tőkepenz, mellyet Atyád tartatásunkra rendelt, aző saját örökje. L i n a neked vala szánva,

hogy vér ség erősítse meg a' szép lánczot, *mel-lyet* hála 's ifjú barátság fűzött, 's im szívetek öszveliángzása e' szép célhoz vezérle.

Néma clfogódás közt K é t e s y most már Övéi' kar jókba hanyatlik alig foghatván meg szerencsáját, csak L i n a ' pillantatiból lesi, való e, mi történik vele 's midőn a' kedves szemekben csalhatatlan jeleit olvassa a' viszonzérzetnek, örömsohajtva rebeg : „Mennyit kell élnem még, hogy illy jutalomra érdemes ülhessek!

Mindenki örült a' háznál e' frigynek, kivált *az öreg* Illyés ifjultan ragadja meg L i n a ' k e - zét 's ezer csókot hint reája ősz pillája alól *nagy* csöppekben görgedeznek könyei, csendes tanúji igaz hűségének.

‘ S z e n d e r y jó egy tekintet elég vala megtudni elkéstét. „Itt látom nászra nem völegényre van szükség ! mondá, azután L i n á hoz fordul : „Ej édes Kisasszony I de sietett, más becsületes embernek ideje se marad felmondani

Jól megtanult kérelmét; azonban jó barátok maradunk 's legyen az megvetetésem' boszszúja, hogy sokszori vendége leszek, talán más is — így jár a világ, az öszülő ember inkább illik komának mint vőlegénynek. Lina lángolva kiil-
lan.“ Édes öcsém! mond tovább K é t e s y h e z :
„Atyádat ismértem; légy hozzá hasonló. Ör-
vendek hogy annyit tévelygvén a' külföldön,
még is hazádban talátd fel a' kincset, mellyet
bár minden Magyar itt óhajtana megnyerni, de
sok vagy el nem érhet, vagy ha elérhetné is, a'
külföldre száguld párosodni nemzeti becsünk'
feledtében vagy nem ismertében ; r a i n t h i opá-
lunknál, aranyunknál, Tokaji nektárunknál's
így szüzeinknél is, a' földnek legmiveltebb szeg-
let e teremhetne becsesbet, dicsőbbet, fejedel-
m ibbet ?

Délfelé H a l k a n d y is meg jelen, nem kis
irigységgel kacsint K é t e s y r e , ki miau néki
hátra kelle állni. Szerette volna tüstént perbe
idézni.

Asztal felett vigság uralkodott. K é t e s y ki-
vetkezve minden komolyságból lelke a' mulatság-
nak, S z e n d e r y szórja jó kedve' nyilait, végre
Tokaj' lángnedvéből köszönt a' boldog párra ,

azután a' kosarasak' egészségére iszik, enyelgve súgván H a l k a n d y' fülébe : Öcsém ez az egy, melyet nem lehet elrepticázni.

Délután H a l k a n d y búcsút vesz azon szép reménnyel, hogy é l i g leány él a' földön. S z e n d e r y eltökélé magát K é t e s y vei menni, és köz akarat szerint bevárni az esküvés' ünnepét jószágán,

Néhány nap múlva K é t e s y útnak indult. Milly más színben álla most előtte a' világ! minden mezei virág csak neki n y í l n i, minden madár-zengzet örömét hirdetni, minden tárgy tőle lelkesedni látszott. Más érzéssel köszönti házát: m e l l y b e n ezentúl egy hív angyal mellett, boldogítva és b o L D O g u l t a n töltendi napjait; ott mindent régi komor rendben talált; ott látja napkönyvét tele komor eszméletekkel, 's m i d ő n azt tűzre vetvén füstbe menni látja; így szól a n l a l g v a : „fél múla életem leketlen mint a' füst, míg tisztán nem szerettem!“

Rényi is elérkeze önnönivel. Kétesy Örömsugárzó szemekkel vezeté hölgyét házába, honnan egyetemben Atyja' sírjához költöznek, a' nemes szívnek, a' dicsőültnek hamvait tisztelni, 's innen az Oltárhoz.

Illyés nyugtalan szaladgál szerte a' faluban örömet köziem 's midőn a' jobbágyság közül vele találkozóok kérdeznék: mi történik az Uraságháznál ? elrikkantja magát: „Menyekző más semmi !“

KISFALUDY KAROLY.

GRITTI LAJOS.

(1534.)

Hogy lebukott Lajosunk legutolsó napja Mohácsnál,
A' fénylő Nemzet sietett öltözni homályba,
'S Hunnia sok szomorú eseteknek leve piarcza.
Mint az akol , mellynek rongyolnak vitla-sövényi ,
All pusztán, 's menetelt szabadít a'nyájra vadaknak:
A' régen sok lesbeniülő így lelte hazánkat.
Felriil is ellenség", alul is ; hajdanta baráti,
Míg féltók erejét, tagadók estére levének
Legmérgebb fene rágta belét. Hazaföldiek által
Kell vala, a' mit még az irigy épen hagy a , veszni,
LegszÖrnyűbb 's gyötrőbb halamás önsziilte kezével,
Kit egyesén méhébe viselt, elveszni anyának.

Zápolya, a' félénk, a' legszilajabb habok ellen,
Mellyek ez Országnak süllyesztésére dühödtek ,
Vette fel a' kényes kormányt. Bátorralan itthon
Tartani a' , gyepiüt feszesen , sűrűsítve nevelte
A' bazarontókat, kiket izgata állati ösztön,
A' kik erég gonoszak mindent hasznokra terelni.
Künn, Szolimán alacsony lelkű szolgálait uralta;
Vékony tetszésért czudaroknak bérnet lett ,
'S régi Királyinktól gyűjtött kincsekkel az. éhes

Kontyosokat többé ha ugyan bétöltni lehelne
Karc sú medenczébül csapatint a' végtelen örvényt.
Ez sem elég. A' jobb-helyet is külföldinek adni
A' haza kárával nem tartóztatta szemérem.

Gritti Lajos volt ez, Szolimán kedvelttye. Ravaszság
Ült fene lelkének gyökerén. Fajzotta Velencez,
Adria még miüdön diadalmink nézte kajánul.
Annya bizantzi leány; keverék ágy fajtya; belülről
Semmi hitü. Jánost körmén pörgette dagállya ,
'S tőle nyéré , fejedelmségét hogy véle megoszszza ,
Mínthogy minden egyéb adomány ínnyére csekély volt,
A' csapodár idegént legfőbb kormányra emelvén.

Ellenzé Artánda Balás , Nádasdi , Czibák is ,
'S több józan Magyarok. Szavokat Nádasdi foga fel
így szólván valamennyi helyett: „két lóra bolondság
Egy nyereg: e y koronát szintúgy két fejre veszélyes
Tenni. Hazánk törvénye szerént juttatni Vélenczést
Főbb tisztségre tilos. Kisdednek rendel az Ofszág
Adni Gubernátort; de te meglett 's régi Vitéz vagy,
Kérünk-kérve, ne hozz jámbor Magyaridra tirannust:
'Országolly temagad míg egy esepv vér fely erünkben,
Míg karaink fegyvérré valók, éltünket ajánlyuk
Éretted , 's kardunk boszszút fog venni Mohácsért.

így István országa tied, koronája tied leszel ,
'S megtartjuk neked azt , 's fiaink fiadnak izenként.''
Ekképp ok, de siker nélkül szólottának: ellent
All vala a' fátum , hogy Zápolya értne tanácsot ,
'S a' zavarok belyére csapott haza csöndre verődnek ,
Már meredeknek eredt, semmit nem szóla ezekre,
Mert valamint keze , nyelve is úgy megkötve valónak ,
'S dült veszedelme felé nyomorultan. — Gritti kikérnie
Mindent. Tajtékozott mérgében szája, megértvén
Hogy vannak, kik elég bátrak nem hajlani hozzá.
„Várjatok, így r dörgött, büszkék! csonkulni hatalmam
Véletek általatok? 's ti szabtok-e Gritti elejbe
Törvényt ? és haragom meritek nem félni erőtlen
Párak ? “ 'S már magyar ellenein győztének örülvén
Páva kevélységgel mozdult Brassóba Bizanfból
A' csalmás seregek közepett hánykódra. Dühében
Fújta kigyómérgét Artándira , fújta Czibákra.
Varadi Főpap emez 's Kapitány Erdélyben. Amannak
Érdemi János iránt jelessek. Nádasi megintve
Lévén a' törrrül, Jánost elhagyni javallá ,
Kit tehetetlennek látván , meg kezdte gyűlölni,
'S pÖngeui meszszünnen hallá a' pállotok élit
Ártatlan hősök nyakain henye Zápolya pártján.

É' közti a' habzó fariák szerszáma körösleg
líerlett gyilkosait titkon jártatta , fogyatnák
Nem híveit. Mint oly v , pusztított ómaga nyilván.
Artándit terhelve hamis vádakkal elejté
A' czudar. Ekképpen minthogy nem' fére Czibúkhöz ,
Más uttyát került' , hogy mennyköve csapna sebesbben,
'S a' Főpap vesztén vérengző szándoka híznék.

Kit megemészteni szánt , ahhoz színiette csalárdul
Lelki barátságát. Dóczit küldötte levéllel,
A' gyilkos Dóczit, hozzá; Brassóba sietne
Jönni; hitét leköté bátor menedéket ígervén:
Volna titok, melyet csak véle tudatni akarna. —'
Ingadozott legelőbb , nem tudta nyngosztani lelkét;
„Gritti csalárd, monda, valamint a' tengerek árja,
Mellyeknek hátán született, neki nem hiszek. Úgyde
Dóczy Magyar; nincs mit tünekedgyem Dóczy szavának
Hinni; megyek. Kétszáz lovagot választa magához,
Mind kitanult híveit , 's bizton vesztére megindult.
Nem tova Brassótul Felmérnél vont vala sátort.
Kis seregét szállatta beüln nyugovásra, kevéssel
Omaga künn maradott a' szeli ;s éguek alatta
Töltni az éjt, a' vérfürdőnek utálatos éjjét,
Melly álmát az elárultnak foglalta halálhoz.

Gritti tudott mindent. Reszketten reszkete látni
A' áráldozatot. Jancsárit Dóczira bírta,
A tarlott paripás csapatot Batsányira j meghitt
Eszkozi mind ketten. Valamint a' szemfüles orvok,
j[Az holdat titkolta homály) Felmérre lopódtak.
Már az Örök végzés táblája Czibáknak utolsó
Perczenetét mutatá ; (lehetetlen előle szaladni)
Mint a' nem félő kisdéd dajkája kezében ,
Mélyen alutt. Amazok sebesen léptetve rohannak
A' sátorra lövőcsőkkel. Felrémtől az alvó,
Fegyver után tapogat, de ledül sebesítve ináru,
Ét szúrta kopjak hegyeit főcskendezi vére.
'S hogy táplálékát ne szalaszszák Gritti dühének,
A' még is lehegő fejet elkonzollya nyakátul
Kardgyával Giczi , és ragadá hizlalni nadállját. —
A' Magyar így veszté sok erős gyámszobrai akkori.
Mint mikor a' várnak falain rést vet ki az ágyú,
A' lakosok rémülnek előbb , kízzatni haráccsal
Rettegvén, szabad éltöket is pórásra fűzetni
A' pihenő fegyvert azután keseredve tüzesbben
Markollyák , 's az omolt hízag türemére rohannak:
így Erdély megrendül előbb ez hírre, komorrá
Luxi kiki , vélve nyakán felemelten fényleni pallost'

A' zápor'közelít. A' Nemzet gyűjte tanácsot,
Ez megelőzőleg szaporán indíta Szebenbiil
Háborút a' hazatipróknak. Hordozni parancsai
A' véres kardot. Buzogott a'Nemzet. Őzőnként
Gyűlt táborba Magyar, Székely, Szász mind fia Marsnak
Negyvenezer nyolczad nap alatt. A' két Havaselfldd
Felszólítva serény haladással kiilde tíezret.

Gritti , miként a' róka , midőn veszi eszre szorultat,
Későn báunya ravasz léptét, 's majd sunnyog előre,
Majd oldalt majd hátra kacsong , menekedni mi módon
Tudna: azonképpen leikével küszködik ő is.
Háta mögött elzárva az ut ; Kán , Kendi előtte
Es Majlát az egész táborral. Grittiben a' vér
Menten meghidegült, merevültek tagjai, törte
A' hideg, és ismét hévség szegzette az ágyhoz.
Álmai rettentők : csigolyáját szúrja keresztül
Kurta kígyó Fulánkaj megint bika felveti szarván.
És alig ér földet, gyomrozza halálra legottan.
Ekképpen minden jelenet festette csikorgó
Lelkének szünetét közelíteni. Zápolya tőle
Meszsze ; tovább Szolimán, kiktől koldulna segédet.
Még is gyors követet Szolimánhoz futtata titkon ,
Tudná, mi lly veszedelm áradt szolgálja fis j ere

Erdély bűv's 'ötet szabadít ni sietne. De Gritti
Csillaga már leszaladt; nem használt semmi tanácsa ,
Sót, valamit kitalált, mivel éltét mentse, magára,
Mint a' koré kilőtt vas glóbis, visszacsapódott.
Embere kézre kerül; kinyílik szándéka. Keményen
így hozzá Máj lát: „te pogány eb, Gritti kopója ,
Élned vagy halnod tenyereben. Semmire sem kell
Döglésed: takarodgy. Ugyan általad értse ki küldött:
Fegyverrel végzünk; jöjjön vértorba. Czibákért ,
A' jámbor Magyarért, közülünk kit orozva kiirtott ,
Erdély boszszút áll, nem lesbül, nem gyilok által,
Halni fog ő nyilván , hogy vesztét lássa az ég föld.
Esküdtünk kardunk hüvelyét le nem oldani míg ő
Él, 's valamerre szalad, zászlónkat ntánna röpfittyük.
Halnia kell kegyelem nélkül, menny, mond meg Uradnak!
így szólott Majlát, 's szikráztak fénnyi szemének.

A' kétségbesett , seregét oldalra Szebentül
Meggyes alá vezeté. Kapuit bészárva találta ;
Alkudozik, csínyt főz, azalatt bélozni mimódoi
Tudná künnrekedett seregét, és véle magát is.
Tábora csendesedik ravaszul; tágulnak az örök
Benn a' vittaknál; az elŐbbemi félelem oszlik.
Ezt várták amazok. Jancsárit Gritti kapukra

Küldi ; lovag csapatit nyomban lódíttya utánok;
Tábora beomlik , valamint tengerbe az Iszter ,
'S egy vágás nélkül zászlóját tűzte piarcára.

Míg ezek így lőnek, Majlát szólíttya Vitézit:
„Látom bajtársim! pözsög a' vér bennetek , érzi
Sérelmét mindenki ama' külföldi latorban ,
A' kinek ölni Magyar , mulató játéka , Királyunk
Fennségét, törvényünket nyomkodni-, enyelgés.
Erdély , a' Haza szól , zászlóink ellene vinnünk.
Még van idő ragadó körmét míg meg nem akasztja.
Csi szabadságunk nem Gritti bitangja. Betölté
Vétkei mértókét. Mosolyogja , ha van szive, mostan
Fegyvereink élet a' tengeri Vipera. Bátor
Férfiak, indullyunk , az igazság Istene vélünk!"

Mint a' tűzre olajt mikor öntesz, felveti lángját:
Úgy Majlát vágyó hadait viadalra hevítő.
Késni nehéz nékik. Sebtest a' Székelyek elsők
Meggyes alatt; fürgencz lovakok, Bernárdi Vezérek-
Elzárak szorosán , magokat fészkelni ne tudgyák
A' Törökök. Majlát fennhangon hirdeti köztök:
Mind ki negyed nap alatt, ha Magyar (Battyányira nézett
Grittihez öt csatlá az erőszak , nem gonosz inger)
Önként általkél: mentt mindene , 's néki bocsánat '

Battyányit felemelte öröm, gyors szárnyai lőnek
Átszabadult. Majlát forrón megölelte bárányát,
És több Főmagyarok. Kérelmét Grittinek osztáti
Emlegető: „könyörög, neki is hogy lenne kegyelme
Édes magzattal szabadon takarodni Bizántzba.
Ártani hogyha talált, legyenek bántási feledve,
is ajánlya , leend mindennek tőle bocsánat,
'S tábori költségül ' Meggyesben kincse maradjyon."

„Nem! vala a' felelet. Mi jöttünk éltire jární
E' lelkes vadnak. Soha ő nem láttya Bizántzot!
Förtelmes jövevény! és nekünk tőle bocsánat?
Lelke mienk, és kincse mienk, nincs semmire jussa,
Élni tovább nem fog; hallyon ! fegyverre Vitézek !
így az egész tábor. , Kezdődik menten az pstrom.
Felszéltt a' Székely ; Havaselföld nyomta keletről .
Meggyesnek várát; a' város már juta kézre
Nem kis erőszakkal. Majlát, Kun, Kendi elálíták
Délszakon. A' polgári sereg fenyegette nyugotrul.
Forrott a' mérges tábor , bömböltek az ágyúk",
'S a' falakat sujták szün nélkül. Végre leroskadt
Késze. Futott minden legelőbb bétörni az ejtett
Résen üvöltéssel. Figyelem nincs tisztí parancsra.
Mint az ülön a' pőrölyütés , a kardok is akként

Pöttyének. Ordítást, de szavat nem hallani; jaj
Harsog; az ég ; magasan füstös hullámok egyeljenek ,
Mellyeket a' tűzpor gerjeszt gyúladva kanóttul.
A' bús Kontyviselők életpazarolva csatáznak
Életükért, 's noha nincs többé győzhetni reményük ,
Kétszerezik dühöket , 's nem hal boszszúltalan eggy is.
Ők ugyanígy, de haszontalanul. Már fogynak az Ozmán
Hadviselők; soraik csorbulnak ; senki Vezérek.
Merre kit a' szükség , az erő uz , arra, futamlik ,
vagy harczol vagy fegyvert nyújt, nem váltya meg éltét
Gritti ezzen közben hadait biztatni feledvén,
Sárgultt arczával főzött szaladásra tanácsot.
És milly vágyással minapon beférni serény volt ,
Most gyötrőbb gonddal Meggyestül válni kívánna.
Volna miképp , és volna hová: nincs merre; kÖrÖsleg
Esküdt ellenség. Bizonyos , ha maradna , halála ,
És ez melly iszonyú ! Koczkára futam ni javallóbb :
Jgy megmenni lehet. Szaporán álöltözetet vesz :
Merre sűrűbb , és merre tüzesb , és merre zavartabb
A' csata , mint ő is Magyar és hős , arra törekszik,
Két fia mellékén szédelg, nincs ellene senki.
Átsurrant csakugyan. De kit a' sors elvet öléből',
És gyűlöl, és üldöz, kedvét kísérti híjába.

Kézbe akad. Szomorú látás ! a' büszke tirannus
Nyalka Vitézek előtt esdeklük térdein állva.
Ád sokat, és még töb' et ígér, csak szélnek ereszszeék ;
Rút 's alacsony kegyelem ! nincs haszna , bilincsbén
Majláthoz terelik; különös, mert Dóczit is ekkor;
A' fürkészek emezt kivonák egy rojtok üregbül.

Grittihez így Majlát : „Méltán Örök átka hazánknak !
Terhelnek szörnyü bűneid : vérünkkel itattad
Lelkednek szomját. Megsérté fegyvered Erdélyt.
Czélzásod vétkesb : akarád elorozni Királyunk
Sérthetlen székét ; minket faggatni csigáid
Kínnyaival; rajtunk büszkén fitogatni hatalmad ,
És ki neked búzós , mindennek metszeni torkát.
Meghal z ! törvényünk 's a' bántott Nemzet akarja. ”
Dóczíhoz ekképpen: „Mi gonosz kísérte hazádnak
Legjelesbb Hősét idegen bérlőnek eladni,

'S a' mi nagyobb, éltét kezeiddel venni Czibáknak ?
És te , török czókot, te Magyar , Meggyesbe oroztál
Tölteni tárházát vagyoininkbul Grittinek onnan ?
Vagy hogy mindenkor csügghessen kardgya nyakunkon,
Mi, Nőink, és Magzataink rettegve kerüllyük
Gritti poroszlóit: te pedig mellette kevéldkedgyí
Kedvesb volt idegen nálad , mint a' haza és mi

Mért szült téged anyád ? mért lenned keile Magyarnek ?
Vagy nem is Országunk bölcsöd : heves Afrika nemzett,
Tigris dajkálott, te kegyetlen ! nem magyar aszszony,
Vér 's nemzettaadó! tüstént veszed értté jutalmad:
Meghalsz l törvényünk 's az elárultt Nemzet akarja.

így szólott, 's a' vétkeseket büntette haragja
Még mielőtt látnák a' pózslárt mérve nyakokhoz.
Padlatot a' város síkján felemeltete Majlát;
Négyszegű korláttal bekerítő a' sereg. Első
Gritti, ki felmászott. Az urát hív czinkosa Dóczi ,
Ót , és lettének napját átkozva követte.
Elcsonkítva előbb kezeik, hogy dupla halállal
Halnának valamint annyoknak gyilkosi : elváltt
Nyakcsigolyájok erén kihörögték éltöket osztán.
Itt, és így végzők ketten gonosz éltöket egygyütt.

HORVÁT ENDRE.

ZÖLD, VERES ÉS FEJÉR.

Vége lön a' háborúnak; a' szép, hű Ló-
ra epedre várta győzelmes férjének , a' boros-
tyánnal koszorcizottnak visszatértét. Óránként
állott a' várfokon, lenézve a' virágos völgyre,
hol az országút versenygve a susogló csermellyel
kanyarga keresztül. A' távolba szárnyaltak for-
ró tekintetei, hogy tölt kebellet övéit üdvel-
hetné. Vigan ugrált körül a' kis Béla, csak
hat tavasz mosolyga még a' kellemes alakra;
' barna fűtjei szétfolytak vállain 's vidám-ko-
moly szeméből életöröm 's gazdag reményű jö-
vendő gyermeki nyíltsággal sugárzott felé. Har-
czi köntöskében, bórsisak fején, fakard oldalán,
zászlócska kezében, vitézi büszkeséggel all Anyja
elébe, hogy lássa egész készülését. „Így foga-
dom” mondá az ártatlan: „Atyámat , mint egy
Bajnokhoz illik!” Busongó örömmel szoríta me-
lyéhez Híve' szeretett képmását 's ím porfelleg
emelkedik az úton, tárogató harsog, 's lovagok
vágatnak a' vár felé. Édes kétkedésű sejtés közt

siet a' száguldók elébe, 's a' kapunál férjének karjai közé omol. Kiljebb nyilának a' boldog Atyáéi az áltcsorduló első öröm után, bogy áldva ölelhesse fiát is, ki fegyverkéjét Atyjáé mellé, Anyjának lábaihoz tette le, hogy magát beljebb 's közelebb zárhassa a' forrón szeretett szülékhez.

Midőn a' boldogság' néma ömlengése, hol az egész lét' mennyei érzete egy pillanlalba vegyül,enyhüle; a'boldog Atya örömgyládvá kis fiát ölere vonja kérdezővén, mi végre fegyverzé így magát fel? „Ezen ünnep' dicsőségére viszonzá Béla „és annak jeleiül: hogy én is akarok harcolni egykor mint te jó Atyára közben oda gyülenek a' vár' lakosi, údvezelui a' viszsztatérteket. Még a' lovagok rendben állianak, csak szemeikben ege a' viszonlálás' édes öröme, 's ki kedvesét, ki szüléit kereste lángzó tekin-tettel.

A' kíváncsi Béla oda áll Atyja'zászlója elé és szelíden kérdé a' három szia' okait, hallgatva közelebb szorongnak a' vár' lakosi megérteni rég óhajtott magyarázatát. „A' zászlónak üdélye“ mond a'várur: „a' nemzet' bizodalma, melly önmagát minden hadvezérben képezi 's kétségtelenül hisz benne, hogy Ö ott's csak ott

lobogtatand ja azt, hol a' közbj' igazai kivan ják, hol hazai szeretet 's polgári hűség haVczolnak sergeiben 's bajtársai elválhatlan követendik őt, "ha lelkesítő fenlobogása által, győzelem- vagy halálra vezeti őket. A' színek' elmés szövevénye a' nemzeti Jelszót hirdeti. Zöld: reméllj Istenben. V e r e s: szeresd hazádat. F e j é r: higy az ártatlanságban 's védjed azt.

A' kised' fejére áradó szülei áldás zárta bé e' tanúságos megfjtést, 's vele nőtt ennek magas emléke, míg tetteikkel megmutathatá, *Nagy az előtte felejthetlenné vála.*

B A R ' Á T N É M I N A L

Mi szép az élet! — 's oh melly isteni
Midőn arany reményit osztogatja!
'S ha nem derűi is titkos arczatja
Nem szűnhetem csudáivá sejtteni.

Örülj! — neked van mit reményleni :
'S hogy napjaidra fény jövend, mutatja.
A' serkenő tavasznak áldozatja,
Melly díszzeit rád készül hinteni.

'S mit nyújtsak én e' napnak ünnepével ?
Az adomány, mellyet felhozhatok:
Két rózsaszál 's e' gyöngé hangzatok.

Nem! — fogd erőtlen lantom' énekével
Örömkönyűm' 's baráti szívemet,
A' melly tiéd, míg hantom eltemet.

VANDORFY.

A' SZERELMES PÁSZTOR.

Hol vagy Khloe? hol késhetei?

Minden sóhajtva vár,

Es semmi sem derülhet fel,

Az éj eloszla bár,

Sötét ködben busong a' táj,

A' hajnal fénytelen , ' ,

Kedvetlenül tévelyg a' nyáj

Mivel nem vagy jelen.

Ah minden érzi hí jódat,

De még sem úgy, mint én ,

Kinek éltet csak bájord ad,

Midőn inosolygsz ölén.

Kinek, ha tőled távol van ?

Csak bú 's kín érzete,

'S fohász utánad vágytában

Minden lehellete.

De oh egek! már íme jó
Viruló étiben,

Illy tündökölve kél elő

A' nap lángfényiben.

Miként éltet szépségivei

Mindent körös körül!

A' víg tavasz' érkezével

Hegy, völgy imi'gy örül

Jer, oh kedves! röpjél felém.,

Vidítsd-fel lelkemet,

Leheli uj kénynt 's gyönyört belém,

Csókold le könnyemet.

Oh mért ki nem fejezhetem,

Milly égve szeretlek?

Osak akkor boldog életem,

Midőn ölelhetlek.

Pri' SZENTMIKLOS Y ALOIZ.

B A K O N Y .

Mi hányja, oh Bakony! magas fejednek
Ide 's tova ködulte lepleit?
Hajad tömérdek szárait mi dúlja,
Mi borzogatja lombod' fürtjeit?

Fölötted ordító vészek kerengnek,
Alattad ölyv, sas, éjbagoly fajong,
Csak úgy derülsz, ha völgyid éjjelébe
Az égnék üszke dörgve lezajong.

Ködök nemzője, zivatar jegyesse,
Villámok' bérezta nyája oh Bakony!
Lelkem felleng harsány rém-szózatodra,
Vidúl szivem döbörgő zajodon.

Fiad vagyok! leheltid ápolának,
A' ifiket üszkeid fuvák belém!
Az élet' első kedveit, keservit
Hullamid' termetes szárnyin lelém.

Viruljon a' tavasz ezernyi ékkel,
Szeressé gyöngéd szív a' csermelyét
Egekbe ötlő üstököd' zavarját,
Vadon szelednek áldom én telét.

Leány keresse suttogó ligetnek
Rét- 's völgy' bájhimzetű virágait ,
Poklokra süllyedt barlangod' sötétén
Találom én egem' sugarait.

Ott, ott lelem fel ifjú képzetimnek
Merengő óriási képeit,
Szivemnek ott örvényes érzeményin
Merész reményim' szörnyetegjeit.

Ködök' szülője ! fergeteg szavadban
Viszhangzik a' letűnt idők' zaja'
Komor pilláid' évült bánatában
Vergődik Hunn SZÍV' vérező baja.

Van é, ki századit magas valódnak
Fontolva 's nagy viszályos éltedet
Égő könnyel 's busongó hangzatával
Ne áraszná méltó keservedet?

Melyed 's gerinczed pártosok nyilától
    érezék 's pogány vas által homlokod,
Zúgtodba hány magyar fohász vegyüle
Midőn igában rezge még fokod

Tomija szittya Hon' dicső hírének,
    Tanúja rettentő veszélyinek,
Veszprém! te a' szirtek' magas leánya,
Sebét te hordod bús küzdésinek!

Vad erdeidbe, szélveszes tanyádba
    A' Hunnfí, farkas 's vadkanok közé
Szomor lakását nem művelte volna,
    Ha őt a' végzet így nem üldöze.

így épülének odvoid' helyében
    Az eltiprott Magyar hajlékai!
így álltának ködleplü bérczeidre
    A' Nemzetségek' zordon vázai!

Te Zircz! fajzatja tölgyhaju Bakonynak,
Miként zöldéinek pompás kertjeid!
Dús Pápa! milly ledér hullámzatoknaa
Tömött kalászt ringatnak téreid! —

Letűnt időknek ezredére nýlő
Sűrűid 's rengeteg vadonjaid
Így jöttek ki néma éjjelekből
Napszre sivatag magányaid.

Lemult már vadkorod' homályos éve,
Kalász hajlong cseresseid' helyén r
Virág gyümölcs, borágak üdvezelnek
Ernyőid' napkerülte éjjelén.

Távol Királyaink' hajdanti széke
Néz ormaidra berke' gőziben,
'S a' szőke Balaton' zajló hulláma
Somogy-Szalának hősi öbliben. —

Egy boldog álomtűnemény gyanánt
Á' képzet andalgó keblemnek int;
Szülőhelyem fejlengve bús kódéből
Reám csendes vonzódásai tekint.

Gyermekkorom' tisztább őszintesége
Felém szelíd vággyal sóhajtozik 7
'S több századú éjed' világosultan
Örvendve hondalom széthangozik.

Te, 'ki a' kor' homályin áltderengesz
Bájos hatalmú tündér képzemény!
Ereszd arany vessződet napjaimra,
Hogy el ne hagyjon e' lágy érzemény.

De ah eltün kecsgetető varázsod!
. Szivemre ujdón zivatar borúi,
'S derült egemnek szép örömvilága
A m ú l t a k n a k bútengerébe hull.

TöLTÍNTI.

C S A L A T A S .

A' kikelet még nem nyílik, 's már fülraile zengzet
Hatja fülem' csalatom: Lolli' ezüst szava zeng-

Pri. SZENT MIKLOS Y ALOII.

Í R Ó I T A N Á C S .

"Már ha tudós lettél, illik tudnod mi különzi,
Őt a' köznéptől, 's hírre mi fűzi nevét:
Lassú menés, halvány szín, terjengő kar, izetlen
Kedv , rejtélyes szó, nyugtalan elmefutás,
Félénk nyíltszívűség, szánó mély titku mosolygás,
Gőgös alázottság, jégmelyü andak dás,
Sokratörő imalom, leverő kegy, könnyű ítélet
'S édes hüledezés pusztá dicséret után.
Ez íjnég mind nem elég ? házadra is illik ügyelned,
Hogy mindenki hamar lássa csudáivá ki vagy ?
Barna szobád' falait pókháló lepje, 's halálfő
Sárguljon komoran nőtelen ágyad előtt.
Régi szakállós Urak' koszorúzott szobrai mellett
Szörnyű írószerszám asztalod' éke legyen.
Ritka sikállt padlón elszórva heverjen írásod,
'S minden szöglet' úrén szű egye könyveidet;
'S hogy bölcs mondását Salamonnak igazlani tessél
„Csak hiúság 's álom mindened a' nap alatt.”
Büszke lemondással túrd a' lét' annyi nijányit,
És üres erszénykét nyersz czimeredbe Dicső.

ZORDY.

AZ EGÉSZSÉGHEZ

O szép Hygéám, a' te tájad éden!
Arczot kegyelmes rózsza csókol itt
Az ellenség gyarlong nyájas cseréden
'S a' gyógyulás ajtót mosolygva nyit ;
E' tőled küldött édes hu cseléden
Láthatni arczod' szép vonásait'
Edényét forrásodból megmenti,
'S a' holt erőt hű orvosság segíti.

Élet virítóz díszsein korodnak,
'S szebben , ha nyílt örömben öltözik,
'S ha leikeink olly ponton állapotnak,
, Hol a' csendet kígyók nem üldözik;
Így villog gyémánt fénye szent napodnak,
Különben az felhőbe ütközik,
'S csak a' tőrésnek balzamos szavára
Épülhet itt a' szenvedés' határa.

Istenném vagy; de hív csókodra lágynak
Vigyázva tégy; viruljon szorgalom.
Add lelkem' gyakran olly virágos ágynak
Mellytől nem száll-el őrzőangyalom.
Kik országodban csak sölétre vágnak.
Rút lelkek; őket nem magasztalom.
Ne hulljon tőlök semmi példaszikra
A' földi lelkek' több magzatjaikra.

Ingatlanul élj józan dolgozókkal;
A' Cháriszokhoz lengj víg szárnyakon;
'Köss frigyed nálók több ezernyi csókkal.
Ha szépre gyűihatsz, o ne ilj vakon;'
Magasra néáni merj Hygéa J jókkal;
Ártatlan mézzel szólj az ajakon.
Ki téged bír ne fényljék csak magának:
Ragyogjon többnek, éljen a' hazának'

MAK.AY.

I Z Ó R A .

(M o n o l o g a ' V á r n a i Ü t k ö z e t szomorújátékából).

Hová tekintek, új élet' sugara

Lövell felém, 's vidám kép leng körűi
Ment háborútól szép földünk' határa!

A' békehírnék minden szív örül,
'S kéjelve szárnyal édes indulatja,
A' honni ünnep boldoggá avatja.

Hímzett ruhákban, hálaköny a' szemben
Gyülöng a' nép, 's vig kedvre lobbadoz
Erő \ hév buzdulat minden tetemben,

Az ének' zajja szerteáradoz,
'S kényét követve a' dagadt kebelnek
Ifjú 's pártás Szűz fűrge tánezra- kelnek.

A' megtért bajnok híve' bájkörébei'

A' múltnak éli kedves álmait
Biztos reméuy valósul érzetében
'S édes czélokra költi lángjait,
'S a' Hív, ki nyugtalan' Hősere vára,
Borostyán-koszorút fűz homlokára.

Tetőkön áll a' szép hölgy, szemlobogva
Az utat kémli, keble reng 's feszül;
Port vág a' ló, jön a' férj 's szívdobogva
Váró Szerette' nyilt karjába d ű l,
'S fellengve néz mosolygó kisedére '
Ki nyájasan simul vasas melyére,

Aggott szülék ifjultan andalognak
Kedvelt magz tiok' izmos karjain;
Szívök lángol 's áléi a' boldogoknak,
Fijok' kiállt veszélyes harczaín,
Áldást rebegve rá jók, a' Hazára,
'S az elmaradtak' szendergő porára'

Feltűn az élet viruló díszében,
És bájalakban hinti kényeit;
Ah én! csak én látom jós tükörében
Jövendőmnnek homályos képeit!
Nem adhat irt á' béke' szent malasztja,
Sőt agg sebem' még inkább felszakaszt ja!

KISFALUDY KAROLY.

H A T T Y Ú . É N E K .

Hála! sorsom meggyőztem már,
'S a' sok csaló reményen túl,
Mínhogy szívem semmit se'vár,
Lassan lassan sebje gyógyul.
Számot vetvén sorsommal
Engem többé meg nem csal.

Mindent a' mit eddig kértem,
A' mi létem' könnyítette,
A' mit csak remél Ini mértem
A' mi szívem' enyhítette,
Mindent a' mit szerettem,
Örökre elvesztettem!

Elszakadtak szép lánczaim,
Éltem' célját elvesztettem,
Bár mit üzlek vágyásaim,
Mindég árra Ítélttem:
Hogy tolem e l vétet vén,
Csak magányos legyek én.

Felhők fedik a' múltakat,
Csak egy csillag sugárul még;
De mutat ez nagyobbakat,
'S nyílt előttem az örökség.
    Forró könnyem ha itt hull,
    E' fizet a' síron túl.

Minden földi csak tünemény!
De bimbózni kezd szívemen
Kimondhatlan édes remény:
    Hogy mind a' mit bús éltemen
    Csak ohajla kebelem.
Fenn *a'* fényben fellelem.

Gr. TELEKI FERENCZ.

É L E T Ö R Ö M .

Hlyen az életöröm: míg sejtjük, eget mosolyog le;
    fíjni alig kezdjük, bája enyészten enyész.

ZORDY.

A' PATAKMELLETTI IFJÚ.

(Schiller után.)

A' pataknál fut egy Ifju,
Rózsa köszöni t fűzött;
'S látta néhány elragadt fiirt
Mint lejt a' habok között:
Olly sietve tünedeznek
Napjaim m i n t e' patak,
Ifjúságom mint a' rózsá-
Koszoru olly hervatag.

Ah ne kérdd: miért kesergek,
Mért busít e' r ó z s a k o r ?
Minden örvend és reményei
A' tavasz' ujultakor;
De mind e' sok ezred hangi
A' kelő természetnek
Keblem' mélyén csak nehéz bút
'S bánatot tenyésztgetnek.

Nem találhat szívem enyhe
A' tavasz' vigalmion.
Egyért esdek 's.az közelid
És örök távolra van.-
Karjaim' ez árny-alakhoz
Óhajtást terjengetem,
S ah nyug nélkül denned e' szív
Mert el azt nem érhetem.

Szállj o szállj le kedves Lélek!
Hagyd el büszke váradat,
Majd elhintem rózsaszállal
Kebled', csókkal ajkadat
A' liget , halld, zeng a' daltól
Vígán zúg a' csermelye :
Egy boldog párnak elég hely
Egy kis kunyhó' kebele.

HELMKCZY.

A' SZEGÉNY ÚTA.

Leszáll az éj. — Szegény gyalog
Vándor telt szívvel audalog;
Ballag 's néz hol lesz nyúgheJye,
De nyílt ajtóra nem lele'

„Ha szállást senki más nem ad ,
Atyám' örökje felfogad;
Hajléka nagy 's kiterjedett,
Lakója sok ki szenvedett..

Ha nézed ösi házamat,
Szivedre csendes bája hat.
Tűröd ha sorsod' balja sért,
'S nem érzed tűz forr tán a' vért,'

Kegy jobbja rá sátort vonay
Mellyet vihar nem bont soha;:
Kék csillogó boltszönyege'
Láttán enyész búd' fellege..

Egy kis szobija oh be szép!
Boldog ki hús enyhébe lép!
Szűk ez , szelíd nyugalma is,
Minden bú, gond ellen paizs.

Csendét nem dúlja semmi nesz,
Bár künn özönvész dörgedez;
Fedi hó- vagy virágpalást,
'S mindennek nyújt vigasztalást'

Csókolja napfény 's csillagok;
Felé örömmel ballagok.
S i r e' kies hajlék' neve:
Atyám! hívó-szavad jön e ?

A' Vándor illy érzés között
Arany álomba költözött,
'S midőn a' nap fel virradóit,
Szegény! holtan találtatott.

‘AJLÁTB JÁNOS.

A ' V É R P O H A R

A' Rozgonyi véres harc z R o b e r t K á r o l y
nak engedé a' diadalt , 's megerősíté fején a'
Magyar koronát, melly tőle a' meg nem ren-
díthető TrenchényiMáté vitézsége által há-
romszor elragadtatott. Övé Jön a' királyi mélt-
óság: de sem uralkodói szelidsége, sem udvara'
hízelkedései ki nem olthaták a' titkos tüzet,
melly a' le igyű ladott ellenpárt bán mélyen tenyész
vala. 'S bár külszjntt hódolgat a' győztes hata-
lomnak , belől még is égett a' bosszús gerjede-
lem, és sok derék Bajnok leve szomorú áldó'
zatja e' vad pártoskodásnak.

Azon hegyágazat-is , melly Abaujt és Zera-
plényt hasítja egymástól el., bátor fészket adott
erdős fokain a' kor' szellemében háborgó Vár-
uraknak. Itt élt P e t e u n e h Zemplényi Ispán,
M á t é n a k hú bajtársa, erőt módot forralva
P u r u s t y á n' falai között. Keserű szidalmak-
kal a' sors' keménységéhez, hogy Hazája' szent
szabadságát Róma' tetszéseinek martalékul hagy-
ja , nehéz borúlatként dagadoza haragos lángjai-

bán, 's lecsattogva bércein fegyverével, bezudítá a' szomszéd Megyék' területeit. 'S talála-is nyugtalan lelke részvevőkre, kivált Omódnak íjjai Miklós és Dávid gyűlevészt hordva zászlóji alá: de minekutána a' mindvégig rettentő Trenchényi' kimultával az ellenkezés' legerősb sugára letűne, a' régtől vert sebeket, békenyugalmakon enyhíteni hajlottabb Urak lassanként magára hagyák az erőiködőt. Peteuन्छh változatlan marada, miként a' tölgy midőn férgetegek' dühe tépi ágait: de a' Király 's az Ország' Nagyjai véghadat küldvén Purustyánra, a' megátalkodott Zendilő Ztropkou' várának vadonjaiba szorítottatott. —

„Elnehezülél mostoha sors! éltém felett: „ de én csapásaidra nem dőlök el;” ekként gyötöröde a' magába vonult, Őseinek fegyvereihez függesztve kardját, melly olly gyakran csilloga a' csatákon karjának erejével. „Hadd nyugodjon „a' bajnok' eszköze, midőn a' férj fiúi vitézsége „kajánsággá törpítettik's egészen elfordulva a' világtól, szüntelen komor magányban sötétkedék mint hegyei.

Csak egyetlen magzatja, az anyátlan Hedvig volt még a' tárgy, melly felvidíthatá bú' napjait, Hedvig, a' szépség 's virító kor' bá-

jaiban fejledezve, ki Őt vissza ifjúságának édes
álmaira vezetgeté. Gyakran mérgelődött Pe-
t e u n c h a' végzet ellen hogy fija nem szüle-
tik, kit égő bosszújának felneveljen: de a' ke-
serűség majd forró szereletre olvadozott, a'
mint leányában férj fiúi tulajdonokat vön észre'
H e d v i g' érzéseinek ra ndenikéből fészengő tűz-
lélek sugárzott-fel, melly magas tettekben vágy
kiömleni szabadsága' zárai közöttL Hő szorga-
lommal neveié azt benne az örvendő atya, as-
szonyi természetét kívánván edzeni a' külvilág'
bajai ellen; sőt szilajabb kitöréseiben-is csak
azon erőt látta, melly nem egy könnyen fogna
hódolni az elfajult kor' pulyaságának. Szikráz-
tak szemei ha elnézte, mint szökik-fel tomboló
ménjére a' bátor leány, vadak' nyomozásiban
hegyet-völgyet futni-be, zivaíar közepetle-is,
mindannyiszor elbizakodva öntetszelében, hogy
a' férj, kit ő választatni majd egykor leányá-
nak, nem puhulhaland el a' bajnok Nő' oldala
mellett' Hazáját mint legfőbb jót szeretni — ez
yolt a' nagy irány, mellyhez a' lángszívet szü-
netlen' hajtongalá: de a' hozatiuságnak buzgó
érzeteivel abba egyszersmind saját keblének ször-
nyű indulatjait-is általönlé. így baltalmazott-eL
H e d v i g e n a' szertelen hév, melly a' tér-

rnészettől szelídre alkotott asszonyisággal olly annyira ellenkezik. — A' visszás intézés által belsőjében felforgatva, bizonytalanul szállongott a' férjfi-leány csapongó képzelgéseinek szövevényein, hol sem érzőmén vei, sem akarása világos nyugpontot nem találhatván, nemének titkos vonzódása mélyen de zavartan borítgatá lelkét a' sejtések' homályaival.

Egykor megfáradván Hedvig a' vadászatban, magányosan pihent a' ritkásahb erdő' enyhelyében. Az út közel vala. Dalolva sietének-el azon a' munkások haza felé: csak egy fiatal pár szomorúanmaradozott-hálra a' többiektől. Hedvig észrevévén őket magához szólítja 's okát kérdé szomorúságoknak. Előbeszéli ekkor a' ferjfiu, hogy ő a' leányzót szereti 's attól szeretetik, de ő maga szegény lévén, a' Leány' atyja öszveházasulásokat nem engedi. — „Ti szeretitek egymást szól Hedvig, 's egy nem ismert érzés hajnalong kebelén; és lekötve karjáról a'gyöngy szó rítót a' panaszlónak ajándékozza. Háladatosan borúii a' két Szerelmes jötevője' lábaihoz, 's öröme' nagyságában eltávozik. Hedvig mély andalodásba merüle: az épen hanyatló nap aranypirulattal játszodozott gyönyörű arczulatján, a' fák' nyildoklásai között.

Ló-dobogás zavar meg az uralkodó csendet, 's minekelőtte feleszmélt volna a' tündér álmodozó, egy idegen ifjú alak tűn szemébe. Édes borzongás futja végig, midőn szeme a' hűledező jövevény tekintetével öszveakad, magasb kéjbe csapongtak pillantataik, 's egy még 'oha nem érzett rendűiét villant kebelén keresztül: kedveltető nyájassággal üdvezli a' szép lovak, szónak ered,ajkainak édelgő hangján felejtéHe d- vig a' mondottakat, 's még is elérte — az ifjú leszáll, hozzá szövetkezik , lelket mutat minden igéje , e' találkozást szerencséjének, magát pedig midőn a' Szűz Atyjának nevét kiejti, boldogszomszédjának nevezvén, E'közben a'kürtök rivadoznak, Hedvig' vadászai közelgenek, 's az ifjú esdeklően kérdi: részesülend-e még a' viszonyítás' örömeiben? egy lángtekintet lön a' dlasz, mely szívéig iövelle. Hedvig felpatana lovára 's eltűnt.

Álmélkodva néz utána Ákos. — Róbert Károly' Udvarában nevedvén ő tele dicsvágy- gyal, nagy reményű tehetségeinél fogva fényes polczokra készítették: deli külsője 's vidor lelke miatt, az asszonyi világ' bálványa. Most jöve a' vidékre széles jószágaiba, mellyeket édes Atyja , M y c li k, az Uralkodó-Ház iránt bizo-

nyitott hu szolgálatjai' díjában Királyi adomány'
mellett nyert, E' véletlen öszve jövetel, H e d -
v i g ' szépsége, 's különössége melly valóján előntve
volt, elragadák őt, és a' forró vágy, ama da-
ezos P e t e u n c h nek leányát — ki az Udvarnál
félelmetes vala inkább mint gyűlöletes, meghó-
dítani: lángola keblében. Az alkony inté útjára
a' késedezőt.

Mély gondolkozásban találd Atyját a ha-
zatért H e d v i g 's e'néma komolyság kívánatos
volt előtte, mivel boldog érzeménye a' szép if-

'úval kéjledezhetett, míg a'ragyogó esthajnal olly
ájlon tiindöklött le álmai közzé. Hosszasb hall-
gátás után P e t e u n c h világot parancsol, 'smaga
mellé szólítá az édesen ábrándozót „H e d v i g
úgymond bizodalmas hangon: „ma múlt tizen-
„nyolezadik születésnapod, érettkoroddal ideje
„tudatnom jövendődről gondos szándékomat.
„Napjaim hanyatlónak, azért férjet választók
. „ számodra H e d v i g elhala ványúl. — „T h o l -
„dy Bot hon d kedvelt Barátom'fijának szán-
jam jobbotat; ismérkedj-meg a' gondolattal,
'hogy tőlem 's eddigiem szabadságodtól meg
„ fogsz válni. Néhány hónap múlva megjele-
„nend; lígv hiszem, választásommal megelégszel.
„Maradj híve — Anyád nem volt nekem a z !

Itt homloka elkomorult, szemei vadon tüzelgének, 's mintegy meglepetve a' múltaktól, egy szekrényt nyitameg, 's egy aranvzott poharat vön elé. „Vedd ezen poharat emlékül ez órára. „E' pohárból Anyád halált ivott.

Reszketve nyílt Hedvig a' pohár után. „Tudd a' történetet, szól tovább Peteunch. „— Még alig voltál másod-évi, midőn fegyve- „rcimmel a' honi Fondorlók ellen küzdni menék, „kik Hazánkat Karoly nak árulgaták. E' vidé- „ken lakóit ekkor egy férjfi, ügünknek szin- „lelt párthíve, de mint fényre jött álnoksága ké- „sobb mutatá, a' Nápolyi felekezet' barátja. Ez „vadlángokra gyűlada fel Nőm iránt. Házamba „csusszan lávollétem alatt, — 's győz ördögös „incselgéseivel itt — győz az asszonyi tisztasá- „gon; meghajlott ez. Kártörvendve simúl-vis- „sza a' gonosz. Töredelem szállja meg ama' boldogtalant, 's a' mint jövelem' hírét hallotta, „a' szégyen 's igaz bosszú elől mérget vett e' „pohárból. Én már csak sírját lelélem. — Ret- „terítő példája ovjon meg illy tántorodástól!“ Égő arcczal 's eltökélve „Meg — igen Atyám! megőriz az engem! mondá Hedvig, de szerelnem kell a' férjfiút, kit jobbjomra méltatok: fogom-é pedig szerethetni azt, kit te Választál

nekem ?“ ’s mint egy álomba látván az ifjút, érzelme itől elkapatva, a’ mái történetet kibuzogtalja ajkain. Midőn az ifjút nevezé , méregre lobbant az öreg. „Poklokra e’ névvel!” ordít,— „az istentelen c ábitó’ fija ő? Hah! birtokára vágysz . . . . ’s a’ feldíihült szívből rohanó átok ölé el nyelvén a’ szavakat.

Mélyen megrázatva vonult Hedvig szobájába. Késő éjjel ablakához álla zajdult éfzc-ményeiben, a’ táj felé forgatva szemeit, hol Ák ost megpillantó, ’s hajnal’ hasadtakor már nem tudva azon helyre vonták érzelmei. Oda jött Ákos is ohajtozása’ szárnyain, ’s az új indulat mélyebben gyökereze a’leány’ szívében. Ott látó őt többször is Atyja előtt rejtegetvén boldogságát, mellyet a’ titkolódzás még inkább szépíte. Egy szép vidám napon gyors léptekkel siele ki Hedvig a’ vár’ kapuján. Atyja megpillantván bt, utána kiált; de az álmodozónak nem vala most érzéke azt hallhatni. Pet eun ch gyanítván a’ rettentő titkot, leányát nyomon követi.

Az erdőben sűrű lomboktól ernvezett pázsiton találta Hedvig Kedvesét. Édesen csatogott a’ Fűlmile korúitok. Szerelmet látszott lehelleni a’ természet, az lángolt Hedvig’ kebelében is. A’ fennven lobogó indulat elenyészi;

hiinden eszméletét, ég föld egygé olvadoz sze-
mei előtt, és szive, lelke a' kimondhatatlan kéj-
gyönyörben lan ka doz váll el, kedvese' ringató kar-

közt ébred-fel — „Tiéd vagyok rebe gé,
Íngzó tekintettel 's c' perczetben egy dárda
zuhan el mellettök. Elszórnyedés' ha g ja in si-
kolt fel H e d v i g oltalmazólag dölve Ákos' me-
lyére. Atyja megettök állóit. „Hah gyalázatos!
riad; 's erőszakos vonaglatokban kapkodva fegy-
veréhez öszveroskad elósietett szolgájinak kar-
jaikon. Leányát a'Gyülöli' karjai közt látván,
felbőszült érzése szertezuzá porhanyú hajlékát.
Szörnyűt hala. Dermedve néz H e d v i g Aty-
jára , 's a' lelketlen tetemre omlik. Lassan emel-
kedve azután az ifjúhoz ögyclg, ki mélyen ille-
tőd ve álla olt. „Most, most t e h á t m o n d bús
elszánással, „egészen Tiéd vagyok, vagy Atyámat
követem.” A' várba viteték a' halott. H e d v i g
irióztató némaságban köveie lelketlen Atyját.

Gyász borúla-el Ztropkounak vidéke felett.
Rengő xzigással konglak le a' várharangok szer-
teszéllyel a' hatalmas Úrnak nem vélt halálát
hirdetgetvén. A' történet szörnyű alakban 'svi-
szongó képzetekben szállonga szájról szájra a'nép
között, 's nagy számii sokaságot csódíte ösz ve
minden, tájról a' torra. Néma tépelődéssel látja

He d v i g a'halotti készüléket; de rettenet zaj-
long keblében. A' természet' szava előrendül nagy
érezeményei' zavarából, 's atyagyilkosságot kiált
fejére. Mentégeié ugyan indulatja vadlánggal ég-
vén átjövendő felé; de magzati szíve' marczongló
fájdalmi csal fényével nem oltható el. Minden
látogatást eltiltva szobájától, szótlan, könyütlen
sinlődve merengett.

A' temetést megelőző nap' végső alkonyán bús
faangzatok serkenték fel az egyedülkes-ergőt mély
süllyedéseiből: Szerzetesek' karéneke volt az,
kik ájtatoskodni jövének a' halotthoz, szomorgó
kintorna közt. He d vig'keblét kín'dühe tépdélé,
'a öszveszédült a'látvány felett. Az örök elválás'
gondolatja , 's egy szózat, mely belsője' mélyé-
ből lágyula fel, titkos erővel integeték bocsánat-
ért esdni Atyja'hidegült lábaihoz; oda támolg.

Mély hallgatás uralkodott mindenütt. A'
fegyverpalotának ajtaja enged a'lassú nyitásnak;
keskenyen nyulongó goth ablakai borzasztó rém-
zetek gyanánt mozdulatlan remegtek az éjjeli
lámpa'csillogásiban, félelmesen az ősi mely vasak 's
pánczélok a' feketén szőnyegezett falakon halot-
ti pompára idomítva. Hidegen suhogott bé az
éjféli' szele. Eldődeinek lelkei látszatlak körüie
lebegni, 's felette Ítéletet tartani. Középen a'

gyászalkotvány vértesen fekvő halottjával: ató'z'
vonásiba harag tapadott; mellette cserág-koszoró-
rázta kardja tömérdek paizsa felett, Hedvig érzése'
iszonyúságában térdre omlott: „előlheti eazátok
magát a' tiszta szereimet? így zokog: „és Te,
ki engem forró szivemnek indulalival ápolgatál
Atyám, áldj, küldj meg békehonodból! —

Á K O S ! Á k o s !

Közel állott ő vigasztalni a' Kesergőt. Hos-
szas tusakodásin,, eljőjön é temetési gyüle-
kezetbe? győzött a' nehéz gondolat: szerző-
oka vagy a'szánandó árva' veszteségütek. „Nálad
vagyok biis szenvedő, megosztani, enyhítnifaj-
daljaidat !

„Á k o s !” mond a' felrezzent leány, „te itt ?“ 's
felhevült indulattal kezénél ragadván az ifjút,
„itt” úgy mond „e' szent helyen, 's ezen órában
kötöm le hűségemet: — Szerelmem, e' lélek , 's
mindenem Tiéd!” 's elővevén Anyjának szomo-
rú hagyományát, a' poharat, elbeszélé a tör-
ténetet, e' szókkal fejezván he: „Illy véget érjen
a' hitszegő!” Fagyaló rettegés fogta el az ifjút,
minden szehebb érzemény elfásulva szorult
vissza melyébe.

P e t e u n c h letétezt elhunyt őseihez,
f l d v ' i g mélj fátyolban, elvonulva az emberek'

szemei elől, mellyek tör gyanánt sebzék szí-
vét, hæv bánattal gyászold édes Atyja' elveszték
de fájdalma idővel enyh íle leginkább az indulat-
tól, melly Ákos ért égé. Erős ragaszkodással
hitte magát jegyesének, noha büszkébb vala ell-
nek érzetében hogy. sem hiedelmér vallást te-

Tekintet és tartózkodás nélkül vett részt
Srsaságában, vele mulatozott, vele járdáit kar-
öltve érdéin; csak benne 's általa élve mindene
kívánt lenni hogy szerelmé' lánczait öröklétbe
általfűzze. Ákos nem lehetett az elbájolásig
szép Hedvig 's határtalan hajlandósága iránt
' érzéketlen — sőt még a' hölgy' szabadabb dél—
czegsége is gyönyörre ragidozá — Boldog míg
a' cs pongó lángokat viszonzá , de hültebb esz-
méletének sugallása e' szövetségnek állandóságot
nem ígérhele. Nőttön nőtt Hedvigben az in-
dulat, de a' komolyságot nem üzheté el, melly
sötéten boronga természetén; titkos félelemmel
töltéaz hé Ákos' kebeléi, rettegve a' lángsze-
relemtől, melly őt oldhatatlan lánczokkal szo-
rítá ugyan, de fellengző vágyait ki nem elégít-
heté: mindazáltal sorsát a' leányéhoz látván köt-
ve , lekötve maradt.

Míg ezek így folynak, háború üt ki Dalmát-
országban. A' Király hadi erőt küldé Vele''-

erére, hogy az ennek oltalma alá pártolt Jddraf városát a' Magyar Koronához visszahódítsa Fegyverre szólíttatott Országunk' Nemessége Az öszvesereglés' híre Á k o s ' dicsszomját felbnzdíta, ki azonnal kész vala követni a' tábor' harsogásait. H e d v i g fellengzőbben érezett hogy sem kedvesét a' hőspályától visszatartaná sőt újabb érderadiszbén óhajtván a' vitézt ragyoglandani, maga ösztönzé a' Haza' szolgálatjára; 's csak nehezen állott-el a' szándéktól, Őt követve tapasztalni a' harcz' veszedelmeit.

De az elválás' órája H e d v i g ' előér zései-től megnehezült. Forrón szakadott-ki egy könny-csep szép szeméből, — néma fájdalomban torié-' azt le a' leány hév kebelén. Á k o s búcsúza szóltan kíséré őt H e d v i g az erdőségen, szerelme' örömeinek 's atyja' halálának titkos tanúhelyéhez. A' lángérmény' leghatalmasb kirohaptáival omla itten az ifjúnak karjai közzé, „ Á k o s ' szóla reszkető hangon: „e'hely'áryanain enyészet lappang; — ádáz kezekkel fogja-be a' lét' körét, de nem bírhat a' szerelemmel. Itt, itt szövődék alakja végzetemnek. „JÉ boldogúl H e d v i g bánatosan vis-

SEA vára felé: Ákos tágultabb kebelrel a' di'-
csóság' lenge távolába.

Indulásra várt a' Nemesség Rákos' mezején,
midőn Ákos Pest alá érkeze lovagjaival. Gyor-
san tévé meg innen útját a' bátor sereg rövid
idő alatt benyomulva Dalmáciába. A' zendülés
néhány ütközetek által megzaboláztatott, 's Ve-
lence egyezésre lön hajlandó. Ákos valamint
a' csatákon úgy a' frigykötésben-is fennten ki-
mutatá jelességét atyjának oldala mellett, kit a'
Király a' visszaszerzett béke után Illyriai Hely-
tartóvá neveze-ki, fíjának érdemeit ékes arany
lánczczal jutalmazván.

De más jutalom készült Ákosnak Vise-
grádon : mert a Királyné, ki őt kedves Tár-
tokja' fíját nagy kegyeiben tarlá, Drugeth
Fülep akkori Nádor' unokájával, a'ritka szép-
ségű Olíviával kívánja vala öszvepárosítani.
Megjelen az ifjú a' fény' helyén, 's csudálásra
olvadoz, Olívia, miként a' kertek' feselő ró-
zsája virág-társai között, díszremekje a' Király-
né' Udvarának: eleven vidámság vetélkedve as-
szonyi szelídséggel tündökle szemeiből és leiké-
iül — mint midőn a' harmat' gyöngyei ápolva

enyhítik a' rózsá' keblét kecsgetetőbb lángokra szerteömlő illatozással. Ákos tisztelet' érzemnyivei közeibe feléje , o h a j f a , 's a két szív öszvehangzott szerelmében. Mosolygva tiint-lel 's tettekben gazdagon a' Jövendő az érdemre töreksző ifjúnak, 's az özön remények' szárnyai száz egekbe röpitgeték a' böldögat. Sírva lebegett néha H e d v i g ' alakja csendesb óráji felett: de az angyali-kcllemü Olíviának szelíd lelke mindég , a' jelenlét' örömeihez bájolá a' sötétlő visszaemlékezést. Ha lett ollykor ös zvehasonlítást, egész valója csak Olívián nyughata-meg; 's az Udvari élet' ragyogásból a' messze leány — fcldekbe süllyedt.— A' Halai tűz leginkább vonatik a' különőség' ingereitől: a' férjfiu valótló akar, valótló keres társasági életbe szövetkezve nyugóttabb kívánatival; így Á k o s a ' H e d v i g ' ölében egykor töltött arany napokat, most ifjusága' merészebb álmainak tekintés

Az öszvekejés' napja elhatározatott. A' szép pár' híre egész országon elfutárnodván, be szállóit rövid időn Ztropkoura-is,

Földhez sujtá ez H e d v i g é t . — Minden csep vére elakada: de egy gondolat villantja ke-

fesztül homályos lelkét, gondolat, mely nagy
és erős, mint szerelme. Közel tanúja kivan lenni
a' hallott történeendőnek, 's titkon rendbe-hoz-
ván dolgait hús várában, egyik hu szolgájával
útnak indul Visegrád felé'

Üvöltve röpültek a' szelek téren-tetón, a'
mint e' két Vándor a' Duna' partjaihoz vergő-
dék. A' folyam szörnyű zajlongásban dühödött :
tájékozó hullámaira rettegett bocsájtkozni mindé-
nik révész. Kínosan néz-fel H e d v i g a' magas-
ra, hol a' királyi-vár olly büszkén vesztegel az
időnek — 's levonván balkarjáról a' sorgyöngyöt'
párját a' szerelme' hajnalán elajándékozoltnak,
egyik hajósnak nyújtja, kérve kéri, 's kinsze-
ríti az általvitelre. Végre elindított a' csol-
nok, vészből vészbe hányatva a' dúlongó hab-
toriatokon , de az elszánt leány égő vágyaiban
csak fel! csak fel! — Zsibonga már a' nép a'
vártemplombatt, mely oda számosán tódúla-
özve a' mcnyekző' pompájára, 's a' rend ke-
vés vártatva megindül' aranyban és ezüstben
tündöklőit elé a' Nemesség, míg a' fcjéren-öl-
tözött koszonis lyárikdk virágulat hintegettek a'
boldog párnak. Halál' sóhajtása ütődék-fel H e d -'

v i g' melyéből, midőn Á k o s t megpillantó, 's miként lépdél érzése' nagyságával az oltárhoz gyémántokkal 's örömmel sugárzó jnyenyasszonya mellett. A' Király s Királyné' megjelenése dicsőségre emelék az ünnepel; 's midőn e' Fő Méltóságok drágán hímzett üléseiken helyt' fogtanak, előjön a' Papság 's az öspveadás' rend'tartása elkezdődik. Szédítő zavar éjjeleze H e d - v i g körüi. A' világ ingadoza lelke előtt, 's a' mint Á k o s' ajkain a' rettenetes „Igen!“ kibebben , szívét hasadozni érzé. Fogyatéék erőjének maradványain alig tántoroghata-ki: Atyjának lelkip jiyita neki ösvényt által a'sokaságon. '

Meg vala immár kötvé a' szent frigy, 's az örvendő-gyülekezet menyekzői lakomához ült— öszve. Örvendő magas Éljen! — kiáltások hangozának-fel a' Királyi-Háznak 's az új párnak, trombita-harsogás közölt. Egy öreg szolga lép ekkor elő 's poharat hoz a' Völegény felé: ez ijedten kap utána, 's vér loccsan-ki belőle az asztalra melegen feccsentve bé a'kéjelgő menyasszonyt— Á k o s öszveomlik. A' vendégek kíméletlenül ragadják-meg a' vakmerőt. C h o m - b o r d, az öreg szolga, asszonyához vezeti a' felzudultakat— H e d v i g vala ez; melyébe tör

döfve, kezébe irás szorítva e' foglalattal Á k o s-
hoz: „Vedd e' poharat! mérget ivóit abból a' hii—
ségte len— a' hűség szíve' vérével tölté-meg azt”.

P e t e u n c h ' birtokai a' koronához estek-
vissza. -T- H e d v i g sírhantja magányosan emel-
kedék a' Dunaparton.

Feleszmélt Á k o s veszteségi érzetében —
megismérni nyereségét.

Sokáig tartatott e' vérpohár a' Ritkaságok'
tárában: szomorú történeté ezájró-l-szájrá liozat-
va-le hagyományul szelídebb jelenkorunknak.

B. K.

NANDOR-VERS

(1732)

1.

Fellobbant S a l a m o n a' hadhír' jöttére.
Parancsolta gyűlni bátor Vitézeit,
Hogy bécsapjon Telek Bolgárok' földjére
Kik titkon rablották országa' széleit:
    'S mint a' menny kő-zápor a' tölgyeket
    Úgy zszza terítse szélytt testeket.

2.

Véres kardot zászlót a' had' hívó jelét
Minden tájékokon körülhordoztatja ,
Hogy a' vitéz kösse oldalra fegyverét,
Álljon-ki mint Honnja' méltó nagy magzatja;
Zalánkemén legyen gyűlő-helyek
Mert ott egyesülni kíván velek.

3.

Nem hullatott könyet a' serdülő vitéz,
Anyjának sem leve a' harcz' jele, gyilok.
Sőt monda: menj fiam, légy olly mint a' szélvész,
Ha meggyőzette térsz hozzám, akkor sírok.
    'S atyját is pillantván fegyverében
    Tűz éledt a' legény' belsejében.

4.

A' lesben éfó hír tarkázott szárnyain
Bulgáriának is suhog tája felé,
Keresztül-röppenvén a' hegyek' ormain
Holló-sereg gyanánt robban néhol elé,
    'S míg a' hőshez komoly szóval megyen,
    Iregve hajlong a' félékenyen.

5.

De Gyula hálát mond e' hadra-hivásnak
Nagy két barna szeme fegyverére fordulj
Megveszi ez díját a' Bolgár rablásnak
Kiált 's keserűen könye reá csordul:
    „I l k a ! ha tégedet fellelnélek
    Egész Nándorral nem cserélnélek!”

.6'

Hozzák daczos ménjét, melly már rég nyugodott,
Mert bánat ülte-bé kebelét Urának
A' mén tüzet tuszkolt, szökött, ágaskodott,
Zabláján tajtékja ered haragjának,
    Míg végre vitézét megismeri
    'S vele fellegekig a' port Veri.

7.

S a l a m o n is jó már összegyűltjeivel
'S azokat mentiében vígan ébresztgeti,
Ámbár húszig haladt csak esztendejivel
Még is csapatjait biztosan vezeti;
Győző lévén előbb két csatában
Erő 's lelkesedés él karjában,

8.

Bérontván a' Csehek Trencsény' környékére
Hazájok' keblében rázta-meg azokat;
Híjában állott ki földjök'főbb vezére,
O p o s füstbe úzta minden bizalmokat.
E' tün a' Királynak most eszébe
'S várja B á t o r O p o s t seregéhe'

9,

Másik győzedelme zúgó táborának
Hős-hírrrel Kerlésnek tölté-be halmait,
A' hol G e j z a Herczeg, magzatja B é l á nak
Butákká tördelé a' Kúnok' nyilait;
Ez jut a' Királynak most eszébe
'S várja G e j z a bátyját seregébe,

10.

'S hozzá délczeg zajjal hamar el is éré,
 Messzé tündökölvén Vitézi' kardjai;
 ő a' nagy hős ellen, nagy hősök' vezére
 De a' gyöngébbekhez szelídek szavai;
     Jóltevő nap a' Honn' békéjében,
     Zivatar-hajtó szél had' tüzében.

11,

A' Király köszönté ifjak' hév szavával.
 Gejza férjfi csenddel teszi tiszteletét,
 Itt vagyok mond, Bihar 's a' Nyírség'hadával
 Kik közül mindenik od'adja életét,
     Midőn határát a' szép Hazának
     Csorbítani tolvajlók kiállának.

12.

Égvívó merészség' díszes pompájában
 Tünik-elé Gyula jó Királya mellé;
 Együtt nőttek Ők fel Endre' udvarában,
 'S titkát mostan szeme hevesbben lövellé,
     Mért e' bú ? Leventám, szól Salamon,
     Eszre veszed, ez mond, majd kardomon.

13.

Eláll O p o s is ereje' hírében,
A' Cseh hőst-kioltott kard függvén oldalán,
L e h e l Vezér vagyon harcza' örömében
Czifrásan kivésve testfedő paizsán;
    Habos paripája nyalkán hányja
    'S meg-megkotszan zörgő buzogánya.

14.

Morczan zörrenté-meg György és Bors fegyverét,
    Mikor szemét rájok a' Király vetette.
    Vid halált kiáltott B á c s c s a l arra
    A' ki fegyvert emel a' Magyarra.

15,

'S harsanva terjedez ezek' táborában
Szittyá-vérök' büszkén andalgó nótája,
Felkiált a' sereg harczra-buzdultában:
Fénylő névvel éljen a' Magyar' Királya!
Ne féljen senkitől, míg nemzeti
Szabadságát népe érezheti.

16.

Megörvend S a l a m o n , víg jelt dd lovának
'S könnyülve röpül-le tábora' sorain,
Körülragyogva leng fénye sisakjának,
Palástjával a' szél játszodoz válla ín,
    .Szépnek tartja sorsát Örömeben
    Élhetni illy Nemzet' hűségében'

17.

Szabad fold' fíjai! így szól Vitézihez,
Nándornak Vezére megcsúfolta szavát;
Lopva csatlá sergét Bolgárok' serg' ihez,
Dúlta velek Hazánk' örtelen határát.
    Vér omlott földünkön! földünkön vér!
    'S a' védtelenül hunyt most bosszút kér.

18.

Legyen! zúg a' sereg, kit egybe köt velünk
A' szép honni szózat 's koronád' határa,
Ne bántsa idegen, mert kardot emelünk
Az atyafi lelkek' zengő oltalmára,
    Számot tartván egymás' segédére,
    így lesz mindég erős Árpád' vére.

19.

'S elvégzik áltmenni a' Száva' habjain ,
Hogy megreszkettessék a' csúf árulókat,
Így lett. A' túl állott Görögök' nyilain
És tüzén keresztülhajták a' hajókat;
A' Görög már futott , itt híjába
Bízában vízben égő kanótyjába.

20.

'S mikoron a' partra bátran kiléptenek,
Mindég gyulva benne a' harc' indúlatja,
'S kürtjeik sípjai szélly elzengette nek
Bámult rajtok és hült Szervia' magzatja,
Milly fergeteg csap, mond, e' hazára
Mért mentünk az övök' tájékára

21.

Meglátják a' Hősök a' nagy vár' tornyait
Hűségtelen B e l g r á d i mind így kiáltanak
'S megállván a' Király, hallják e' szavait:
Bajnokaim hírért dicsőn itt vívjanak.
G e j z a komoly. Nézi a' tájékat
Sokan kapnak itt szól örök álmot!

22.

G y u l á t félig bosszú 's bánat fásít
Félig egy szép remény csillagzik

Kereső szemének andalg pillantatja,
I l k á t látja véli minden sejtésében,
Ha kapná, győzelmes óhajt lenni,
Ha veszti, r holtak közt pihenni.

23.

Elterül a' tábor Nand orvár ' vidéken
Ijdedezés rohan lakosa' szívére,
Fennakad a' szózat a' vőlegény' nyelvén,
'S a' Magyarnak félve pillant fegyverére.
Reszket hogy ő meghal 's majd mátkája
Leszen a' győzendő hős' prédája.

24

Futnak bátrabbjaik nézni a' bástyára,
Megzavart szemeket G y u l á r a szegezik,
Hirtelen tekintve egyik másikára
Ki az az ifiú hős ? szepegyve kérdezik
Tavasz van 's felhője, állásában
'S melly erő rejtezik pánczélában

25.

A.' szomszéd szomszédhoz szalad jajgatással
Tüzet-vesztett szóval festi az ínséget,
Ámbár egyszer-egyszer önbátoritással
Férfiasan akar szívni merészséget.
De a magyar hírre emlékezik,
'S bátor Eltettéről felejtkezik.

26.

Azonban elszánást gyűjtogat népébe'
A' várnak tűzkaru délczeg Kapitánya,
Minden kapu' kolcsát ragadja kezébe
'S keményen esküszik hogy azt kardra hányja
A' ki gondolkodván haláláról,
Nem lökné a' Magyart a' bástyáról.

27.

Gyaláztatnak mondá, mikor a' férfi fél,
A' ki veszélyekben vívja dicsőségét,
Melly mint az esthajnal' ragyogása úgy kél
'S jövendők bámulják lelke' erősségét,
Fogja hát mindenik fegyvereit
Védje honnját, hölgyét, gyermekeit.

28.

Nyargal piaczaín zsibongó várának,
'S hol az egybe-futó asszony-népet hallja,
Félelmet elűzni töreksző szavának
Gsapodár hangjain ezt is vigasztalja,
Hogy kürtje ha csatát jelentene,
Férje' nyakán egyik se csüggene.

29.

Ilk a remeg reméli a' Vezér' házában
Ilk a, Hunniának legvirágzóbb szüze,
Kit elébb egy Bolgár, vad prédálásában
Magával ragadván, Szerviába üze,
'S Niké tás znál rabnak bémutatia,
Ki a' szép hajadont megtartotta.

30.

A' leány' fő neme 's bájoló termete
Nikétászt sok ízben tűzbe zavargatá,
De mindég komoly volt ennek viselete
'S nemes büszkesége visszariasztgatá;
Rajta más ifjak is hámultanak.
De édes szót tőle nem kaptanak.

31.

Mindég vágyott szíve a' vonzó Honn felé,
Titkos *bú* szendergett andalgó szemein;
Kebelét *habozó* vágyódás emelé,
Csüggedezett öröm lengett érzésein,
Fájdalmai némán maradónak,
Panasz' lágy hangjában nem oszlónak.

32.

Ki is üzte volna sólyát keservének?
Hideg bizodalrau a' más nyelvnek fíja,
'S így víg körében is mások' örömeinek
Csak sóhajtott 's mindég volt valami híja.
Gyermekkorát látott föld' tájai
Voltak gondolati és álmai.

33.

'S ha viradt a' reggel, első serkentében
Egyhez lövellődött tüstént gondolatja,
Még az estének is busító csendjében
Messze táján maradt kedvesét forgatja;
Most a' had felköltvén bánatjából,
Szabadulni kívánt fogságából.

34.

Hirtelen a' várnak legmagasb tornyába
Hogy földüt lássa , menni merészkedett,
Látta 's örömhulldm tolongott baljába,
Búzavirág szeme könnyekben feredett;
Ha vállán tündéri szárny kelhetne
Honn ja' gyermekihez röpülgetne.

35.

„Hazámon keresztül-evezett fellegek,
Ha ti meg tudnátok azt nekem mondani,
Hogy él e ? otthonn e? vagy itt e' seregek
Közt áll Ó, I l k á j á t megszabadítani! “
Ezt mondja 's az égnek tág ürében
Tévedezget, szíve' ömledtében.

36.

S a l a m o n ' Vitézi másnap a' falaknak
Mint a' mennykö' zaja akképen esének,
De nem öntheték-ki mérgét bosszújoknak,
Ámbár ezer próbát a' bástyán tevének.
Hah! zug a' Kapitány, míg meg nem öl
Engem az éhség, nem lesztek belől.

37.

Bosszúban feredő harag gyújt szikrákat
A' győzödelmetlen Királynak szemében,
Lángolva ingerli mind a' katonákat
Villog a' halálkard ezek' bús kezében',
    Mellyre hívják a' várbélieket,
    De azok nem hozzák fegyvereket,

38.

Nikétász a' görög Császár' segédére
Várt és akkor akart harcra kirotnani,
Ha ő kisztett-fel, mond, a' Magyar' földjére
Most se hágy-el 's váram fenn fog így állani,
Népemet a' szükség nem bánthatja,
Készen elesége' halmozatja.

39.

Megveti a' Magyart ebbéli biztában
'S jó reménnyel várja kémelő követét,
Átalkodott szívvel jár palotájában,
Híresnek álmodja előre életét
    „Segéd jó“ mondja is egyszer őre.
    A 'S fut hamar a' bástya-faltetőre.

40.

Látja a' levegő' távol kétségében ,
Hogy ott hadisergek fel-alá rohannak
De olly zavart is hall határa' részében
Mint mikor a' felhők összetolonganak,
'S csattogva zeng az ég' harsogása
'S messze zúg a' dörgés' hangozása.

41.

Majd a' Görögöknek sergét észreveszi
De úgy hogy mar úzik G e j z a ' hőskardjai ,
Megharagszik erre, gyúl hűl mérge, eszi,
Átkozzák balsorsát káromló szavai,
    Paripáját gyorsan elhoztatja.
    Készül hogy a' kaput kinyittatja.

42.

Rajta! csapjunk rá jók, kiált seregének ,
Örök szégyen a' ki visszafordul annak,
Kezét nyujtá három hős Szaraczenének,
A' kik vívni halni értté készen vannak.
    Sokszor dúltak ezek már ő vele,
    'S fogyasztón, mint a' hév Számum' szele.

43.

Annak tájairól jöttek tengereken
Tevékre felrakott arabsz eszközökkel,
Békeség nyugodván tulajdon földjeken,
Nem bírtak feszengő ifjú vad tűzökkel,
'S örömeiket lelvén zsákmánylásban,
Szerencsét kerestek csatázásban.

44

És N i k é t á s z őket kedvesen fogadá,
Mint a' kik Emíri vérből származtanak
Most egyik osztályát azokéhoz a d á ,
Mondván hogy prédájik megint felosztanak,
    így , dühöt lángozva néz hadjára,
        'S kirobban a' Király' táborára.

45.

Jösz Hát? zeng Salamon, most tudlak becsülni
Mert a' nem remegő síkra száll kardjával'
Zúgja 's Vitézinek int harcra hevülni,
    Hogy győzés fejlődjék szép borostyánéval,
    'S O p o s t paripája nyalkán hányja
    Karjában fényit már buzogánya.

46.

A' három Szaraczen öt látja legelői
'S haraggal egyenest neki száguldanak,
N i k é t á s z a' Királyt célozza jobb felől,
A' kinél Gyula, Bors, Ján 's Vid villámlanak.
Halvány várakozás ül a' várban,
Bosszú 's védés pusztít a határban.

47.

Oda már a? egyik a' hősebb Szaraczen!
Tűn az édes élet, huny szeme' szikrája,
Strucztollas turbánját szélytt tápod ja a' mén,
Soha se látja meg többé őt hazája,
bestéért vív most még két pajtása,
Hogy annak ne legyen darablása.

48.

Nem engedé O p o s , inkább a' Szávába —
Kiált legényihez , a' kik körülvevék,
Utat vágott nekik, úgy tolták nyomába,
Irtózatost zuhant a' mint belé veték,
N i k é t á s z széllyesztve nyargal erre,
Ezret vágnék ölni le egyszerre.

49.

De Gyula neki vág, *a a* mint *tartóztatja*,
Belsejét borzasztó gyanú környékezi,
Csatáját szünteti *szíve* lángozatja,
'S Nikétászt merészen fenytve kérdezi:
Nincs é egy magyar szűz a' várásban?
Ha van is, mond az, és tovább illan.

50.

Gyéríteni égett Opónak sorait
De Gyula, Bors és Ján hátba szorították,
'S nem gyözzvén védeni ijedt Bolgárait,
Kiknek egy csapatját Vid's György szélyt hajtották
Felejtü bujában fenytékét
'S várba lopja roncsolt vert seregét.

51.

Gyula egy sereggel tóduva követi,
Hogy benn lássa a' lyányt elzáró falakat,
Hanem ő hirtelen földre zökkenetü
A' hegyesre vasalt szálkás rostélyokat.
Ugy hogy tíz Bolgára künn rekedett,
Gyulának fajt hogy bé nem mehetett.

52.

Rakatja N i k é t á s z a ' nagy lakatokat,
Borúltan fogadja magas palotája,
Mérgesen csapja bé az ajtózárokat
Sötét lesz mint az ősz' fanyar éjszakája,
Szégyen' súlya marva ül keblében,
Megzúzott kevélység forr erében.

53.

Majd a ' két Szaraczén szobájába lépik,
Nem szól — fáj volt néki látni csak keltejét,
Ne csüggedj-el! azok ekkép lelkesítik,
Ki csügged? élesen lövi ő zárt hevét;
Azért térítém-bé seregemet,
Hogy valóbban lássam győzelmemet.

54.

'S jutalmakat osztat elfáradottinak
Nagy vendégséget csap szárnyat-adó borral.
Hogy felejsék terhét O p o s ' vágásinak
És majd el ne hagyják abban a ' mit forral,
Mindennapra zsoldot bőven fizet,
Kardot nyilat újra köszörüket.

55.

Az alatt künn G e j z a már visszaérkezett
A' görög seregek széli yelüzéséből,
Hajlott Vezérökkel akkép szövetkezett:

Hogy nem csíp ezután a' Magyar' földjéből.
Megbeszéli most ezt Királyának,
Kihez Hősei mind beállanak.

56.

Még hát az egy Nandor-Fejérvár vivotlan!
Mondák és mindenik tanácsát nyújtotta,
Gondosan S a l a m o n , rendre zavaratlan,
Okos beszédiket végig meghallgatta,

Majd egy sereg ácsot kerítettett,
'S faltörő-kosokat készítettett.

57.

Nyúlnak a' fal mellett fel a' nagy állások,
Dongatják a' bástyát hol hozzá férhetnek;
De vastagok lévén a' sziklarakások,
Sok napok alatt is kevés kárt tehetnek;
'S a' bástyalyukakon ki, nyíl repül,
Arra ki véletlen oda kerül.

58.

Bé nem jöhetnek ők, kemény erős Belgrád,
Mondja benn N i k é t á s z bízva bástyájában,
Majd töprengő lelke neki illy sűgást ad:

A' Király és G e j z a e' nap'munkájában
Seregekkel együtt megfáradnak
És nyomó álomban elnyugodnak.

59.

Ő akkor az éjnek második felében,
Lopva üt S a l a m o n ' alvó táborára,
'S halálhozó szélvész indít seregében
'S nem ébred-fel senki többé hajnalára.

Titkon rázza testét gondolat ja,
Néhány tisztjét hamar szólítatja.

60.

Barna szemöldökét összehúzván szemén
Bosszúállás üle bévont ajakára,
Az éjjel, mond ölés leszen Belgrád' terén,
Kirontunk a' magyar tábor' mély álmára,
Hanem ti senkinek ne szóljatok,
Csak a' sereggel fennmaradjatok.

61.

De megtudta I l k a ravasz indulatját
'S földijeit' sorsa mélyen megilleti,
Sejtvén már N i k é t á s z ' dühös akaratját
Hogy őt is gyamiból még tán megöleti,
Tűzbe pattant szíve' lángoltában
Ekképen tűnődött habzásában:

62.

„Fagylaló keménység fásítja szívemet,
Hová lett lassanként gyöngéded ösztöne?
Szelíden folyó nak reméltem éltetemet,
'S most edzett bosszúnak foglal-el özöne;
Hidegen borzaszt-meg gondolatom,
Még is tevésére vonattatom.

63.

Csak ugyan nem viszek gyilkot a' Vezérnek,
őretlen életet gyávaság bántani,
Ámbár sok kínzási tőlem bosszút kémek,
Inkább kinszerítem csatát mozdítani.

64.

Tigris mód hányták szélytt a' gazdag falukat
Elhunytak Szüléim súlyos kardjok alatt,
Én nem is láthattam puszta sirhalmokat,
Nekem halál helyett kínos fogság maradt.

Most félnek a' gyávák 's nem nézhetem,
Hogy győzés nélkül légy szép Nemzetem

65.

Vessen bár ez véget hajnallott éltémnek,
Ne sirassa senki távol halálomat,
Ne tudja-meg senki ösztönét szívemnek
'S fújja és szórja-el egy vad szél poromat ,
Élvesztém már minden kedvesemet!
Béhozom ez éjjel Nemzetemet.

66.

Isten hozzád, Édes! kit kebel-reszketve
Kifestvén, esthajnal' fényében néztelek,
Isten hozzád ! ha most e' koczkát elvetve
Én árnyékká válva, talán elvesztelek.

De oh ha itt volnál, Egyetlenem!
Jer oh siess hozzám, te Mindenem !"

67.

Épen ekkor hunytak a' nap' sugárai.
Elterjedt a' földön szárnya az estének,
Sötét gőzben álltak a' vár' fénytornyai
'S lakosi biztosan elcsendesülének,
Az Anya nem sejtven bús felhőjét,
Kényén czirogatja csecsemőjét'

68.

Kicsiny ártatlankám! alugydl suttogja,
Ne félj, a' Magyarság nem bánthat bennünket,
Vitéz Kapitányunk, omlását felfogja
'S majd megunatkozva elhagyja földünket,
Ismét ölelinti hív karjával,
'S az ártatlan szenderg jó Anyjával.

69.

Zúgva kél egy szélvész, a' házfedél ropog, .
Ilk a künn van benne rejtett kanótyjával,
Haja feláll, szíve oldalához kopog,
Nem meri a' szikrát elvetni karjával'
A' szél bődül 's viszi siélytt röptében,
Ilk a látja 's lerogy ijedtében'

70.

N i k é t á s z e z e l ő t t k i k ű l d ő é n k é m e i t
T i t k o n l e s k e l ő d n i a b l a k á b a ü l e,
H o l m í g a z é j f é l n e k v á r n á l é p é s e i t
R e á v é l e t l e n ű l s z e n d e r g é s k e r ű l e,
      'S m í g é l e t e s z u n n y a d t , á l m o d t á b a i'
A' H a l á l t l á t j a v á z f o r m á j á b a n.

71.

K r i p t á k ' m o h o s d o h a s á r g á l l i k h o m l o k á n,
i r g a l m a t f o j t v a n é z m e r e d ő s z e m é v e l
E l f á r a d t k ö n y ö r g é s ' k ö n y e c s e p e g n y o m á n ,
E s ő k i t ö r l ő l e g i n t v a s v e s s z e j é v e l,
      M e l l y n e k m e g b o r z a s z t ó k o n g á s á r a
P u s z t a l e s z e n k u n y h ó ' s k í r á l y ' v á r a.

72.

S i k e t h a n g o n m o n d á t u d d - m e g e n y i m l e v é l
M e g v a n m á r s z á m o d r a v e t v e h i d e g á g y a d ,
K é s z ű l g e t s í r o d o n l e n g n i a ' g ő z ö s s z é l ,
H í r e s l é s z , d e n e m f o g t e l j e s e d n i v á g y a d . ,
      N i k é t á s z f e l s z ö k i k k ő p a d j á r ó l
      'S v e r í t é k é t t ö r l i O r c z á j á r ó l

73.

Mint a' csattant villám szemét úgy vakítja
Bús világlóása vára' égésének,
Döbbenve rohan-ki, őreit szólítja,
Káromolván őket, hogy hírt nem tevének;
Uram! most akartunk, ők szólanak,
Házaink mind lángba borultanak.

74.

Lovon a' Kapitány, Magyarok és a' vár
Küszködnek zsiromgva tüzesült eszében ,
Megint minden kaput újra megnéz, bezár,
Bástyákra még több őrt küld—fel hevenyében,
Vágtat hogy a' népet bátorítsa ,
    És az égést hamar elnémítsa.

75.

Messze kitűn 's látszik a' ling' térjengése,
Felkél a' Magyarsága hangzik künn a' Király
„Legyen ez éjtszaka eltöröltetése ,
Ha nappal ki nem mert rohanni a' dagály.
    G y u l a , kardját köti oldalára
    'S törekedve rohan a' bástyára.

76.

Túlról eleibe egy Bolgár is felhág ,
De ő azt zuhogva mélységbe taszítja ,
Beszállván a' résen, a' nagy kapunak vág
'S levertén zárait, dörögve megnyitja.
Benn a' Király a' nagy Geizál
Benn haragvó serge, szablyájával.

77.

Tíz vitézt küld a' vár' oltalmazójához
'S tőlök nemes tűzzel neki azt izeni:
Hogy ha jó letenni fegyverét lábához,
Nem fogja most népét 's magát eltörteni,
Az emésztő tüzet eloltatja
'S a' várhoz kegyes lesz indulatja.

78.

Hanem a' Kapitány fogoly lenni borzad,
Büszkesége inkább választ dicső halált,
Népe' fennmaradtán hév lelke túl szalad,
Sőt összekürtölvén , hozzája így kiált:
Égjen a' vár. Jertek ti csatárai
Vívjatok fényt e' csúf éjtszakára.

Geizát találja elkeseredtében
 'S porrá zúzni vágynék, neki vágásával,
 Mint két boglyas cserfa az éj' szélvésztében
 Olyan a' két bajnok szikrázó kardjával,
 Lovaik horkanva ágaskodnak,
       'S majd rólok leszálva viaskodnak.

80.

Gyula félre vágat az utszák' sorain
 Ha valahol a' lyányt, az édest láthatná,
 Bár egyedül szállong, de hősi karjain
 Sűrű csoporttól is hogy elragadhatná,
       Bög a' szél és a' láng szélytt világol
       De I l k a , szép I l k a nincsen sehol!

81.

Halálra elszánva N i k é t á s z ' örei,
 Külön csapatokban keményen szedelnek,
 'S óldalról csipkedő két Szaraczénei
 Kevély bosszújokban sokat megjelelnek,
       'S reménység kél bennök hogy kiverik
       A' bérohantakat fegyvereik.

82.

Jer O p o s í kiáltják, nem tudván, hogy rejtve
Hagyta künn S a l a m o n vigyázni okosan ,
De helyette őket döbbenésbe ejtve
Reájok hirtelen Yid 's György robog , rohan.
'S a ' négy, földrengetve tusakodik;
Rács, Bors pedig más helytt villámkodik.

83

S a l a m o n t ezekre a ' hír' özönlése
Mint ifjút ösztönző hévvel átlángzotta ,
'S királyi Vezérhez méltó lett küzdése,
Mert a ' Bolgár serget maga is bontotta'
Körülte mindenkor magyar népe,
Melly a ' hős Királyhoz hűség' képe.

84.

Ez alatt a ' halál G e j z a mellé kerül,
Kardjáról dohodtan a ' sír' gőzét fújja,
'S N i k é t á s z a ' porba halaványon terül —
Serge pedig elfut, hogy szugait bújja.
De a ' két Szaraczén ezt nem tudván
Bízik, V i d o t ' s G y ö r g y ö t hátra tolván.

85.

Más felől ezer hang összekeveredve
Zeng a' levegőben 's recsegve szaggatja,
Édes kedves Anyját halálra ijedve
Az ártatlan gyermekién hívogatja;
De szegényke marad emlő nélkül,
Vagy hogy Anyja látja hogy az mint hül

86.

Égjen-el hát minden! kiált kis népének
A' háznak gazdája 's búvnék a' kard elől,
Hanem merre 's hová, itt .ég, ott éltének
Szüntet őji vágnak-jobbja's balja felől.
Mindennek nyomába halál dobog,
'S feje körül zúzó villám lobog.

87.

így tengett Ilk a is az éjnek zajában,
Perczetenként várva elenyésztetését,
'S érzékeny szívének mély megindultában
Sajnálva tekinti a' házak' égését:
„Irgalmas Ég! sóhajt, ezt én tettem!
Bocsáss-meg hevemnek, ha vétettem.“

88.

'S a' mint sóhajt, néki czéloza egy Vitéz,
Ölj-meg hát szól hozzá, lebukva térdjére,
De az honnja' hangját hallván, szemébe néz
'S a' lángnál rá ismér benne kedvesére,
Dühét szelídülés olvasztgatja
Békévé lesz harcza' szikrázatja.

89.

Oh te! kit lelkemben mindig kerestelek!
Szól a' leány, ekkép nyerlek vissza téged ?
Oh! kit éjjel nappal nem felejtettelek
Csaknem önnön karom által leve véged
Mond borzadtan G y u l a , neki örül
'S mint védő oroszlán vészi körül.

90.

Nem rettent é az éj visszanyert kedvesem?
Látod a' sok holtat, ne tekints reá jók;
Szinte én is félek most már hogy elesem,
'S tégedet elhagyva megyek ált hozzájok,
Rettent szólott I l k a , édesének.
De így kellett Nándor' elesének!

91.

Megint harcز kél erre Gyulának karjában,
A' hős lyánynak mint hős kívánván tetszeni
Azért a' kit megkap uj neki futtában.
Annak vele megkell, ha férjfi, küzdeni.
Sok élet' ajtaját felhasítja
'S rajta a' kit talál, kitaszítja.

92.

Nem úgy! nem úgy! kérte Ilka könyörülve
Halomra döntenél te látom ezreket,
Mikor ellenséged földre van terülve,
Ne bántsд az ártatlant 's nem-fegyvereseket;
Gyula megint csendes lett hirtelen,
'S oltalmában a' ki fegyvertelen.

93.

Bár tehát elhagynák már a' vágásokat,
Mondja most maga is, minden hatalmokban!
Kímélenék velem a' bús lakosokat,
Oltanák az égést a' még ép házakban.
De a' meggyült bosszú addig nem hül,
A' míg vakult mérge meg nem enyhül.

94.

Végre a' Bolgárok cihányják kardjokat
Csata-vesztett búval sírva könyörgenek,
Most a' Magyar szidván a' nem-bajnokokat,
E' pulyák hát, monda, foglyaink legyenek,
'ö nem állván-ki a' Hős' ostromának
Jöjjenek gyermekink' játékának.

95.

Feltekint az égre Ge jza e' tűz között,
Látja a'' barna füst' bolygó kevergését,
'S minthogy a' csillagok' serge elköltözött
Látja az éjjelnek készülő tünését, :
    'S csendesíti Bihar' vitézeit
    Tegyék-le a' halál' fegyvereit.

96,

Hajnal repedez már, kiált elég, elég
A' szép nap ne lássa a' bús életölést ,
S a l a m o n is felzeng, szűnjék a' dühösség!
Oltsátok mindenütt a' ropogó égést.
    'S dugják a' Vitézek szabljájókat,
    De magokhoz szedik zsákmányokat.

97.

Tínt a? felhők mellyek külön égaj' táján
Szórtak a' vidékre rontó villámokat,
S hegy-völgyet rendített zúgás dörgés után
Komolyan egymáshoz csatolják magokat:
S a l a m o n ' s G e j z a így találkozik
'S egyik a' másikon bámulkozik.

98.

Fennállnak a' várhegyi magas tetejében ,
Hallgatják alattok a' Duna' zúgását,
A' Királynak öröm sugárzik szemében
Hogy kiterjesztheté ezzel országlását;
G e j z a komoly. Nézi a' tájékot,
Alugyátok mond az örök álmot!

99

Komolygó felséggel tekinté a' hajnal
A kormosult várat, sáppadt holttesteket,
Szürkéliő kódéből látszó pirossággal
Festé a' szélveszes kemény vitézeket;
Búsan világolt a' dőlt falakra,
Halvány színt vetett az elhunytakra.

100.

Szellője bé csapván a rokkant ablakon,
Újító álomban senkit sem legyezett,
Hajlékony fuvalma szélytt a' megholtakon
Hajok lebegtetve itt ott lengedezett,
    És gomolygó füstöt 's gőzt kergete,
    Melly felhővé lenni felsieLe.

101.

A' kürt megzendül most a' Király' szavára ,
Feléje szóhtja az éj' Vitézeit,
'S ezek annak hívó jól ismért hangjára,
Csoportban hagyák-el Nándor' szegleteit:
    'S bájtak, hoznak velek sok foglyokat ,
    Férjfit Asszonyt fiút leányokat.

102.

Vezeté G y u l a is visszanyert szép foglyát,
Mint foglya maga is I l k á j a ' szívének
K i t , bolgár-mód hordván köntösét és haját,
Minden jövők bolgár leánynak nézének;
    míg a' többi vadon hallgatva jött,
    Nyájas beszéd folya ezek között.

103.

Végig fut a' Király' vidám tekintete
Most bajnokin a' mint előtte állanak,
Nagy volt szól mindenik' maga viselete,
Koronára' kövei hív hálát mondanak.
Mostan a' Kapitányt keressétek,
S a' hőst hősi dísszel temessétek.

104.

Két száz Vitéz gyűljön össze sírja körüi
Zengni énekünket öaallyre hős érdemes:
Minden ellenkezést a' halál eltörül,
Hamvakon soha nem áll bosszút a' Nemes.
A Vitézek tüstént így tevének,
'S N i k é t á s z nak hangzott a' nagy ének :

105.

Borzongatva süvölt a' szél
A' síron , hol Hős fekszik ;
Dicső nevéen melly fényben él,
Unokája melegsik.

106.

Az Ősz idők' éjjeléből
Ujra ébred mindennap ,
Ha nemes szív szólt melyéből,
Ezer áldó könyet kap.

107'

Baszkén lebeg híre mindég
A' legmagasb váracon,
Ha dőlnek is ezek, még
Feljebb hat Fángszárnyakon.

108.

Halálán is az Atyának
Ez világot eszébe,
'S intést adva bús újának
Őt bélyegzi szívébe.

109.

Meghallja Geiza a' Hősök' éneiét
A' csatózó felett szomorgón hangzani,
Irgalomnak könye nedvesíti szemét,
Nem fog, mond, már többé néked hajnaliam
Alugyad csendesen mély álmodat!
Híven védelmezted Nándorodat.

110.

'S fordulván a' rabok' lankadt seregéhez
Meglobban lelkében egy szelíd gondolat,
Magas érzeménnyel ckkép szól Öccséhez:
Király kérlek bocsásd vissza e' foglyokat,
Megtisztelted bosszús Vezéreket,
Old-fel ezeknek is köteleket'

111.

S a l a m o n b á m u l v a p i l l a n t G e i z á r a ,
Á r p á d ' s z e l l e m é v e l k e z é t m e g s z o r í t j a ,
Derék vérem! úgymond, kipek vágására
A' halvány Enyészet sírgödreit nyitja,
Add vissza , add fiját az Atyának,
'S .terjessz hírét Árpüd' magzatjának'

112.

Eredj gyíntesd egybe mind a' seregeket ,
'S zengjed az enyhítés' kegyelmes szavait,
De intsd-meg közöltök az öregebbeket:
Ne bántsák Hazánknak ismért határait
És mellettünk kössék-fel kardjokat ,
'S így békében látják Belgrádjoka

113.

Öccsére Geiza örömhódulva néz
'S megy mint egy jóltevő nap' meleg sugara
Kiált, hogy melléje gyűljön minden Vitéz,
'S gyűl is és figyelmez kedveltje' szavára.
, Mikor megszűntek már tolongani,
Nemes méltósággal kezd szólani:

114.

Vitézlő Jelesek! azt ti jól tudjátok,
Kiki örömet él édes otthonában,
Foglyaitokat hát kérlek bocsássátok,
Hada legyen mindenik szülői házában;
'S ha ismét ellenünk harcolnának:
Akkor vegyük őket hadprédának.

115.

Gyula megdöbbenve pillant Ilkájára
Míg örömkönyeket ejtnek a' több rabok,
Ah, érzi keblében a' szív' kínzására
Így csapnak e' mindég uj uj habok!
Ilka csendesíti szép szemével,
Ne félj, mond, ne zúgj a' szerencsével

116.

S megyen S a l a m o n h o z ki sátrában üle .
 így szól hozzá bátran felgyuladt lélekkel:
 Engemet, oh Királyi nem Bolgárné szüle
 Vad háború kevert itt egybe ezekkel.

Atyám, Anyám akkor elesének!
 ‘S engem ide rabnak vezetének.

117.

Ott nevedtem én nagy Dunád’ jöttében,
 Az én honnom is az a’ melly hősid’ honnja,
 Ne hagyj hál e’ külföld’ fanyar vidékében,
 A’ gyermekkor’ helye lelke bájlon vonja,
 Égtem győzve látni Nemzetemet,
 Én tevék tüzet — vigy el engemet.

118.

A’ lyányra S a l a m o n meglepetve pillant,
 Hol van Vitézim közt, kiált örömben,
 Hol, ki a’ bástyán bé legelőszer rohant,
 Jöjjön, álljon-elé, tette’ szép hírében,
 Hogy e’ derék leány legyen bére
 S áldást mondjak e’ nagy pár’ fejére.

119.

Oh Király! mond Ilka, ne add e' jutalmat₇
Van már ki életet nekem mennyé teszi,
Véletlenül küldött Istenem irgalmat,
Kíntengerbe taszít ki tőlem elveszi.

Még hazámban vonzott hozzá szívem,
'S mint férjfihoz illik, most is hívem'

120.

A' Királyt, hős'í most mind körülállották.
'S legényei sokan hozzája gyülenek:
Opos, Bács, György, Ján, Vid 's Bors Ilkát áldották
Ki a' bástja' hőse? kérdezősködének;
'S im a- két Szaraczen jó hirtelen
Közikbe G e j z á hoz fegyvertelen.

121.

Látod hogy nem harcéért keresünk mondának .
A' kegyes íánczoldás szelídített Hozzád,
Veszteségében is a' vár' lakosának
Tégedet 's a' Királyt hirdet és áld Belgrád.
A' mi büszke szívünk sem merő vad,
Harcban kemény, hanem most felolvad-

122.

Fáj, bátran kimondjuk N i k é t á s a' halála,
 Ki nem keserg midőn barátját elveszti?
 De énektek' híre melly hamvára szállá
 Szivünkre enyhülés' balzsamát ereszti'

Ezzel veszünk búcsút most tőletek ,
 Jó hírt hagyni vágyván fenn köztelek.

123.

Alacsony szokta csak a' Bízót bántani,
 Felel nekik G e j z a ' s a' Királyhoz fordul;
 Marasztja ez őket sergébe állani,
 De feltételétől el egyik se mozdul

Mentek, — és a velek csatáztak
 Utánok hosszasan pillantottak.

124.

Azonban G y u l a is járul Királyához
 Csendes önérzéssel téve lépéseit;
 Ez fogott elŐszer a' fal' ostromához!
 Kiáltják bajtársi, kik tudták tetteit;

k á n a k é g nyílik 's képzetében,
 Derül jövődjöje szép fényében.

125.

Ő az, — szól 's lesütve tekint Királyara,
Örömlángban olvadt gyöngyöző könnyet e j t ,
Szerelmi szemérem terjed orczájára,
Sorsa' felderültén I bidet eget felejt,
Sál a m o n mosolygva néz szemébe ,
G y u l á t látta azok' beszédébe'.

126.

Derüljön, mond, lyányom] kétes aggodalmad,
Látom hogy ő tiéd, 's most is tiéd leszen,
Im', melly szépen válik örömré siralmad!
A' sors velünk gyakor megjátszatást téssen
Mátkádnak egy jószág lesz jutalma,
'S veled együtt rajta fő hatalma.

127.

Most G v u l á hoz fordul 's áldva áltöleli,
Fogjad kardomat, mond, ez éj' emlékere,
A' melly maradék ezt valaha emeli,
Pillantson lelkében Nándor' vidékére:
Legyen kedves néked a' Hazában ,
Találd nyugtod' I l k a ' birtokában.

128.

Légy törzsökös Atyja nagy lelkű Ajaknak
Kik dicső nevedre új fényt szerezzenek,
Mint te olly hősei a' viadaloknak,
Békében jámborság' példdji legyenek,
Rontsák a' ki pülya elméjével
Gyáván él 's nem gondol Nemzetével.

129.

Ha lesznek: kik Hazánk' széles terjedségét
Alattomos göggel csórbítani készülnek,
Es megirigyelvén nevét d icsőségét,
Elnyomni bennünket kardot köszörűinek:
Véred oszlassa e' szélvészeket,
Gyűjtson oltalmára ezereket.

DOBRENTEI GABOR.

G N O M A K .

Mit nem tudunk az szép, mit nem latunk
az nagy, mit sejtünk az felséges, mit bírunk
az kicsiny, habár elérése egy életkorba telt is-

Távolban szép az igazság, velős az ítélet z.
a' közeltörténtet minden ember maga után méri-

A' reményt vágyaink úti költségül adják ?
de a' sors hamis pénznek nézi 's el nem fogadja,
így kénytelenek vagyunk a' sírig hordozni.

Vannak emberek: kik fanyarságig édesek ,
's édességig csalfák.

Erkölc! köszó: minden ajkon megfordul;
minden idő kor szeret kérkedni vele; vizs-
gálva többnyire világos árnyék, mellyet az elme

bizonyos alatta létesít. Hasonló a' képhez, melly
tihtt már csak jele áll a' nagy mesternek, de
a' festék leperkedt.

A jelent könnyű megcsalni, a' jövendőt
soha. Tág torok, jó tudó tiszteletre kiáltozza az
élőket; de ha elnémul ez: csak tettek marad-
nak bírói latra.

Ki csak mindenben a' szépet vadássza, je-
le : hogy ereje haldoklik. Az erős gátlan előre
tör, 's tövist virággal együtt érintve magasra
száll; kelletlen néha bár a' déli nap' heve, de
midőn tikkaszt, egyszersmind érlel is.

Az ifjúság 's a boldog minden villámban
tégy reménységár! sejt.

A' sokaság' célját neveti a' halál; 's a'
ialált a' józan eszmélő. Múltakon épül minden
uj, 's az újnak virágít múlandóság szedi.

A' ki nem él, hanem mindég eszméiké—
dik, annak a' világ annyi mint a' soha nem
gondolkodónak — üres.

Vannak emberek, kik mindenben részt vesz-
nek a' nélkül hogy legkisebb befolyások lenne
a' történt dolgokba.

Minden szerencse képzelettől függ 's több-
ször gondatlan elmétől is. Milly tudomány y
milly birtok éri fel az ifjúság' szép korát! mi-
dön egy pár szem' keskeny körébe egy világ
zárkózik; midön a' tölt kebel' hahzása is bol-
dogabbá tesz azon erőszakos nyugalomnál melly-
ről bölcseink szólnak, 's világos neve: kény-
telen lemondás.

A' szépség lélek nélkül az arany porhoz
hasonló melly a' lepke' szárnyain csillog; 's le-
sodorva kelletlen hamuvá lesz.

Békó nélkül az ember nem élhet: ha idegen erő nem fűzi lánczra, maga készít magának.

Czéltalan tehetség inkább fáraszt mint legmagasb feltétel, mely a' dolog' rende szerint sikert találhat.

Leány-szemérem hasonló a' nyílt virághoz, ha egy levele letöretik, a' többi önkényt utána hull.

Az asszony mindég szívet említ a' nélkül hogy azt méltatná a' férjfiban; a' férjfi észről szól 's nem hogy azt keresné a' szépnemnél, de szemközt vele még a' magát is elveszti.

Mi a' természet' minden szépsége azon képhez? ha egy asszony' szemében látod az érzés' könyét csillogni, a' béke' istene hinti onnan világolelő malasztit.

ZOROY.

S Z Ó Z A T .

(1 8 00.)

Szittyá Vitézek! a' harcz' zivatarja
ne rettegetse szíveteket.
A' Magyarok' hatalmas Istene hadakozik
agyetekért, ő vezérel Benneteket.
Párduczos Ösei-'s Hőseitek' tüze
lobbantgassa lelketeket.
Honnotokért, arany szabadságtokért
ne kíméljétek ontani hazafi véreteket:
Majd ezer vitézborostyán
koszorázza fejeteiket,
Fényörökül ércbe vési
Hunnia nagy Neveteket,
Száz maradék, száz ivadék
Hirdetendi halhatatlan tetteteiket.

Rajta tehát fokos- és buzogánnyal
övedzétek fel markotokat!
Rívad a' tárogató, harsog a' trombitaszó
pödörjétek meg torzomborz bajszotokat

'S hogy ravasz Ellenitek' estéieit
tönkre *zúzza* bajnok karotok,
'S a' csata' vérmezein verseny eszerein
. diadalmat küzdjön merész táborotok:
Mennydörögve dörögve
rontson bontson ezredetek,
Ezer sebet ezer halált
osszon villám fegyveretek,
Durrogatva, csattogatva
Seregeit kaszabolja seregetek!

HELMECZY'

SZERELMES KÍVÁNÁS.

Asszonyi Nem! be szeretnék szívembe takarni,
Hogy lányt és asszonyt senki se látna sehol,
Bezzeg majd látnám, mi hamar hömpölygne ho-
mályba
Ég és föld! mi hamar fagyva örök havasá!

VJTKOVICS.

H A B O Z N Á .

Sűrű homályba volt az ég körültem,
Erosz' gyöngéd hatalma illetett
Szent lángra ébreszté az érzetet
'S nem tudva lágy hangokra lelkesültem

Tüztépzetimmel nyílt mennyig röpültem
Rózsás ajaktól szíva életet,
Tartós gyönyört hívé, enyészetet
Nem félve, nyájas edvről kedvre dültem'.

Szelíd öröm vonúla életemre,
Hővégeyal tartván a' tündérkezet,
Remélve, hogy sejtett czélhoz vezet ;

Az ámulat' körén oltárt emeltem,
A' biztató jelent forrón öleltem.
Eltűnt szép álmom, éj borult szivemre!

KOVÁCSÓCZV.

E S T H A J N A L

Bájló arany fény
Csillog szelíden
A' reszkető tó'
Hullámain

Nyilt rózsaoľbűl
Felserken a' szél
'S hűs völgyek' árnyig
Zokogva leng..

Néműl az erdő -
Jo' messze síphang
Elhalva csendéig
A^v lég' űrén..

Kéklő virággal
Hímzett ligetben
Rejtezve csattog
A' csalogány.

Leányka édes!
Még most öledben
Elszenderülvén
Mennyet lelek:

Ki tudja? holnap
Talán siromra
Leng a' lenyugvó
Est' bíbora. —

Ah vallyon e' lány
Szív, melly piheüve
llófátyolodnak
Alatta ver. -

Fog é felettem
Sohajtozásban
Mint e' nyögő szel
Kesergeni ?

BAJZA

TOLL AGI JÓNÁS ’
I S Z O N T A G S Á G A

(Tulajdon leveleiből.)

1 ' Maji.

Barátom! én nagy világba megyek. Azt megírtam már, hogy miolta egy gazdag Bátyánktól tetemes successiót nyerénk, Atyámnak velem szörnyű nagy plánumai vannak.

Minap megáll cuőttem 's a' bodor füstöt igen sűrűn eregetve pipájából így szólt , Fiam J ó n á s ! huszonkét esztendő múltál, pénzed lesz, deákul tanultai, ma holnap szép hivatalomba léphetsz; de még világi tapasztalásod nincsen : azért utazni küldelek; először is járd el a' főváí'ost, szerezz tapasztalást 's több e' félt. Eszed v a n , künn még talán gyarapodik is, ennélfogva Mentorra nincs szükséged.

Örömmel haliam mind ezeket; mert az ember nem azért született, hogy azon helységbök hol nagy nehezen általfutá iskoláit, soha ki ne szökjön. Mag. ' getém elindulásomat. Bár ne szakadtál voj f messze tőlem ! most levelei nmei felkeres-leirok, mi

történik velem. Fogadd szívesen sorsom' közlését, és rakd el tiszta érzéseim' documentumi gyanánt.

Innen házul többé nem irok; mert ha az ember nagy útra készül, hamar kifogy az időből' Itt is, akárhol is szíves barátod *i T o l l a g i-*

7. Máji

Ha az ember új világba lép, valami különöst érez, a' mit otthon nem érzett. így vagyok én m i n d e' mellett fogadásom szerint az íráshoz fogok.

4-ta hujus megáztatva anyai kényektől, tetézve atyai áldással, szívdobogva kocsira ülék 's két feldülésen 's azokkal járó kék foltokon kívül, szerencsésen ide is ért ez vén a' Remény fogadóba megszálltam. Illy nagy városban gondolám az embert fel se Veszik, azonban jöttékor . mingyárt nagyságoltak; de mi az embernek nem kompetái, ne vegye magára, én is eltiltám a' magas titulust.

Hol az ember idegen, senkit nem ismer; de így az ember csupa nézésből nem sokat tapasztal , azért én is lementem az alattam lévő

kávéházba, hol több városi ifjak kai mingyárt is megismérkedtem. A' rokon lelkek egymást feltalálják; hozzám is bizonyos Lép falvi különösen vonzódik, ittlétem' czélját elbeszélvén, barátságát s pártfogását ajánlotta.

Meglátom miket tapasztalok nálunk úgy hirtelleg: hogy a' nagy városban, a' ki nem akar is, tamil. Ezer feltételek sár jadoznak keblemben, de azért alunni készülök, mert ha az ember elfárad, szeret pihenni.

8. Maji.

Barátom! kulcslyukon ne nézz keresztül; én tettem a z t, d e ! meg is adtam árát.

Hogy az ember okos maradjon, olvasni szükséges: e' végre néhány deák írókat raktam el ládámba. Ma épen előszedém ő k e t, midőn a' mellékszobában éneklést hallok, de a' világért se tudtam férfi- vagy asszonytorok zeng é ? curiositástól únszoltatván a' kulcslyukon nézek keresztül 's im tükör előtt áll egy drágán öltözött személy 's írásból énekel, mellette egy hosszú ember hadonáz kezével 's az egész scálát kiejti képével. Ajtóhoz lapulva várom mi lesz a' do-

logból ? 's hajain a'bilincsre tekeregik, de fájdalmasan csak akkor vevém észre, midőn a fogadóbeli inas belép, hirtelen hátra nézek 's egy fűrtöt kiszakasztok, mellyre a' bilincs zörren 's az ének megszűnik. Az inas elmond: hogy szomszédném egy híres altista Enekesné 's ma fogja épen magát producálni. Gondolhatod: mint vágytam őt nyilván is hallani; mert nálunk, néhány csepűevő 's egyéb bnkfeuczes embereken kívül illetén mesterek nem fordulnak meg. Az inas zártzákkal kínál: mit használ a' szék, ha be van zárva ? mondám, inkább innen vigyünk széket. Erre viszonzá: csak bizzam reá, ő szerzend úri helyet. Ment, 's nem sokára hozott czéduiát; drága volt az igaz, de ingyen csak a' halál, gondolám 's kifizettem.

Rendelt órára theatrumba megyek előnvujtván á' kártyát, első emeletre, egy rekeszlékbe vezetnek. Ott bámultam á tolongó sokaságot, midőn egy ifjú, kit már tegnap a' kávéházban láték, hozzám szövetkezik. Uraságod maga vagyon? mond: talán nem lesz terhére társaságom? absolute nem felelek, őt mellém ülni kényszerítvén. Sok beszéd után mondá : C o r n e l i a derék Enekesné; de nagy ellensége 's 'úc8árlója nemzetünknek, hogy minden hangért

ezekkel nem adózunk' Hadd legyen ellenség !
viszonzám , nincsenek huszárjai sem ágyúji — az
nincs, Felel, de vannak szép szemei 's azok né-
ha huszároknál is több kárt okoznak. Mi ifjak
ma 8t kifütyülni akarjuk 's mint jó hazafit az
urat is, ezen frigybe meghívom. Ha így Van,
mondám szívesen ! miként szokták ? Tessék
engem utánazni, felel.

Azalatt muzsika kezdődik , mély csendes-
ség lön, a'kárpit felhuzatik és az Enekesné ki-
lép; társam lassan fütyül, én hirtelen kidugom
-fejemet 's két ujjommal ollyant füttyentek,
hogy a' theátrum is visszahangzott bélé, gon-
dolván , ha az ember valamit tesz, tegye iga-
zán. Erre alól tapsolnak, lármáznak, 's min-
den szem felém lövel; ennek okát tudni óhajt-
ván .társamhoz fordulok, az elillant; a' kis fo-
lyosóra megyek utána , egy úr haragosan elállja
útaraat, kérdvén: én füttyültem é ? igen is! fe-
lelék biztosan. Arra ő felzudül, fenyitni kezd.
miként merem a' köztársaságot zavarni, 's hogy
tettemért adóznom kell. Hasztalan kértem,
hogy cortrpscáija nyelvét, folyvást dürgött 's
nevemet kérdé; de én okos voltam 's nem mon-
tam meg — több, több ember szorong öszve,
mind ellenem voltak; már-már szepegni kéz-

d é k , akkor L é p f a l v i törtet elő, megpanasz-
lom a' dolgot, ő azon haragos urat hátra vonja
's minekelőtte magamhoz térek, a' nagy zúgás
nevetségben oszla fel.

Tele confusióval, megmentőmtül kísérve
térek szállásomra, hol megértém a' dolog' mi-
voltát: hogy azon Qu, ki megcsalt, az Ene-
kesnét szereti 's most valamin öszvezendülvén,
engem választa bosszúja' eszközének.

Az ember könnyen hisz, ennélfogva kön-
nyen csalatik — osztán boszkonkodik.

. M a j i .

Ha az embert egy baj éri, a' többi sincs
messze.

Búfelejtésre, ma korán reggel a' szabadba
menék, soká tünődvén: miként lehetne a' teg-
napi dolgot helyre hozni? nagy észmarczonglás
után az ártatlan Énekesnét raegkövetni legjobb-
nak ítéltém ; ennélfogva vissza, 's hozzá sietek.
Ajtót nyitok: egy szép szőke leány ült az asz-
tálnál 's kötött, látásomon nem kívéssé ijed-
vén meg. Szóttlan sokáig nézek égszinü szemé-
be, 's mindég úgy rémlett: hogy az, kit

kulcslyukon láttam egészen más vala; ezen gondolaton elfelejtém mondandómat.

Talán Bátyámat tetszik keresni ? kérdi szelíd hangon, mingyárt visszavárom Ezen hang nem volt olyan trillás, mint a' tegnapi, engem még is mélyebben meghatott. Felbátorodva felelek. Semmiféle férjfit, csak ékes hangú személyét jövök tisztelni, 's az esti füttyért töredelmes szívvel bocsánatot kérn.

Erre szemei jobban rám nyíltak: ha én volnék a' megbánta tott, mondá igen kegyesen, szivemből megbocsátanék ; de az nem vagyok! úgy vélem, a' szobát tetszett ismét elhibázni azonban örvendek: hogy ezen tévedés által tanúja levék jószívűségének.

Mit feleltem, mint jöttem ki, már nem tudom , olly zavarba jöttem; és csak uj bajom hozott magamhoz, midőn tudnüllik szobámba akarék menni, és kulcsomat elvesztém.

Lépfalvi jön, ismét panaszlom sorso-mat ; ő részszerint gondolá, nem szerencsétlenség ha az ember véletlen egy széphez jut, részszerint az Énekesnét is valami ajándékkal megkérlelhetőnek állítá. Mindent magára vállalt.

A' tapasztalás látom magamról, vagy pénzbe vagy érzésbe kerül, 'a így az ember nyerve

veszt, vagy Ha akarod vesztre nyer—mi Hasz-
na marad f

Ma Lé p fal v i' ja vallására elhordozkodtam,
még pedig ugyanazon házba, Hol ő lakik, .Szol-
gálatomra , míg itt leszek, egy inast is fogad-
tam s jó ember, de keveset ball ; az semmi, csak
azt megértené a' mit Hall.

A fogadóba jól meghúztak! nálunk az egész
Helység' kulcsa nem constált annyit, mint esen.
városi kulcs.

Rendre vergődvén eljártam a' város' ritka-
ságait. Mi sok szép van e' világban, a' mi nem
áll könyvekben! ellenben mi sok festetik nagy-
nak a' mi csekély magában L jele: hogy nem
mind arany a' mi fénylik, nem mind igaz a'
.mit írnak, nem mind Helyes a' mit tesznek
nem mind jó a' mit dicsérnek de az való ma-
rad; míg az ember szűk határ között él , magát
okosnak tartja; ha kjljobb lép, látja, mennyi-
re kell még tanulnia!

Tele van a' fejem; de abból nem követ-
kezik, Hogy mind azt le is tudom -HmL

11. Ma j i

Ma Lép falvi egy kertbe vitt sétálni, respective szaladni, mert alig léptünk be, két fejérszemély ötlik szemébe, kik után- iramlik, 's én öutána. Hozzá jők érvén, köszöntjük őket. Lép falvi titkos beszélgetésbe ered velők 's alig ha nem felőlem szóltak; mert az ifjabbik^T szemei többszer lopva mosolygtak felém — pedig azok szép szemek voltak ám! barna fűrtök közül úgy ragyogtak ki:, mintha Ámor két csil- lagot dugott volna oda a' szíveket elolvasztani.

Lép falvi rősz. deák leheteti! egy becsü- letes sententia se jött ki ajkain. , még is úgy fi- gyeltek reá, mintha Horácztot cxplicálta volna. Utóbb kifogni látszatott, mert engem únszola szólásra'. En sok szépet akartam mondani de hirtelent semmi se jutott eszembe; ebből ta- pasztalául : hogy az ember nem tud mindent, a' mű akar; 's ba tud is: nem úgy 's nem ak- kor, mikor kell.

A' másik személy , korosabb és vastag sze- mély volt; nyájas lebecsátkozással egy deszka padra invitált, de nagy extenziója miatt csak a' pad' szélére fértem. Míg Lép falvi a' másik- kal elmerülten beszélt, ő nekem a' tavasz' kel-

léméit magasztald; én erre tudósán megmutatom:
hogy tél után tavasz, tavasz után nyár követ-
kezik, érzékenyen hozzá tévén, milly nehéz
lesz neki majd a' rekkenő nyári melegben, illy
húsmasszát hordozni Arra ő hirtelen felkel, a'
deszkapad felbillen 's én a' földre bukom; de
csak hamar talpon valék ismét, a' kis leánynak
időt se engedvén a' sikoltásra.

Nem sokára búcsút vevén, a' reájok váró
kocsizhoz mentek. L é p f a l v i az ifjabbat, csó-
kot nyomván kezére, fölsegíté; én kalapomat
bakra tevém, hogy annál könnyebben emelhes-
sem fel a'vastagot; de elkéstem, mert akkorra
már a' kocsiba be is telepedett. Meghajtom ma-
gam', a'barna szemek felém kacsintanak, 's én
olly valamit érzék, a' mit definiálni nem tu-
dok; szerettem volna én is egy csókot appli-
cálni gömbölyű karjára; de elindultak, 's ne-
kem semmi se jutott. Elandalodva, későn ve-
vém észre, hogy kalapom is velők ment: útó-
nok futok, és szerencsémre az útfélen lelem kala-
pomat, de horrende öszvezúzva. Mérgelődve térek
L é p f a l v i h o z , elébe tartván a' deszluált jó-
szágot.: mi egy kalap, mondá, illy gyönyörű
multságért ? szemei égtek , az enyimek pedig
tele voltak porral.

Hazamentünkben kifejté a' titkot: hogy az ifjabbik, K a m a t i L o l l i, egy gazdag kereskedő' leánya, a' vastag pedig Madám L a u r e n t, annak Gubernantja. Milly nehéz itt egy leányt megőrzeni! Gubernátor egy országnak is elég.

13. Maji

Alvásért fekszik le az ember; de én az éj-ei ébrebben valék, mint máskor nappal; képzeletem hol a' kék, hol a' barna szemekkel vesződött. Miért van ez? nálunk is teremnek szép Szüzek; de talán nincs annyi mesterségek az embert virasztgatni.

L é p f a l v i nagy emberismerő, mingyárt előtalálta mi nyugtalanított; ő úgy véli: Cupido val lesz dolgom, ki főkép. Morpheusnak esküdt ellensége. így hát nekem kellett utána járni, különben ő látogatja meg, váratlan is a' szíveket.

Olvasni nincs kedvem, hasztalan forgatom a' Classicusokat, minden betűn szép szemek lebegnek. Hol fel, hol alá járok, az idő hosszú, még sem únom el magamat. Óránként eszmélkedem 's mind e' mellett semmit se gondolok. Rendes állapot!

15 Maji

Mit az ember örömet hall, arról Örömet beszéli, ha van kivel; én is általmentem Lépfallvihoz, 's kitanultam tőle a' többi között: mint kell a' szépnemet captiválni. ő a' boldog szerelmet négy ra osztja fel: látás, szó-lás, vallás, és ha van miből a' kedves tárgyat kitartani: örök frigy. Ezekkel jár: andalgás, remény, sejtés, bosszúság, lángoló öröm, és gyilkoló féltés. ' Ez mind nálunk is úgy vagon, csak hogy a' munkás ember nem igen éri'á egész nap fohászcodni, és ablakok alá járni. Itt gondolom, a' szerelem mesterséges idő-töltés, ott valódi érzés.

De mit okoskodom? bévett szokás fél törvény, azért: minthogy Lépfallvitól haliám első látástól fogva Lollinak irántam serkenő hajlandóságát, és azt viszonzani kötelességemnek tartom; tehát belé kapok az első czikkelybe, az az a^f nézéshez:

Utóirás:

Ha Poéta volnék azt vélném: hogy az ég könyezé szerelmes szándékomat 's úgy tele s rta ruhámat, hogy egy hajszálnyi se maradt benne száraz. Hallgasd miként jártam:

K a m a t i ' háza' numerusát 's utszáját még-'
értvén, pontban négy. óraker délután felkeresém;
mivel pedig K ama ti' háza szögletház 's nem'
tudtam mely felöl lakik L o l l i , az utsza' kö-
zepén olly situsban álltam meg, hogy szemeim
minden ablakra eljuthatának, V ezt okosan is
cselekedtem; mert azonnal a' ház'bal oldalán egy
szőke fő tűnt előmbé, 's ha tűstént vissza nem
Vonja magát, megírhatnám az a' szőke fő volt
é, melyet 'na hujus a' fogadóban láttam.

Ott állék merően kémlelve az ablakokat ;
's ime több több emberek szövetkeznek hoz-
zám, 's majd reám, majd a' házra tekintve egy-
más kérdéseikre vállvonítva felelnek. Én elvá-
lok azon kíváncsi csoporttól 's külön szempon-
tot veszek; de egyszerre forgószél támad, zá-
por szakad az égből s mindnyájunkat széttm'
sott. Keresztülázva tértem szállásomra.

Illyen az élet! teli szép reménnyel kimegy
az ember a' meleggel, 's mire körülnéz, a' sors
megfűreszli, és az ember fázik.

18. Mají.

A' betegnek orvosság való ; de hallottad é
hogy valakinek gyógyításul versírást prees cihák'

tak. Vlcin ez történt: A' minapi megázás szörnyű rheumát vont fejemre. Lekötve szobámban különfélélt olvasgaték 's egy helyen következő velős mondást találtam: lelki emelkedés enyhíti a' testi gyötrelmet; azért a' költő, midőn képzeleti' szárnyain felleng, minden földi bajt felejtve az ifjúság' aranykorát éli.

Ha így van, gondolám, én is elúzhetem rheumát; neki ülök 's ezen Sonettet vagy Hangzatkát zengém:

Kibal la gék andalgva Gyöngyalak !
De ah irigy felhők zúgtak felettem!
'S örömczélom' bús áldozatja lettem ,
Megáztam jól; de nem láthattalak.

Most vad sors ! elzárnak hideg falak j
Repüljön hát ez édes dal helyettem
Hozzád , kit első perczbe' már szerettem.
Lásd innen, milly buzgón óhajtalak!

Beteg vagyok — de szívem' indulatja
Vigasztalásomul azt mondogatja:
Hogy tán azon hódító játszi szem

Melly nem rég olly sok szép reményt igére
Egy két könyvet gördít sírom' kövére
Ha meghalok; de azt alig hiszem.

i Lé p a l v i   Doktort   küldé   hozzám;   eznagy
cseppeket látván homlokomon,   kérde: mi íz-
zaszthat ennyire? én nyílt szívvel megváltóim
hogy a' versírás' verítéke ütött ki. így tehát
a' szelíd M u z a ,   a' jótévő H y g i e á v a l   egye-
sült 's utat jelel az orvoslásra; ennélfogva én is
izzasztó szer gyanánt versírást ordinálok; men-
tői többet, mentői magasbat irand, annál előbb
tér vissza az egészség. Mondá, 's mosolygva
elhagyott. így lettem recipe szerint poéta ex
officio.

Minden kénytelenség fáraszt; de költeni
szükségből rettenetes baj, minden kínok' kínjai
Mennyit vesződem, mennyit gondolkodtam
tudósán öszverakván a' szavakat; de hasztalan!
semmi Egész nem született, mindenütt kítűntek
a' hijányok, 's nekem csak azon tapasztalás ma-
radt : hogy nádparipán nem lehet P i n d u s r a
nyargalni. Azonban egészségem ismét helyre
állott.

Mi az embernek nehezen megy, azzal hagy-

fel; én is ezentúl, ha a' dicsőség' szamja
lygat, ezen emlékverset tartom előmbe:

Ki ésszel bir, szép 's nagyot it-
Fejére koszorút fűz ;
Az ügyetlen 's készületlen
Levegőben bálát űz ;
'S tettit bár miként hirdesse
De azt még se gátolhatja
Hogy a' késő kor' magzatja
Hiú álmát ne nevesse. —

21. M a j i .

Barátom! soha bérlett lóra ne ülj! s' ha igen:
biographiáját vagy gazdáját előbb ismérd meg.
Alig múlt el rheumám, más viszontagság talált.

Ma gondolat közt a' holdvilág-utszán (ott
lakik L o l l i) megyek keresztül, midőn L é p -
f a l v i mellettem elugrat; olly büszkén lebegett
haragos-pej lován, Hogy nekem is szinte ked-
vem lobbant paripázni; eszembe jutván milly
kényesen nyargaltam otthon a' mezőken, 's a'
szomszéd vásárokon. Haza menvén csudálko-
zdsomat jelentém: jmiért titkold előttem, hogy
lovakat is tart. Ő megvalJá: hogy a' ló nem
ö v é , hanem bérlett ló, 's hogy itt kész pén-
zen akár mennyit kaphatni; hozzá rekesztvén
azt is: milly szépen 's tetszetősen tűnik ki a'
férjfi lóháton, 's mint röpülnek szép szemek
utána, mikor bátran neki eresztve szokde szét

áz utszákon 's tomboló lova szikrát *rág* a' kö-
veken. Lehetetlen volt a' lovaglás' vágyát elol-
tanom; azért is L é p f a l v i t tértem, utasítsa
el inasomat, 's jönne ki velem délután nyar-
galni; de ő ezt dolgai végett megtagadó, hanem
inasomnak instrucciót adott: hol 's milly áron
szoktak paripát bérleni.

Az ember sokszor örül, mikor tán épen
semmi oka sincs; én is alig vártam a' dél-
utánt , képzelve, milly nagy impressiót tesz lá-
tásom szép L o l l i n , 's mint ugratok majd el
ablakai alatt.

Inasom hoz egy nagy feketét; már messzi-
ről láttam, hogy az nem nyalka ifjú alá való;
(azt mondá: hogy a' többi lovak már mind ki
vannak bérelve.) Ez erős, hasas, széles hátú ló
volt, tűzzel nem bírt, de fél szemén se látott,
a' nyereg 's kantár többet ért magánál. Rá ve-
tem magamat, lábaim kimerednek vastagsága
miatt. Le akarékszállni ('s bár tettem volna!)
de L é p f a l v i biztatva mondá: jobb roszúl lo-
vagolni, mint kevélyen gyalogolni, és én elin-
dultam. Szörnyen rázott, azért csak léptetve
mentem el K a m a t i é k előtt, szinte örülve,
hogy senki sé látott e' Rhinoceroson.

Sokat látni jó az embernek; de mindent látni még is bajos' Ezt tapasztalál, mert alig fordulok más utszába, nagy ember-csoport tűnik szemembe, és lovam, velem együtt kíváncsi volt meg tudni mi történik, neki tüzesedik, fülét hegyezi, nyeríteni, és akaratom ellen vágatni kezd. Oda érvén, látom, hogy temetési pompa készül. El akarok onnan fordulni s de lovam a' trombitásokon keresztül törve a' halálkocsi mellé, (mellybe fekete posztókkal beté- rített két ló volt fogva) szorong s sarkantyuzom, de minden dőfésre kirúg 's annál közelebb bu-

'ik a' koosirudhoz. Hasztalan ostorozta a' fekete kocsis Rárót kiáltván, mert Ráró megátalkodva nem mozdult helyéből. Már a' koporsót kihozták, az emberek morogtak 's nekem volt igazán circumdederunt me — mit vala tenni ? le- szállítom , 's egy embert szép kérés mellett jól meg kellett fizetnem hogy Rárót félre vezesse' Attól értém meg: hogy ezen ló a' holtakat szok- ta másszor hordozni, mikor négyesbe fognak, azért akart most is pajtásával sétálni. A' temetési rend elindult, én pedig Rárót magam után ve- zettetve haza ballagék, azon feltétellel: hogy ezentúl soha más' lovára nem ülök.

Az embernek használ az is többször, ha senki sem ismeri s legalább há viszontagság éri, ki nem nevetetik.

A' halálparipát haza küldvén, L é p f a l v i hoz megyek, ki nem rövid kaczagás után ezen hírrel lepett meg: hogy ő nekem módot találá béjuthatni Ka mát i' házába e' következő conditiók alatt, tudnüllik:

L o l l i ' Atyjának van egy fija, kit romlás-tól féltvén, köziskolákba nem járat⁵ azért is olly csintalan, hogy egy tanító sem jöhet ki vele, sőt mindenik ifjú óvja magát tőle — most is épen tanítót keresnek. Ha pro forma ezen hivatalt, mellyre kis deákság, számvetés 's több e' féle csekélységeken kívül nem sok tudomány kívántatik, magamra vállalnám, tehát in persona kiadhatok szívemen. Már ő eziránt L o l l i v a l szolt, azonkívül levél által is fog mindennap recommendálni. Mindazáltal óvjam magam nevét említeni, minthogy K a m a t i é k Atyjával némelly per miatt öszvezendültek 's ennélfogva barátsága ártalmas lehetne.

Ha az ember szerelmes, minden habban partot képzelj de énnekem L é p f a l v i gerendám, mellyen minden zivatar közt általszomj ő csak ugyan igaz Barátom.

Ma Atyámnak is kell írnom, I tudtára adom miket láttam; a' mi velem mind eddig történt, talán jobb lesz elhallgatnom. 2) Pénzt kérek. 3) Ejtek valamit: hogy koromban már az ember szerelmes is lehet, ennélfogva házasságról álmadoz. 4) Megírom: hogy mindenütt jó; de még is jobb otthon. A' második pontért orrot kapok, de ki tehet róla, hogy az aranyláncz a' megbántott Énekesnének s mindenféle költségek, meglapíták erszényemet.— Mint látom a' városi ifjagnál nem szokás a' pénztartás — így én is már közikbe illek.

'30 Maji

Csinosan öltözve, mint azon Ünnepek kívánja, melyben szívén akarunk triumphálni — Lépfalvi' levele zsebemben, különféle érzésekkel Kamathihoz menék. Hozzá vezetnek; még ő, a' Madám, és egy más Asszony a' kávé mellett ültek. Mint egy tiz esztendőes gyermek, szilaj, daczos szemmel, néz ki borzas na ja közzül egyik szögletből. Kamati, se szívesen se kelletlen monda: tessék várakozni! és a' másik asszonyra néz, mintha további szólásra

engedelmet lesné ki képéből. — A' Madám úgy tett, mintha soha se látott volna.

Felkelvén az asztaltól, a' másik asszony gyémánttal megrakott kezét ajkaimhoz tolja 's szemmel végig mérve kérdi: Mi tetszik? Nekem semmi felelék; hanem a' mint hallom az Urfinak tetszik egy tanító —

Miket tanultunk ? kérdé K a m a t ú — Mit Nagyuram tanult, nem tudhatom, viszonzám; de én meglehetősen deák voltam, 's azonfelül Atyám, ki három esztendeig Vármegye' pen-nája volt, az az Cancellista, most érdemes Nótárius, maga vezetgete a' szép 's jónak tág mezején. Ezután tudományira' lajstromát elmondám, és a' Classicus Írókét, kikkel conversáltam. A' másik asszony bele szól:

Félre a' sok hideg tudománnyal; ha csak aranyt nem tudunk csinálni, a' többi mind hiú füst ' magasra száll 's még is semmi. Az én Rud im! (tehát ezen most említett asszony, az előbb irt borzas urfinak édes anyja) Ah, az én Rud im, gyöngéd oomplexióju, szelíd természetű gyermek; erőltetni nem lehet, ne hogy drága élete szenvedjen általa. Minek is hijában Kínozni a' szép fiút? Ő tudomány nélkül is hintón jár, míg a' tudós alig lehelve, mellette gyalogok

(lustáim kezdem, de szóhoz nem jöhöttem)
Annyit tanuljon mennyi a' háznál, legföljebb
a' társaságban szükséges és ezt játszva is elérhe-
ti. így akarom, így kell lenni! azzal kezét még
egyszer ajakimhoz tolja és ellebegett, a' vastag
Madám utána, de nem lebegett. Ezekből látod,
hogy K a m a t i csak házán kívül Ur,— ben ne-
ki parancsolnak.

K a m a t ú Hát csak eltökélé magát az Ur?

E n. Igenis! mindennap néhány órákat szí-
vesen töltendekíteni. (Képzelted, L o l l i volt
eszemben)

K a m a t ú De nekem ezen tanító urakkal
már sok bajom volt; minden csekélységért el-
maradnak, azért szeretnék contractusra lépni

Ezen megijedtem s hirtelen így tanakod-
tam: a' contractus tanításra kötelez; mivel pe-
dig én nem tanítani hanem szeretni vagyok itt,
ergo a' contractusnak, (ha csak nem matrimo-
nialis) közöttünk nincs helye. Ez értődhetik
magamban gondolám, ennél fogva a' Háziúrnak
nem feleltem, de az feleletre várt, én pedig ha-
marjában nem tudtam mit szólni; tehát zavarba
jöttem, mellyből ugyan csak a' mellékszobából
idhangzó: Szívem K a m a t i! segített ki; mert
K a m a t i elhagyott.

Magam lévén abban állapotom meg: hogy
míg Lollival szivemről értekezhetem, próba'
hetet kérek.

Ha az ember valakit jó indulattal ölel, az
egész házat vele öleli; én is Rudi inuit, ám'
bár mérgesen tekinte reám, bizonyos affectiót ér'
zék. Hozzá járulok: Rudü mondám érzékeny
hangon, gyöngéden nyúlok keze után; de Rudi
kirántja kezét és morogva hátat fordít, (szelíd
természet Hízelkedve ez írogatom; de Rudi
ülőszékét a', szoba' közepére vetvén elroboh, 's
úgy becsapja az ajtót, hogy az ablakok zörög'
tele. (gyöngéd complexio!) Erre Kamati kijő,
kérdvén: mi történt? elbeszéljem Rúd vadsá-
gát. Örülve mondá ő : ez a' gyermek csupa tűz!
Utána megy, elfogadván előbb a' próbahetet.

Jó hogy qua szerető 's nem qua instructor
vagyok itt gondolám; ' midőn az ajtó nyílik, és
Lolli könnyű lépésekkel előmbe lejt. Hozott
levelet kedves Tollagi Ur? kérdé. Hoztam igen
is Gráciák' egyike felelék, hoztam; méltóztas-
sék foglatatját szívére venni, és ha talán a' ba-
rátság némelly tulajdonokat anyagi színnel ruhá-
zott is fel, még sem egészen költemény az, ha-
nem néhol kis igazság is van benne. Lolli szinte
kifakadó tüzzel a' levelet keblébe rejti el (bol'

dog levéi!) azután kezemet gyöngéden szorít-
 ván mondá: míg írásban felelelhetek, ez légyen
 vá aszom: érzek's reményiek! azzal kilejt isméi'
 Gondold I ő érez *i és reméli* — ,

‘ ‘ 21. Ma j i

Ma tehát mint valóságos tanító léptem fel t
 mert K a m a t i és hitvese R u d i j o k a t formali-
 ter általadák.

Tudod, Atyáin pennáját füle mellé dugja;
 én is ezen szokást vettem fel' 's ma feledtemből
 még K a m a t i é k h o z is így mentem—az asz-
 szony elmésen kérdi mingyárt: minő sugara nőtt
 fülemnek ? ez semmi, csak az orrom is ne lett
 Volna tintás! melly fekete folt nem legszebb for-
 mátt adott képemnek — azonban L o l l i nem látta,
 a' tudós czímert hamar letörültem képemről.
 Ebből következik: hogy kis hiúság nem árt az
 embernek, és minden férfiuság mellett is ha ki-
 megy az ember, nézzen a' tükörbe.

De a' dologhoz : K a m a t i é k általadák R u-
 d i t. Soká nem tudtam mit tegyek vele, mihez
 kapjak, mert minden hivatalnak van bizonyos
 normája, de én mind ebben járatlan vagyok: vég-
 re egy Orbispictus tűnik szemembe' R u d i n a k

nyújtom, megpróbálni mint olvas, ő egy lapot felüt 's rám mutatva anyja elébe tartja: Ez öt ölébe ragadván, ezer csókot hintve reá, felkiált: A.h! te elmés angyal! nézek, mi van a' lapon? 's egy majomképet látok. Ezt méltán apprehendálnom keljett volna, de részszerint Lollí testvére: részszerint igazság-szeretetem, hogy csak Ugyat! más' esze hozott ide, gondolám, 's magam is nevettem'

Vendégek jöttek, R u d i v a l magam maradtam. Ő papirost nyirbált, 's én neki serítéfc. L o l l i lábhegyen közelit, levelet nyom markomban 's ujját ajkára téve ismét elillan.

Utamban igen kíváncsi valék megtudni mit ír L o l l i felőlem; de a' levél L é p f a l v i n a k szólt, nem illet volna feltörnöm. Illy kis pecsét mennyi boldogságot zár el, gondolám, és szinte számlálván a' benreksztett sóhajtásokat L é p f a l v i h o z érek, ki vidáman olvassa, szívesen megköszöni 's elzárja. Nem úgy van az alku mondám: közölje velem is tartalmát, hiszem engem illet leginkább; de Ő rövid szóváltás után azzal nyugtatott meg: hogy L o l l i ugyan sok szépet ír felőlem; de tapasztalt modestiáxnmal ellenkezne a' szemembe való dicséret, eljövend az óra, melly mindent napvilágra segít.

Bízást hihetném, hogy s szereti Lollit;
de ha az ember kétkedik, mindenkor higye a
jobbat.

Mindég a' régiben vagyok : az az tanító és
levélhordó ez utolsóra talentumom van, mert
lábaim jók; de egy elkényeztetett anyafiúcskát
oktatni 's leány szívet kitanulni egy Professzor-
nak is nehéz. Nem híjában nálunk a' szív és
hívanceps — az élet' poezissa mutatja, hogy
metrumjok igen változó.

Mikor az ember okoskodik ' jele: hogy elé-
gedetlen—én is hozok, viszek levelet, a' nélkül
hogy foglalatját tudnám; de mit tegyek? ha az
ember kezd, végezzen is. Türelmem már in-
gadozni kezd.

Pénzem sincs. L é p f a l v i ugyan osztako-
zott velem , de én úgy tartom : az ember mind-
addig felebarát, míglen adni, vagy venni nem
kénytelen.

Talán csak az is igaz: hogy a' szerelem el-
veszi az embernek eszét: nekem is úgy rémlik,
előbb okosabb voltam. Mások azt állítják: hogy
a' szerelem észet ad 5 de akkor talán nem úgy sze-

reték, mint kellene. Ez a 'Lolli — de nem ítélek előre : az embert úgy is elég korán meglepi a' hideg valóság. Úgy iordúlhat, raelancholicus leszek. Bocsáss meg, hogy mindenfélét öszve-irok; de jól esik az embernek, ha egy kebelt tud, melly távolban is hive.

Illy nagy városban jó élni, ha az embernek sok pénze , és semmi szíve nincs — nekem van még egy 5 de az is bús. Öllelek.

. Máj i.

Van egy kincse az életnek ,
Feljebb már nem röpülhetnek
Legmerészebb vígjai
Ez a' földi jó' határa,
    Boldog kit ölébe zára,
    Kit ápolnak karjai
    A' szerelem ez a' kincs,
Ennél bizony drágább nincs.

Megint vers! gondolod; de ne gondolj semmit is, hanem örülj, 's láss te is a' szerelem Után.

Ma K a m a t á h o z megyek. .Mihelyt belépek, mingyárt haliám az Asszony' szavát, úgy

rémlett , mintha valakit szidott volna. Szivem
K a m a t i , gondolám, kapja leczkékjét azonban
képzelted, milly meglepetve valék, midőn
ama szőke leányt, kit az Enekesné helyett meg-
követtem, azon szobából kijönni látom, hon-
nan, kizúgtak azon viszályos hangok. Csendes
szomorúság ült halavány képén 's egy köny,
egy ártatlan, szerencsétlen élet' hirdetője, resz-
kete szemében. Homályos érzelem szállá bel-
sőmre, melyet L o l l i v a l szemközt eddig nem
érezék. Gyöngé pirulát futá végig orczáit mikor
megpillanta 's *némán* köszönve üdvözlésemre,
ment a' szobán keresztül.

Milly varázsvessző illetett, nem tudom.
Tetszett ugyan már első látásnál, de mostani
vonzódásomat iránta ki nem fejthetem; egész
valómat hozzá röpülni 's tőle lelkesülni érzém.
L o l l i szebb ugyan; de mindenhája elenyészett
a' csendes köny előtt, mely szöszólója vala egy
szelid egy nemes léleknek. ‘

L o l l i jön, a'levelet általadván, kérdést
tegzek a' szőke leány felől. — L o l l i színtlen
részvétellel mondá: szegény R ó z a ! Anyámíül—
dözi őt, pedig olly jó, olly kegyes teremtés I
elbeszélé azután: hogy R ó z a szegény árva,
Aíyja' testvérenek kánya, kit néhány esztendők

előtt házához vett; de mivel más Bátyjához akar menni, hol jobb napokat reméli, K a m a t i n é inkább neheztel reá, 's minden apróságért haragját érezte vele.

Jó egészséget L o l l i Kisasszony! mondtam (ezzel azt akarám jelteni, hogy többé nem tetszik) 's felejtve hogy óráim ki se telt félig álmodva haza indulék.

Mit írjak tovább? fejem üres, mindem gondolatim R ó z á n á l maradtak.

. M a j i .

Ia jött kezemhez leveled, a' mellyben óvsz csalfa barátoktól — már késő! nekem megadták — megszégyenítve, öszveziízva vagyok.

Mi az ember élte ? még tegnap ezer vidám alakban lebegett a' remény körülcm, most felém se jön; jele: hogy az ember tartós szerencsére számot ne tartson.

K a m a t i é k a t mind együtt leléra, R ó z a is jelen volt. Alig lépek, be, az asszony megtámad, miért nem teszek eleget tisztemnek? a' ki szabott órát miért nem állom ki? Erre felhelhettem volna, de az ember túrni tanúi ha

szerelmes. Azonban a' csendesség' alapítása vé-
gett igv okoskodtam magamban: (ah ! miért
okoskodik az ember mikor nem ért hozzá!)

Lép falvi minden nap valami jót ir felőlem,
ellensége ugyan a' háznak, de Lolli' barátja,
azért is hihető hogy igazat mond; talán nem
ártana most az egyetem előtt publicáltatni di-
cséretemet, ebből látnák, mit nyertek velem,
és Róza is hamarabb szívemhez hajlana; en-
nélfogva jónak tartám a' levelet úgy általadni
Lolli nak, hogy a' ki nem vak, megláthassa,
így történt. Kamati nének jó szeme van,
meglátta, a' levélnek rohan és elragadja. Lol-
li' képe vérlángba borul, a' Madám elfordul
's befogja szemét. Kamati velem együtt moz-
dulatlan áll 's bámul, Róza nagy tekintet
vet reám 's elsötétül. Kamati né villámlo sze-
mekkel, vonagló képpel átfutja a' levelet, de
nem szólt végre elpattan szája, 's csak úgy tor-
lott ki a' szemrehányás' özöne ezer titulust szór-
va rám, de egyik se volt hízelkedő, Már meg-
bántam tettemet, nem szántam volna a' föld
alá rejtezni Róza' szemei elől: hogy ne látná,
ne hallaná megaláztatásomat. De még ez
nem volt elég. Gondold el desperátiómat, mi-
dön Kamati a' szegény remegő és piruló Lol-

előtt olvassa a' levelet: (közlöm belőle a' mit tudok). „Nyugtasd magadat, és bizzunk szerelmünkben — Atyám igen kegyes, ő igazságát is kész feláldozni szerencsénknek — érzem: boldogok leszünk — írd mikor csak lehet, hiszem postáink derék — nem kis mosolygó szárnyas Isten ugyan; de egy nehéz, pedáns, mezei truncus, kiből még embert kell faragnunk — (volt é valaha egy szerelmes halandó illy gonosz állapotban?) különben jó, becsületes ifjú — légy kegyes hozzá — öcséd nem nyer veled, de társaságod' kelleme neki használhat — halálíg szerelmes beléd — szabj határt meddig viheted a' tréfát — ird meg, mikor mehetsz ki, legalább addig is messziről láthassalak, míg egészen enyíranek mondhatlak. — “

Megdermedve állék; R ó z a komoran, egy szánó tekintetet vetve reám eltávozik — életemet vélém elszakadni tőlem — Mindem szem, minden szó engem ostorozott.

Minekutána K a m a t i 's drága hitvese, nyelvöket rajtam eleget edzék, eltiltották házokat, hozzá függesztvén azt: ha még egyszer itt látnak, a' szoba'lyukán ugratnak ki.

Az ember bémegy a' házba, és nem tudja, mint jó ki.

Fájdalmas érzéssel, földre süttött szemmel
ballagok haza felé, midőn valaki nevetve meg-
üti vállamat s — ez azon ifjú ember vala, ki a
theátrumban megcsalt, hazaszeretetemet bosszú-
jára fordítván — karján vezeti a' toliakkal pi-
perézett Énékesnét kinek most is aranylánczom
ékesíté nyakát. Épen jókor! felkiálték hara-
gom' teljében — és tettiért kegyetlenül lehor-
dom. Ezért szólunk egymással! mondá: Nem!
felelék: mi többet nem szólunk, hanem pere-
lünk! ő nem hallgatva reám, elindult.

Milly romlékony itt az emberiség! ma ösz-
vezudlnak, holnap karon fogva járnak.

Ha az ember kiadhatja mérgét, szinte kön-
nyebbül.

b i é p f a l v i h o z megyek. Inasa jelenti:
hogy Atyja elérkezvén jószágáról, most annál
mulat'

Itt ülök — kívül éjfél, bennem éjfél — fe-
kete a' világ, csak R ó z a fejr's őt elvesztém.
Otthon illyerikor édes álom ringatott, most
azon eszmélkedem, a' sors mint játszik az em-
berrel — a' mit más emberek' gonoszsága épen
hagy, mi magunk rontjuk el, képtelen okos-
kodással. Szerelmes vagyok — de a' truncus!
— ezt megbocsájtánám, mert csak ugyan hi-

háztam, csak azt ne írta Tolna hogy Lollit
halálíg szeretem — pedig nem igaz — .Mit íté
R ó z a felőlem? Légy boldogabb! keseredett
szívü Barátod.

. Maji.

Reggel mingyárt számolni mentem Lép-
falvi hoz ; ökérdé: miért vagyok olly zúzma-
ra képü mint az elfagyott Ámor? Vége a' tré-
fának ! mondám, 's szemére lobbantváü álnok-
ságát, elbeszélém a'tegnapi balesetet. Először
emuit, osztán még ő kezdett pattogni, mért
nem volt több eszem; de én nem engedém
magamat; végre bocsánatot esdekelve dől ka-
romba, megváltván : hogy Lollit régtől szereti
's hölgyének eljegyzé, hogy K a m a t i o é, mi-
Tel Atyja bizonyos perben velők egyezni nem
akar, leányát tőle megtagadd, és további ősz-
Te jövedeleket eltiltá, mindazáltal a' Madám' se-
gedelme által többszer látá kedvesét. Velem
megismérked vén (épen akkor volt K a m a t i nak
szüksége tanítórá) a' kedvező környüJállást hasz-
nálni akarván, engem tapasztalatlant válaszü
szerelme'Merkúrjának. Mi a'levelet illeti, mond
továbbá, nem tagadom, egy kicsinyt túlléptem

az illő határon; de ez egyik gyöngéje, 's nyg
 szarán, eredeti bűne az embernek, hogy mások
 felett szeret ragyogni, és mind azt, mit a' sze-
 rencsétől nyert, kitétetni azok előtt, kik őt
 érdeklik, vagy ő megnyemi akar — góg nél-
 kül ember nem születik, és a' ki ezt tagadja ,
 többnyire nagyobb mértékben bókol magának.

Azonban a' levélben sok igaz is volt. —

Mit ? kiálték, hát én truncus maradok ?
 Ez csak játszi hasonlítás vala, felel; de hidd el
 Barátom! neked még sokat kell forganod a' vi-
 lágban, míg azon hajlékonyságot, mely most
 olly szükséges, sajátoddá teheted. Sok fordul
 elő ez életben, miről egy CISSIGUS se gondol-
 kodott, és az idő' szelleme után élni, a' mel-
 lett igaz maradni, tán legnehezebb stúdiuma az
 életnek, melyben bölcseitek **leginkább** meg-
 akadnak. A' társaság' láncza erős — győz min-
 den indulaton, minden véleményen, 's a' ki
 azt elszakasztani akarja, embernél nagyobbnak,
 vagy kisebbnek kell lennie. Te jó, 's minden
 szögletességeid mellett szeretetre méltó ember
 vagy, de meg kell még törődnöd, az emberekhez
 simulnod, leginkább pedig leráznod a' nehéz
 iskolai köntöst mely szabadabb röptédét hát-
 rálja.

Több e' félé't beszé'lt én haragudni akar-
lám, de nem tudtam, sőt nyíltszívűsége még
inkább hozzá csatlott, végre melyére dőlven,
megvallám: hogy nem Lollit, hanem Rózát
szeretem, a őt megnyerni legfőbb kívánságom.
Ekkor belép Atyja, egy tisztos ur. Én meg-
hajtom magam és szobámba megyek.

Most látom, mit nem tehet az oratóri te-
hetség: Lépfalvi kibeszéli' minden haragot
belőlem; de az embernek harag nélkül is fájhat
a' szíve.

E s t v e.

Barátom! a' fekete ló nem híjában kapott
el a' koporsóhoz — ez bús ómen vala, mely
most valósulni készül — ezek talán utolsó so-
raim hozzád. —r

Búba merülve ülék Rózáról gondolkod-
va, midőn egy idegen inas jön és e' levelet
hozza: „Az Ur engem megsértett; ha becsüle-
tét szereti, elégtételt ad — holnap délután öt
órákor a' város' erdejében látjuk egymást; ha
nem — örök szégyen száll fejére. Feleletet vá-
rok. Pisztolyok felől én gondoskodom. C s é l i;“

Ezért jöttem ide tehát, hogy Dueilum ál-
fái müljak ki a' világból! de böcsülete legfőbb
java az embernek, ettől buzdíttatván azt vá-

roltam: meg fogok jelenni; de minthogy
pisztolyhoz nem értek, tehát vagy ököllel vágy
puskával adok satisfactiot.

Egy ének mennyire viszi az embert! de el
vagyok tökéelve. Ne mondják: T o l l a g i J ó -
n á s félénk, nyálszívó ember volt, becsületé-
ért sem mert a' síkra kiszállni! Atyámnak min-
dent megírok, bocsánatot kérek, hogy illy mély
szomorúságot kell hoznom szívére, és arra ké-
rem, fogadjon téged helyettem fíjának. Te pe-
dig egyetlen Barátom! légy boldog! vigasztald
szüléimét. R ó z á nak is irok, megvallom: milly
igazán szerettem, hogy ő leszen végső gondo-
latom. Ha már nem leszek, keresd fel R ó z á t,
iparkodj őt szeretni, vedd el, tedd boldoggá,
és emlékezzetek rólam! — szívem lágyul —töb-
bet nem irhatok. —

. M a j I.

Jelentem hogy élek.

Ha az ember boldogtalanul szeret, a' ha-
lált könnyűnek tartja ; de ha rá kél a' dolog, az
ember még is fél. Én is eleinten mindenre kész
valék s de midőn azon fatális órához közelüet,
bátorságom hanyatlott. L é p f a l v i t akartam

inlérmediatornak meghívni, de sehol nem találhattam; azért inasának adtam a' levelet, melyben ériníem a' dolgot, 's egyszerismind kértem: hogy a'bezárt levélkét juttassa R ó z a ' kezébe. Három fertály ötre , erőt vevén szíven, ezer küzdő érzéssel az erdő felé indulok. Cséli, más két ifjakkal már az erdő' szélén állva vártak reám— látásokra szinte erőt érzék.

Cséli kérdi: hol maradt Secundánsom ? én magam is tudok lőni, felelék, már rókát, sőt farkast is lőttem. Ő gúnyolva nevetett, mondván : meglátjuk a' nagy vitézt, és azzal beljebb vonultunk, hol egy kocsiról puskát és pisztolyokat vettek le. Megdöbbenve néztem azon öldöklő szerszámokra , de mint lehetett, elfojtám a' félelmet.

Áz Úré a' választás! mond Cséli: puskát kívánt, im itt vagyon, megtöltve a' mint illik; én pisztolyból fogok lőni, ahhoz jobban értek, például tessék ide nézni: arra egyik társa felveti kalapját, Cséli lő 's a' golyóbis keresztül sivített a' kalapon. Ez egy szívzuzó példázat vala; de mind e' mellett, magam is csudálom, hogy férjfi maradtam.

Ez mind nem elég! mondám ha az embet lő, maga töltse a' puskát, nékem körömvasat

adjanak, hadd nézzem meg a' töltést' Erre C s e'
li fellobban, kérdvén: miért nem hiszek sza-
vának ? Mert azon estétől fogva, hol meg fű-
työltetett, méltó okom van kételkedni, felelék.
Ő villongani kezd, én tűzbe jöttem, és a' nagy
disputáció mellett szinte elfelejtém, hogy az
embernek itt szinte meghalnia is lehet — kí-
méletlen kikelék ellene. Cs é l i hirtelen élöm-
be szökik, felém tartja pisztolyát 's ezen sza-
vakkal: halj meg tehát reám süti. Erre szivem
úgy megszorult, mintha bele talált volna, sze-
mem' világa elveszett, tántorogni kezdék; de
csak hamar éktelen kaczagás ébreszt fel; felné-
zek , 's látom hogy tele vagyok pöhöllyel, 's a'
levegőben is pöhölyfelleg szállong. Pöhölyt tett
a' puskapor felébe, 's azt sütötte rám — Dly
méltatlan bánásra szörnyen felzudultam — meg-
fordítom puskámat és boldog végével egyenest
a' nevetőkre rohanok. Ezek megijedve szaladni
kezdenek, 's én tüskén bokron keresztül nyom-
ban utánok.

J ó n á s ! J ó n á s ! harsog hátúi egy ismére-
tes szózat —visszanézek, 's Lép falvit látom
felém sietni; alig lihegve kérdi: az Istenért! mi
történt? én elfojtva méregtől alig tudtam szól-
ni. ő kérlel — a' puskát elveszi tőlem; melly-

re a' három szaladok is közelebb sunnyognak
— 's a' dolog' vége az lett: hogy Cséli tár-
saival megkövetelt, és én diadalmasan, de pö-
hölytül fejéren L é p f a l v i a l kocsira ültem,
's a' fiakkemek kocsija' bépölyhözése miatt va-
ló morgolódásai közt haza mentem.

Szobámban elbeszélé L é p f a l v i : hogy
épen akkor édes Atyjával egyezés végett K a
m a t i n á l vala, midőn az inas levelemet neki
általadá. R ó z a a' levél' értelmét hallván el-
ájult, ő pedig hevenyében utánam siette. Mond-
ta: 's mingyárt visszatért K a m a t i h o z .

Barátom! R ó z a elalélt! ezt az ember azért
nem teszi, a' kit nem szenvedhet — ismét re-
mény fakadoz szivemben — még boldog leszek,
és örömmel neki ülök a' pöhölyt kiszedni ru-
hámból.

“M a j i .

Ma L é p f a l v i örömszikrázva jön hozzám
hirdetni: hogy tegnaptól fogva vőlegény; egy-
szersmind K a m a t i é k h o z invitált, mondván:
hogy. szívesen várnak reám, és már mindent
tudnak a' mi közöttünk történt'

Hová az ember örömet megy, oda nem vár unszoltatást, én is mingyárt indulék.

A' már boldog L o l l i lesett a' folyóson, előmbe lejtett, és szívesen köszöntve a' szobába vezetett, Milly másképp fogadtak most R a m a - t i nál! — az asszony szinte terhelt kegyességgel, az ur szorítgatá kezemet, még R u d i is mosolygott, megtudván hogy nem leszek In-structora.

Ha az ember leányt kér és nem pénzt, mindenhol szívesen látják.

R ó z á h o z megyek; mint a' levegő mikor szeles idő uralkodik, úgy piroslott orczája midőn beléptem hozzá, és L o l l i ' keblén rejté el azt. Mit rebegtem én s mit felelt Ő, már azt nem tudom. Illyetén dolgot az ember hasztalan iparkodik leírni — ezen titkot a' természet magának tartá fen, hogy az ember annál mélyebben érezze gyönyörűségeit. Elég az, ő szeret— jó szívűségem, mondá , nyeré meg szívét.

R ó z a ' Bátyja is (ugyan az, kinél a' fogadóban volt, hol őt először láttam) itt van — nem ellenzi szerelmünket — 's ennélfogva nem viszi el magával.

Ha az ember valaminek igen örül, szinte olyan mint mikor igenbusul, nincs helyén az esze.

Hogy többet lakom R ó z á n á l mint szállá-
somon, az tudni való' Atyámnak ismét írtam'

5. J u n i i .

Ma Atyám elérkezett — halotti leveletem
kapván tüstént kocsira ült 's éjjel nappal ide
sietett. Öröm 's harag közt zárt kebelére —
mind addig csügtem nyakán míg rá nem vet-
tem , hogy ő is eljön R ó z á h o z .

Megtörtént, szokott gravitással lépett be
K a m a t i hoz, kiben is mingyárt hajdani ta-
nulótársát ismérte meg— R ó z a igen tetszik
neki. —«

5. J u n i i

Siess! sies Barátom! jer mentől előbb ide
hogy semmi híjjá ne legyen szerencsémnek.

Egy hónap múlva R ó z á t haza viszem —
L é p f a l v i szintügy L o l l i j á t . Én velek örök
barátságot köték.

így Barátom! annyi viszontagság mellett is
szerencsés lettem, és a' ki balsorsomban kine-
vetett , most én nevetem azt ki.

A' mit tapasztaltam, mindég elég illy rövid időre; de az a' szép 's kecsegtető valóság leginkább ébreszti lelkemet hogy a' jó ember min' dég feltalálja keblét, 's na néha szenved is, utóbb feltűnik csillaga. —

Légy boldog! siess nyilt karjaim közé. Ezentúl ritkábban kapsz levelet tőlem, mert ha az ember illy állapotban néha kibukkan is érzési özönéből, mindenkor szerelme lebeg előtte 's keble lángol azt édes hangokban kiönteni, 's így nem akarva is költő lesz. Oh milly boldogító a' szerelem!

A' mit a' földiek jót ' édest vevőnek.
Belőle tárj adóz , e' löt' **forrásából**,
Magok az őgiek szerelmet őrtőnek
A' agy Teremtének Legelső szavából,
'S az ember akármit tesz,
előbb utóbb rabja lesz.

SZALAI BENJAMIN,

V E S Z T E S É G .

Honnét van bánat csüggedő szívemben,
Honnét e sötétes felhő bús lelkemen?
Mit jelent e' zajos elfojtott melyemben
Mit a' könyvek máskor nyugalmas éjemen?

Te mégysz-le előlem éltém' szép csillaga!
Mellynek színes tüze a' boldog' ösvényén
Csak tőle láttatva, csak néki ragyogva
'S égbőr szállt szerelem játszodozott fényén.

Büszkén látszattál te hevemnek egykoron
Elyziumban nyílt liget' virányain,
Mint az ifjudott nap a' hajnal-bíboron
Tündöklél előmbe éltém' hullámain.

Midőn rokon kebelt ömlő vágyásokkal
Sok ezrek közül kerestek könyeim,
'Tűrj csak! meglesz'mondád, biztató szavakkal
'S andalgó szendergést kaptak érzéseim.

Jött az esdeklett kép' kényes valósága,
'S láttára láng futott végig ereime
Lelkém' eddig némán sejtett bol (jósága
Akadó beszédben röpdelt érzésimen.

Karomnak hév 's még is félénk ráhullása.
Csüggő tekintete belé holt szememnek,
Reszkető tisztelet' nyájas imádása
Voltak tolmácsai gazdag örömemnek.

Derülés villant az éjben állt rengeteg
Tövisin bolygottra vidám sugárral,
'S benne, Mr kívülről zúghatott fergeteg'
Örök tavasz virult nyájas virágival.

De az egekben járt boldognak álmain
Lebegdelt szép világ egyszerre elrepüli ?
'S utána fakadott sohajtozásain
A' megtördelt öröm keservekbe vegyülte

Ezeknek neheze terült-cl lelkemen!
Eltemet réttéuté gyász éj vándorlása,
Búcsuvétem' szava eltikkadt nyelvemen
A' tűnőn szédelgvén szemem' pillantása.

Oh, mért e' meleg szív adva e' kebelnek?
Mért mosolygott egykor ezer remény rája í
Ha megcsalt vágyási soha bé nem telnek
És csak szaggatott hang lett sympathyája

DOBBENTEI GABOR.

HALNI 'S ELNI A' HAZ AERT.

A' Hős' poránál pároszi kő ragyog,
'S említi mindég a' maradék nevét.
Meghalni szép, szép a' Hazáért
Róma kevély fia mint te Cáto!

Szebb a' Hazáért élni, 's eszével, és
Bölcs 's jó tanáccsal á' Haza' 's nép' javát
Fentartni, 's áldást hintni széllyel,
Mint ragyogó szekerén Apolló'

Én hát Hazámért élni fogok; de ha
A' sors fényit 's harctrombita kardra hív
Én a' Szabadságért 's Hazáért
Rest soha nem leszek a' halálra

Kis LAJOS.

REMÉNY ÉS JÖVENDŐ

Egy titokba zárkozott hatalmat
Víg gyanúval csókol a' remény;
Tőle várja a' kegyes jutalmat,
'S várat épít álomérdemén.
O Remény, nincs nálad olly szövélnek,
Melly ölöje volna illy sötétnek !
Ám az ő bontója nem csaló,
Mert az a' kinyílt jelenvaló.

Légy azonban a' dicső nemesnek
Biztatója 's frígyes istene!
A' midőn szívére súlyok esnek,
'S vad habok tornyoznak ellene;
Őt Jövendő' csókja látogassa,
'S olly vidáman , olly enyelgve hassa,
Mint midőn a' nyári lángmeleg
Hal, 's az estfuvallat édeleg.

A' M A G Á N Y .

Báj csend terül el hársligetid' kies
Vitányin, a' szent béke' derült ege
boltozza pompátlan lakásod'
Istenesült Egyedülvalóság!

Nem dülja harsány tárogatójival
Édes nyugalmad' Marsz' iszonyú d ü h e ,
Nem a' család fényü világnak
Játszi tövisbe tűzött gyönyörje.

Mirigy kajánság' fondor agyarjai
Nem örlik itt a' nyert koszorúkat el:
Repkényt fon inkább a' Jelesnek
Bérül a' számkivetett igazság.

Vitéz Atyáink' bajnoki tetteit
Itt zengi dalban láng-ivadéka ma,
Innen sugárzik Halhatlan fény
Sok Magyar' elfeledett porára.

Hüs lombjaidnak kellemes alkonyit
Boldog szerelmek' myrtuszi környezik,
'S a' hív Barátság' rózsaláncza
Fízi malasztait ernyeidhez.

Ah *szent* Magány! nyújtsd mennyei szőnyeged',
Alá örömmel szárnyal egész valóm;
Kehiedben a' vidám szabadság,
Megnyugovás 's az arany középszer.

H. K.

L A U R A .

Laura, az isteni Szép, csillag győzelmi-szekérben
A' Szphaerák' 's Teliasz' ünnepelése *között*
Myrtusz ölelte arany nyülongó fürtéit által,
'S hóarczán Éosz' égi szemérme pirul.
Bíboros ajkain a' szerelem' szűz csillagi lengnek,
'S mennyei érzettel ég liliumkebele.
Gyöngykocsiját eleven fiatalság' díszei húzzák,
Felhőtlen Phoebusz' tűzlobogási alatt,
Balzamos illattal Május-szentelte mezőkön,
'S pásztorlyánka-sereg zengi gyönyörkecseih
Páváktól vonatott hintón fénylett Alak egykor,
Júnó! híredre Laura homályt vele már.

Á B R Á N D O Z   Á S

Nem tündér álom látszik é velem?

Oh lyánka! teged tartalak ölemben,
Téged kedves ! kiért örök hevemben
Epeszte a' mirigy bú 's gyötrelem.

H a h , karjaid közt gyászos éjjelem

Örömhajnalra mint derül lelkemben!
'S mint olvad ömledezve lángmelyemben
Ego gyönyörre minden érzelem.

Oh vajha hajoló tűzárjai

E' mennyé vált kebel' boldogságának
Kicsapva mindent elborítának!

Minden nyomon Terapék' virányai

Nyíl dozva, minden kényt lehellene ,
'S I eszállna az aranykor' Istene.

M I M I H E Z

A' férifi, kit mély tudománya
Bölcsé tesz, félistenként nagy
De te szelíd kegyek' léánya,
Mimim! sokkal boldogabb vagy-

Amaz izzadva lelt okokkal
Veri földhez a' gondokat:
Te Chárisztól tanult dalokkal
Vigan üzöd el nyájoka t.

így a' juhász a' hegy' bérczéről
Függő sziklát, bár fenyeget,
Nem sejtí 's völgyben kedveséről
Zeng, vagy violát szedeget.

Oh bájold édes énekiddel
Valamíg élek szívemet,
'taníts mosok gva 's kellemmiddel.
Eltelve várnom végemet.

A M A L I A ,

(Schiller után.)

Szép mint angyal, minden Ifiaknai szebb vala
'S mennynek földnek teljes minden gyönyörével
Pillanatja bájkegy mint májnsz' nyílt hajnala
Visszasógárzván a' tenger' kék tükrével.

Ölelése — ádáz élvi kéklet!

Szív szivén hatalmas tűzzel verdeze,
A' száj 's fül lekötve —szemeinkben éj lett ,
'S lelkünk fel az ég felé örvényeze.

Édes csókja—Éden' érzeménye! —

Mint kettős láng őszvelobbadoz,
Mint egymásba játszó lantok' zengzeménye
Mennyharmóniává olvadoz —

Zúdult, reppent, örült szellem's szellem össze,.

Ajkunk, arcunkk égé, reszkete —
JLélek a' lélekbe ömle, úszva körze
Szerte lytair a' menny- 's fold' vegyülete..

Oda Ő! ah hasztlan, minden hasztlan!
így nyögdel utána e' sajnos kebel,
OddE 's Tele minden életöröm illan,
'S egy tűnő ahban zokogva lekben eL

SZENITLOKAX-

H O R t T E N S I A .

napkeletről jöttél gyönyörű Hortensia hozzánk,
'S árnyékban itt sincs látod e semmi bajod.
Mint otthon szaporodsz és nősz 's kényedre
virágzóí;
Ám de telünknek nem tűrheted el hidegét.
'S fűtött házba szorulsz, valamíga' gyenge ta-
vasznak

Nem mosolyog bimbód játszi szemébe megint.
Nyelvünknek sorsát látom Hortensia benned:—
Annak mint neked a' nagy meleg és hideg árL

SZEDER FÁBIÁN.

BARÁTSÁG' ÉS SZEMELEM' IDEJE.

Midőn az embert nagy tekintet fogja el,
Mint példaképp' a' Végtelen,
'S éggel határos Tenger;— avvagy egy magul
Hegy, melly jeges, kopár fejét
Az égbe nyújtya fergeteg 's villám felett; —
Midőn az ember omladékban láttya most
A' hajdan éltt 's uralkodott
Erőt, hatalmat, 's büszke alkotmányait,
A' nagy 's dicső tetteknek emlékoszlopit ? —
Vágy láttya a' Sorsnak kemény forgásait,
Mikor egy rokon Valót lesújt és eltapod,
'S fellázadó keblében a' nagy érzemény
Hullámokat hány; akkor Ő egy résztvevő,
Hív 's nagy baráti Szív után eseng. —
Midőn az embert a' tavasznak langy Ege, —
Egy őszvehangzó Muzsikának zengzete, —
Az andalított Holdvilág
Érdekli; akkor szíve olvadoz,
Szerelmet érez és sóhajt.
'S az a' ki senkit nem szeret '
Vagy nem baráttya senkinek,
Az emberek közt annyit én,
A' mennyit egy száraz fa élő fák között.

KISFALUDY S ANDOR'.

S T U A R T M Á R I A .

Mint egy Istenné ragyogál vitézlő
Szkóciád- 'Párig' fejedelmi székén;'
A' sötét tömlöcz 's a' királyi bíbor

Díszl nyere Tőled.

A' szabad Brittek' Szenrűramja, fondor
Versenyos társad dicse' fénytetőjén
Oby nagy, olly szép nem vala mint Te a' bús-
Börtön' Őlében.

Hévbe jó lelkem Tereád tekintvén
'S e' fohász üt ki dagadó melyemből:

R i z z i o érted hala! — halni mint Ő
'S Te: örök élet.

SCHDEL..

D E N C T H A L Á L Á R A .

Haltodon ég és föld, szép Dénesi! könyökre
fakadtak.

Báját nyögte ki ez, sírt örömében amaz. -

Ponori TEL ELK IÓZSEF''

PALMA ÉS CZIPRUSZ.

P á l m a .

‘Bús őrje a’ sírnak, magas Cziprusz! te a’
halálnak néma biztosa, minő titkot fedez ne-
mes példázatot? felhőt oszlatva törsz fel a’ma-
gasra, az ég’ csillagos térén, örök fényben me-
rengve nézteid, tisztább levegőnek szívod ár-
iáit; ’s komordan még is büszke létedet, kes-
keny hantok díszére szenteled!

C z i p r u s z .

választás, nem földi hatalom szabá Jé-
tem’fentebb irányait; belsőmben él a’ nagyság’
érzete, mely vagy dicsőt vagy halált ölel. Mint
szabadság képe állok itt, a’ holtak’ mély esen-
dő hamvain. Meggyőzve a por’ ingereit, bal
sorsban is merész emelkedést, vagy önkényes
lemondást hirdetek. Nem hajlok földre, mely
ha egyszer megfog, alacsony lánczra fűz; sza-
badon élve, mint földi pálya’ vég határjele, nem
vályok múlandó fény után.

P á l r a

Készvétleü állsz csontlepte földeden, hidegen
nézve az életbe, melly gyász színben hervadóz
körülte; 's merre sötét árnyékokat veted, el-
némul a' vigság' örömjaja 's halvány ínség, ko-
moly bú tévedez.

C z i p r u s z

Elvonultan nagy képzetimmel vizsgálom
belső világomat nem nézve a' külsőnek változó
alakját. *Az* eszmélő távoz a' hiú zavartól, hol
a' jelennek áldoz a' sokaság. Nem zaj közt érik
a' nagy elme, melly azon fényes távolba röpül-
ni mer, hová titkos sejtésein vonzódik, midőn
a' végzet' jeleit minden tárgyban csudálja. 'S
bár kéjtelennek látszik tekintetem, még is tisz-
tán ég bennem a' szeretet' szent tüze, melly ott
is világít, hol irtózva mulat az élet, melly lé-
te' célját számos napjaiban leli—az erős Hithez
simulva, melly az enyészet körüi is rettenhet-
len áll, felsugárzom a' sírok' éjéből 's az örökké
valóhoz szárnyal gondolatom'

P á l m a ,

Borúivá hódolok a' magas eszméletnek
melly túl fellengve a' mulandón vigasztalóig

Lisér 's védpaizsiíl szolgál a' kétség ellen, mi
dön odavetve zajló habok közé küzdni kell 's
tettek által tágítani körünket. De van érzés adva
a'szívnek, mely forrón öleli a' jelen' kincseit;
van czélja az életnek, mely után méltán törek-
szik a' nemes: dicsőség ez , az érdem' jutalma
's földi öröklét emléküi zöldellek jeles tettek-'
nek, mint az erkölcs' csendes homlokán, 's kö-
rüllengve a' *mindég* ifjú hírtől tavaszt legyintek
a' sötét vadonra. Kardok villognak, a' harcz'
fergetege zúg, vér párolog a' mezők' síkjain: a'
haza' bajnoka tőlem lelkesítve kiszáll oltárának
védelmére 's éltét elszánva rohan az ellenség'
soraira; győz, 's tőlem nyeri diadalmi bérét.
A' nemzet' hálakönye hull leveleimre 's égi har-
matként fakasztja virágra , azzal koszorúzom a'
szépet, mely édes bájjal ébreszti az erőt 's a'
győzöt meggyőzi. Az élet' szövedékein, mint
bölcseseg' jele virulok, 's általfutva a' lehetőség'
határait, a' föld' minden javait nyújtom szerény
éleményül. Sikert adok a' józan szándéknak, é'
békepártomon a' szerencsét megvetni tanítva,
az elmét tartós tehetségre edzem. Igazság' fé-
nyében állok a' tetőn, 's kik a' szép- 's jón fá-
radtának , azokat öleli árnyékom, hol ültetvén
nyök' tenyészetén örülve néznek le a' derülő vi-

Jágra; 's kit az irigy kor letiprott, szebb díszben ragyogland védő szárnyaim alatt.

C z i p r u s z .

Nagy vagy oh Pálma! gazdag kebleden nevelve a' világot — de bár az igazság körül lengsz: egész valódat nem öntheted által a' hiányos életbe, mellyhez csatolva fíjaid' sorsát könyezni kénytetel. Én a' szelíd remény' képe , tartós ifjúságban kísérem az embert, 's még sírjánál is, mint szebb lét' remény', nyúlok az ég felé! Homályaim között nem zordon a' halál, 's mitől a' köz elme retteg, itt csendes kivánattá vál 's édes álomként röppen el az élet. Értem a' kebel' sóhajtását, melly kivágy bilincsei alól, 's nyugalmat, türelmet lehelve reája gyöngéden zárom hé szemeit 's mohszőnyeget teríték hamvára.

P á l m a .

Minden nagy 's dicső jótét által szépül, 's hová erős kar nem érhet, oda az adakozó kéz -jut el; ezt példázva állok a' kietlen pusziákon. Nehezen lihegve megy a' vándor, a' déli nap' hevében: égő homokos száraz keble a' távolban

Csillogó habtoriatok felé sürgetik lépteit, hogy
a' folyamnál sz mját enyhíthesse; de csak üres
gőz, játszi homokfény, mely őt csalogatva mes-
szebb messzebb távoz. Hanyatlik már ereje, mi-
dön reám talál: én nyújtok a⁵ fáradtnak gyám-
kezet, védő fedélt, gyümölcsöt és erőt, 's ké-
nyére telvén ápoló nedvemből lenyugszik árnyé-
kom' híisébe, hol lágy szellők álomba szenae-
rítik. A' boldog álma' tündér szárnyain meg-
futja élte' szebb virányait; előtte leng a' nagy
cél, mely megvívni biztatá annyi veszélyeket.
Szép hölgyét látja, látja kisdedit, 's övéit kar-
jai közt tartván ujultan valósul a' szent érze-
mény, mellytől a' földi gond olly messze sza-
kasztá. Könyétől ázik gyökerem', ágya most,
's tördelt sóhajtások közt engem zár dagadó me-
lyéhez. 'S im! ezen bájihletés hévárjával va-
lomat rengeti; a' léterő gyönyörben olvad el, a'
virágpör megválva szállong el 's rokon virággal
párosul, hol a' természet' alkotó lehellete, az
atomok' nemző vegyületét édes hasznos gyü-
mölcstre érleli, nembéli vonzódást képezvén ál-
talam.

C z i p r u s z .

A' jótét' malasztja legszentebb java a' ne-
mes életnek. Az én gyümölcsöm nem e' földön

érik ; de a' hűség, az ég' csendes leánya, nem
múlándó jelére érdemit. Kit a' világ csudái ha-
talmas tettiért, 's a' szerencse gazdag ölen rin-
gat; kinek felléptén egy világ megrendül, V
minden virág elébe illatoz, utóbb még is leszáll
's szűk hant közé szorul; — 's minden drága
külföldi növények, — minden nyájas híz-
kedők közül csak a' Cziprusz marad híve, és a
bátor főnél, mely messze földekre hiuté elme-
sugárait, búsan ingadozva, magányosan áll. A'
kedved sirja felett némán zokog az árva szere-
tem; haszontalan omlik a' hideg köre. nem

Ön ismért hang, a' sötét mélységből. Hideg a'
töbel, mely érzelmit egykor viszonzá! Éktelen
tiraz egész nagy teremtménység előtte; csakén'
a' viszonzlítás' édes reményét sugallva, sugár ter-
metemmel a' kedves' alakját képezve lengek körüié
's a' vesztés' gyötrelmit a' jövőndő- 's múltnak
enyhe álmával könnyíteni. Reám borulva vár,
és vár — míg szeme megszakad, 's a' hiv a'
hivyei egyesül.

P á l m a .

A' szenvedőt ápolod kegyes képzetiddel,
túl emelyén őt a' valóság' téréin. Én az örök
rendnek titkába avatva a' kénytelenség' nyilait

megtompítom, hogy minden viszontagságon
győzzön az emberi nagyság. Mint látható va-
lóság, mívs tettebe ásom be képemet minden
időkre.

C z i p r u s z .

Mint élet' bálványa állsz az idő' fokán, én.
Fénytelen a' magányban zöldellek, egy világot
alkotva körülöm, mellyet a' vélemény' homálya
el nem boríthat, hol a' lelketlen újra létesülve
a' jövődőség' titkain hajnallik. Ragyogj dicsó!
emeld az érdemest, kit magas példázatod lán-
gít. Tiéd az élet, enyim a' képzemény; egy
hon' szülőtti, külön hatalmakra szakadtunk, míg
létünk, egy fénynek árja, a' végtelennek kehiébe
özönlik.

KISFALUDY KAROLY.

DAL A' T Á V O L B Ó L .

(Matthisson után.)

Midőn az est' vég alkonyodtán
Egy rád mosolygó árny-alak
Gycpágyan ültöd' andalodtán
Köszöntve int 's feléd ballag':
Az hív barátod' örlelke,
Melly rád kéjt 's nyugtot édelge.

Midőn a' hold' kelő világán
Szerelmid' álma szépedez,
'S a' kis zanót- 's gyászfenyvek' ágán
Édes zizeglés rezgedez,
'S kebled sejdülten emeleng:
Az lelke melly kerülted leng,

Érzesz boldog merengzetedkor
Hajdanti bájvilágidon,
Mint a' zephyr-csók kikeletkor,
Olly lágy illentést ajkidon,
'S gyertyád lobogva égedgél:
Az lelke, oh ne kétkedjél!

Hallod, midőn éj int az égből
'S elcsendesül kis rejteked,
Eol-lantként a' messzeségből
E' frigyszót: örökké Tied!
Ah szunnyadj akkor édesdet!
Lelkem rád nyűg-kéjt édesget.

HELMECZY.

I N P U O M P T U .

' Nem kevély a' nagylelkűség,
Szelet üt a' pulyaság ;
Nem dicsekszik a' bölcsesség,
Trombitál a' butaság.
A' hős nem kél könnyen kardra
És a' félszeg mingyárt vág;
Mert a' valóság' polczára
A' hiúság fel nem hág.

SZEDER FÁJBIÁJ'.

A' R E M É N Y T E L E N

Felém hijába lengsz remény' sngára!
Képes vagy é tüntetni bánatom ?
A' Vad kihez nyögésim' .szaggatom
Tiprongni vágy örök Híve' porára.

Ha keble kő, 's illy áldozatra vára:
Áléivá bár ezt is kiállhatom;
'S gyötrelmim' csak sírommal szánatom
Hol bízom, hajnalong nyugtom' határa.

Veszélytül boldogság' kedvenczi félnek,
Nem én, lángom bár hunytig vakmerő;
így tán e' szív sirjában lesz nyerő.

ő nem hall, én kiáltozom de szélnek,
Fel szirtek fel! de ők nem, ah nem élnek,
Könyezni mint dülöng e' léterő.

-BÁLLÁ'

P H A N T A S I A .

Arany sugárod újra terjedez
'S lelkem, le vonzó élte' terheit
Szélytt rázva, röppen boldog képeken
A' szüntelen kívánt és mindenütt
Fellelni vágyott bájvilág felé.

Csapkodva ver túl a' gőzök' körén
Mindég merészbben tisztábban röpül
'S nem félve néz le, mint midőn
Az Óczeán felett hasit-el a' sas
'S kevély szemet vet és lehullni büszke..

Királyi arcczal jó a' Nap, keletjén
'S nyugvása' táján általellenében
Ragyogva égnek a' szírt' bércezi
Mig önvidéke árnyékban dereng:
Úgy bár nyomomban éj' homálya jár
Te , áltragadva a' nyomó időn
A' képzelet' mennyének messze táját
Áradt özönben tüdőkölteted.
' mint phoenix égve tisztító tűzében
Hullong kör ültem a' durvás salak'.

Már élem, érzem, Lethe' cseppjeit,
Az elfelejtő csésze ajkamon!
Itt e' Magasban , a' holott örök
Szépnek 's Dicsőnek fénye folydogál,
Teremnek édes álmódásaim.
Innét tekintem a' szél' szárnyain
Elfolyt időkből egybe-állt zavart,
Melly semmiségre menni lígy tolong
Mint a' haragját völgybe csapdozott
Felhők' csoportja hegytető megé.

'S tisztábbra kelvén a' lement idő,
Repeső örömmel, remegő kebellet
Hevesen megindult meleg érzetek *közt*
Karolom melyemhez mosolyogva rengő
Víd képezetjét a' még veszteget len
Természet' áldott ártatlan korának.

Az Istenek leszálltak akkoron
'S a' gyermek-ember' hajnallásinak
Magok valának hiv vezéreik,
'S nem eseti-el a' menny 's földi részbtől
Gyarlón 's keményen egybefont alak.

'Magában érzé ez tettekre kész
Hév indulatja ' hánykodó tüzet,
A ' belszabadság' önhatalmait,
Követte osztónharczát 's főkjei
Közé bonyolgvá röppent 's elbukott

Hősök 's pulyák ti, mondák a ' vezérek.
Maradjatok hát kényetekre már;
'S vezesse azt a ' bízó önnérő'—
Azolta tévelyg sokba 's küzködik,
Ezer vakítás szenderítgeti,
Jelesre vágyik 's bukdozásiban
Hamis dicsőség' fojtó füstjein
Hizlalja félre értett tetteit.

Gyöngén legyínted e' megtévedést
Te képzeletnek nyájás grátziája!
'S a ' szív felolvad rajzod' bájain,
Békére hajtja a ' gigász erőt
'S a ' féktelenség józanná leszen:
így é etŐ köny, megtörő keserv
Ölelni kisztvén a ' természetet
Az elröpült vezérlők visszatérnek
TS mennyet xnosolygnak a ' kebelbe bé.

Méff napjaimnak reggelén, mikor
CsaK a ' jelenre függesztém' szemem
És vágyam a ' hogy kelt, már nyugodott
Elsőben is te édesítgetél,

Te gyöngé érzés közt nyíló virág!
Fellábbogó láng járt rajtam keresztül
Melyem feszülve terjengett hevült,
'S én azt nem értém, merre és hová ?
Az önmagokkal háborúra kelt
'S magokba néma érzések közül
Felszárnyalál 's egy új világ' körét
Jártad be mint önalkotásodat.

A ' pálya-vívott lelkek' sírjain
Elöttem egy szép csillag járdogált
'S komoly dicsőség' elyzéuma
Lengvén Keresztül szent magányomat,
Istenedésnek nimbuszában állva
Bámultam azt a ' fénytetőt, hová
Felvívja létét a ' pornak fíja.

Késő nyomokra áltható Napok!
Ti vagytok a ' lángifju' Ősei,
Kit intve visztek lakhely tek felé,
Osztozni abból a ' mit bírtatok
'S a ' Szépet a ' Jót szent nyomctétkokft
Mint hív öröktök híren míveLL

Áh! mennyetekben mért zúdit zavart
A' földi élet' forgó *szélvésze* ?
Mellynek sötété jó, rosztat sodor
'S halasztja zúzza a fő czélokot.
Ott vívod akkor a' Szép- 's Nagy' csatáját
Te fenremegve járdáit 's megtörött szív!
Ott omlanak le dőlve váraid
'S füstben gomolyg a' fényes tördelék.
Magányosan állsz büszke könnyeidben
Mint győzedelmét veszttve Hannibál.

Ha feltalálál, sejtve szüntelen
A' millióknak változón zszibongó
Sergében egyet egy hozzád—rokont ,
Ki visszazengi minden hangodat,
Mindent felejtve csüggsz annak melyén
'S csalatkozásid' fájdalmát sirod.

Majdan megedzi azt a' férjfi kéz,
Ha a' szelíden fejlett bizalom
Magasbra lépett elpuhult panasznál,
'S az ömledett szív még nyíltan marad ,
De már magának olly paizst vívott,
Mellyet, kitűzvé a' csafart gonoszna.,
Ő csendesen marad Jagy a' pul ák'
Irtózatot rab századában is.

Te ingerelted e' csatás tüzét
Te gyöngé érzés között nyíló Tirág!
'S belé ragadván , játszva elhagyád
'S felette tündér arcczal röpdézél.
Hogy ő magától légyen csendesebb
"S nyomosb erővel hasson alkotása.
Te andalítani tudsz csak 's nem vezetni
'S a' szenderegve néző ifjú ész
Hamar fogollyá hajlik lépiden.

DOBRENTEÍ,

S Z E L L O C S E

Zengj kedves szellőcse! leánykám küld ide téged,
'S általad ambroziás csókjait adja nekem.
Engemet ő nem lát, és én nem ölelhetem őtet,
A' kit néma falak' zárai rejtenek-el.
Ah ! az epedt szeretőnek jól esik, érzeni elzárt
Isteni szép Jegyese' égi lehelleiteit.

PONOR JOZSEF.

V A L L Á S H O Z .

Mennyei Te! Jóknak alkotója!

Szent oltárodhoz omlok; ha te nem
Vezetsz, remény nélkül kell tengennem.
Légy szívem' 's érzetím' kormány ózó ja!

Ha e' világ' 's a' sors' irigy hatalma.
Arany feltételűn' letördelik,
'S kisírt szemembtől több köny nem telik,
Te légy bas keblem' biztató nyugalma!

Sohajtásimra bár némán felelek
Az emberek 's ír e' szorult kebelnek
Nem jut: vigasztalóm léssz 's mindenem.,
Zászlód alatt boldogság küzdenem
Reményfokodban így tózen talál
Akármikor jövend -a' mord halál.

Gr.. RÁDAI GEDEON.

SZILÁGYI MIHÁLY
SZABADULÁS,
(.Üzai Drama.)

S z e m é l y e k :

Mátyás Király.

Szilágyi Mihály , Kormányzó.

Bátori Margit , ennek Hitvese.

Lábatlan Gergely , Világosvári Kapitány.

Porkoláb Világos várótt.

Ambrus , Udvamok.

Pongrácz , Szilágyi' Szakácsa.

Tamás , Szilágyi' szolgája.

Szolga Világosvárótt.

Udvarnokok. Katonák. Városi nép.

(A' dolog történik Világosváron.)

(A' Kapitány' szobája. Lábatlan és Pongrácz.)

Lábatlan. Hasztalan! nem bocsátalak el, 's ha tovább is makacskodol, találok módot kínszcrítáni maradásra. Pongrácz! így hálálad Urad' kegyelmét? nemesb szívet gondolák abban, kit Szilágyi balsorsa' gyámolának választja.

Pongrácz. Ez mind szép Uram! csak én is illy fennyen tudnám érezni; de mi tagadás? már meg is untam e' kőhalom közt sinlődő életet, hol az ember már boldog, ha a' nap süt reá.

Lábatlan. Pór lélek! ez ád okot a' zúgolódásra?

Szolga (jo.) Az Udvartól követ érkezett.

Lábatlan. Vezesd előmbe! (szolgáéi.)

Pongrácz. Ha oka nincs az embernek örülni, méltán zúgolódik. (Ambrus lép be.) Hogy icSznék öröme'st? mikor szabad vagyok, de ki nem járhatok: csekély bérem van, de azt se kelthetem el. Se szerelem, se játék —

Lábatlan (hevülten.) Elég! — nyomorult! Uradnak köszönd, hogy tüstént békóba veretve, legmélyebb tömlöczbe nem vettek.

P o n g r á c z. Legalább néhány napra bo-
csáss ki a' várból — egy kedves tárgy —

L á b a t l a n. Nem! 's óvakodj, hogy több
panaszt ne halljak, különben megérezed haragon'
súlyát. Takarodj szemem előtt.

P o n g r á c z. Csak ne volna a' bátya olly
magas, azonnal hanyatt-homlok ugranék le. (zú-
golódva el.)

L á b a t l a n. Hálátlan világ! illy példa
minden jótéthez elfásítja szivünket.

A m b r u s. Így felháborodva ?

L á b a t l a n. Ki ne gyúlalna méltán lángra,
midőn kénytelen, tanúja lenni illy romloU-
Ságnak? Ezt az embert Szilágyi nevelte; fog-
ságba esvén, arra kért: ne szakasszam el tőle
egyetlen hu cselédjét; 's most e' nyomorult
szolga, idegen jótévője iránt 's el akarja hagyni.
A m b r u s. Hivatalod látom nem kellemes-

L á b a t l a n. Mi jót hozol ?

A m b r u s. Ezen levél felszabadít tiszted-
ből. (Levelet ad üeki.)

L á b a t l a n. Tehát Szilágyi szabad (hir-
telen olv elkotnorodik.) Mit a' Kormány-
zót én titkon ölessem meg ?'

A m b r u s. Fel kell áldozni őt az ország'
egységének, melyet ő zavarni ügyekszik.

L á b a t l a n . Személyesen add neked a'
Király ezen levelet?

A m b r u s . Az ő parancsolatjára jövök —
teljesítsd mentől előbb 's én kegyelmét hirde-
'tem.

L á b a t l a n . Szomorú kegyelemi ha illy
nemes vér által lehet azt megszerezni! Szilágyi
nagy ember! 's én titkon ölessem meg őt ? ki
olly nyilván élt a' Király- 's Haza' javára.

A m b r u s . Ne eszmélj a' múlton , a' je-
len' olében rejtezik a' szerencse. Légy kard az
erős' kezében, vágj a' merre fordít 's azon egy
sujtással magadnak is arass; 's engedd számolni
azt, ki tégedet használt.

L á b a t l a n . Illy bölcskélkedésen nem épül
nyugalmam; belső biróm más irányt sugal lel-
kemnek.

A m b r u s . Hűségedre bizta Mátyás Ki-
rály foglyát ki őt szabad röptében fékezi; ezen
tett által érdemítsd magad bizodalmará.

L á b a t l a n . Őt megörzeni esküdtem csak,
'smíg Világosvár' falai állnak , tisztetemnek meg-
felelek ; de hóhérnak nem szegődtem, (hirtelen
csönget.) Ha büntetésre méltó: Ítélje meg a'
törvény, 's én a vétkest akkor általadom; de
sötétben gyilkolni nem fogok.

gakoz.) A' Porkoláb tüstént jójón hozzám. A'
Várnagy és az ór tisztek gyűljenek őszre a' pi-
arczon, és leggyorsabb paripámat nyergelje meg
a' lovász, (szolga el.)

A m b r u s . Mi a' szándékod Uram?

L á b a t l a n . Egyenest Temesvárra megyek
a' Királyhoz, tőle megérteni a' valót.

A m b r u s . Ott hasztalan keresed; a' Ti-
sza' partjainál mulat.

L á b a t l a n . Ott is fellelem.

A m b r u s . Vidd halála' hírét, hogy az
Udvarnál szívesen fogadtassák

L á b a t l a n . Tudom, sókan megköszön-
nék, ha a' gyűlöltnek, ki annyiszor keresztüi-
vága feltételeiken, vesztét hallhatnák; de két-
lem hogy Mátyás, a' nagy Hunyadi Fija, Anya-
bátyját s pártfogóját, ki neki a' koronát meg-
szerzé, így jutalmazza s általa nyert hatalmát
illy méltatlan célra kölcsönözze.

Porkoláb (jó.) Parancsolál —
L á b a t l a n . Rövid időre elhagyom e' vá-
rat; vigyázz addig, hogy senki a' rendelt szol-
gákon kivül ne közelítsen a' Kormányzóhoz. Él-
teddel adózol, ha távollétem alattŐ Nagyságát
legkisebb baj crendi.

Porkoláb. Bátran indulhatsz / őt védeni
's megörzeni bízzad szorgalmamra, (el.)

Ambrus. Nem javallom tettedet⁵ vak
engedelmesség illik a' hív szolgálóhoz.

Lábatlan. Karom 's éltém a' Királyé;
de illy kétes dologban, hol dicsősége forog fenn,
tisztább forrást keresek.

Ambrus. Ha így van, én se késem s visz-
sza sietek.

Lábatlan. Már engedj meg; de míg
utamat eljáróm, itt maradsz, nehogy tiszta czé-
lomat a' visszas indulat balra magyarázza.

Ambrus (sárle'kenyen.) Uram! gondold
meg —

Lábatlan. Csendesedj — mind ezért én
fogok számolni. Rátör hiedelemfrel lépek az ifjú
Hős elébe, 's a' görbedező sereg közt is tizlel-
kéhez szólok, melly sokkal nagyobb, mintsem 's
szárnyat fűzőn magának bérlett gyilok által. —
Nyugodj meg! 's használd kényedre, a' mit
házom adhat! (el.)

Ambrus (utána szólván.). Az erőnek fejet
hajtok — (magában.) Átkozott kétkedői minden
fáradságunk leperdül ingatlan szivéről. Ki gon-
dolhatta , hogy hitelt nem ad a' Királyi írás-
nak ? melly ismérhetetlen' vagyon utánazva. —

(gondolkodik.) A' szakács el vágy innen — ma-

am ha Ilim szavait — hálátlan — tőle soitelhet — étető nedvet
hoztam — mi hátrál?

Az esdeklő Hitves a' Király' nyakán — próbálni
szabad , szintúgy tagadni'ha ő nem akarna. —
Gará! falud enyím — 's utóbb Mátyás is megkö-
szöni, hogy kiadtunk a' kelletlen vezetön—(el.)

(Pongrácz' szobája a' konyha mellett.)

P o n g r á c z (egyedffl mélyen gondolkodva jő.)
Hasztalan ez úton sem én, se jó Uram nem
szabadulhatunk híjában jár künn az eszem, le-
kötve a' nyelv, melly mindent tehetne.

T a m á s (jo.) A' Kapitány titkos rendelé-
seket tevén, lóra ült, 's kivágtatott a' kapum

P o n g r á c z . Mi benn rekedtünk. Már nem
tudom, mint adjunk hirt Urunk' Barátnak, hogy,
bár melly kis sereggel is bévehetnék a' várat.
Nemes Kapitányunk nem bocsájt ki, sőt szín-
lett kedvetlenségéért jól lehordott, 's utóbb
békóval fenytett.

T a m á s . Kár! pedig az öreg katonák, kik
Hunyadi alatt szolgáltak 's Urunkat becsülik,
mind részünkre állának.

Pongrácz. Félek valami új történendől, mert mikor a' Kapitánynál valék, az Udvartól áépen akkor érkezetí egy követ — 's, ha jól láttam, Gara' biztosa.

Tamás. Mentsen Isten! akkor nincs mesze a' hálák Emlékezz Hunyadi Lászlóra! ott is Gara volt a' mester. Pongrácz ! mint bánhat így Mátyás Urunkkal, holott ez Pesten annyit fáradozott érte?

Pongrácz. Olyan a' nagy világ! csak ki alantan áll, annak nincs irígye.

Tamás. Hallgassál valaki lappang a'konyhán keresztül. —

Pongrácz. Tetessük magunkat, (fentebb hangon.) Nem ! akármit tesznek velem, én itt nem maradok! addig török rontok mindent, míg magok üznek el.

Ambros (jó.) Mindenütt békétlenség! ne félj barátom!

Pongrácz. Nem is félek én Uram! nem vagyok én közönséges szakács s engem a? sors nagyra alkotott, 's most itt kell tespednem,

Ámbros. Mint értény te Szilágyinak hív embere valál?

Pongrácz. Míg az embernek haszna van addig hív különben az Uram., a' ki többet ad.

A m b r u s . Kár itt raboskodnod ! illy ember világba való — én tudnék — (elhallgat 's kétkedőleg tekintget Tamásra.)

P o n g r á c z (títkolódva.) Mit tudsz Uram? vagy pajtásomtól tartasz? (Tamásnak int.)

T a m á s (félre.) Közel maradok (el.)

P o n g r á c z . Mit parancsolsz ? velem meghitten szólhatsz, már én sokan áltestem , még a' rosztúl sem pirúlok el egy könnyen.

A m b r u s . Semmi roszat — sőt ha kedved volna Hazádnak és Királyodnak szolgálni —

P o n g r á c z . Szívesen! ha különben zsebemnek használ 's innen megszabadít.

A m b r u s . Mind szabadság, mind arany léssen béred (erszényt vesz elő.) Ebből ötven körmöczit mingyárt leolvasok, ha magadra válalnád —

P o n g r á c z . 'S ez mind az enyém? szólj! mutass utat!

A m b r u s . Egy ember él a' Király' terhére , ki csekély bár dicsőségre, de nagy a' nép előtt, mert régolta ismeri — főméltósága miatt nyilván őt elveszteni nehéz, azért csendesesen kellene elaltatni — míg a' Kapitány oda jár, mi okosan elvégezhetnök. '.

Pongrácz. 'S ti az? a' dolog könnyű bár; de a' következés csiklándós.

Ambrus. Szilágyi Mihály ez — ő már elággult, az ifjú Király mellett, se élte se -halála sok lármát nem üt; de neked jutalmas.

Pongrácz. Kicsinylem a' fizetést — Szilágyi ,még is többet ér ötven aranyánál.

Ambrus. Ötven meg ötven az száz.—

Pongrácz. Meg száz a' kétszáz; mint-hogy ő tévé Mátyást Királlyá annyit csak adhat. Ha tetszik az alku, csapj kezét.

gért utóbb fizetnek, a' gyilkosnak előre.

Ambrus. Te értesz a' dologhoz.

Pongrácz. Illy mester előtt mért teteném magamat?

Ambrus. Itt az erszény; itt ezen cseppek , keverd étel közzé — elég lesz.

Pongrácz. 'S mikor gondolnád?

Ambrus. Ma estve fűszerezd ezzel a' vacsorát — azután jer hozzám, egy kötélajtorja lesegít a' bástyán — (félre) jól megy! én magam eltűnök, 's a' vétek súlya gyilkos díjával e' hitetlent éri.

T a m á s (hirtelen jő félre vonja Pongráczot.)
A' nyugati erdő nyílásain lovagok szallonganak,
— ha ők Szilágyi' emberei lennének —

P o n g r á c z . Hah egy gondolat villan fe-
jembe — az idő rövid, a' veszedelem nagy —
Törökök legyenek azok (titkon beszéli Tamással.)

A m b r u s . Min tanakodnak ? nem remény-
lem hogy azt is a titokba avassa — Pongrácz!

P o n g r á c z . (Ambrushoz szorong.) Uram!
hogy készségemről meggyőződj, magadon végy
példát (megragadják.) Gyilkos!

Á m i r u s . Hah latrok ! segítség!

P o n g r á c z . Egy szót sem! különben ször-
nyet halsz. A' páholyba vele! (bovonják a' mellék
ajtón.)

T a m á s (belől.) Itt várd el Urunk' Ítéletét.

P o n g r á c z (belől.) Zárjuk reá az ajtót,
(kijonek, 's az ajtót Ambrusra zárják.) Most bará-
tom! ezen vérajándékot oszd fel biztos kato-
nák közt; én azalatt lármát ütök hogy a' Tö-
rökök jönnek, 's ha majd a' zsoldosok kitakarodnak
a' külső bástyákra, kizárom őket. (Tamás el.)
Szerencse légy velem! adj hiteid szavamnak,
azután üldözhetsz! (el az ajtón kiáltozva.) Törö-
kök jönnek! Fel, fel a' ki Magyar! rajta Vité-
zek.' (elhangzik zajgása.)

(Tömlöcz.)

S z i l á g y i (egyed«l.) Az ifjú tűz fentebb
'erőiül izgatva kényén szeret csapongani; *a* hi-
degebb tapasztalást gúnyolja *a'* kezdő, kit *a'*
dicsőség fényalakja előre vonzogot, *s* gondat-
lan tiporja le *a'* gátot, melly többszer védfoka
a' pártosság dúló habjai közt — ez készíté láncz-
dijt Őszülő koromnak 's eloltá *a'* hála- 's ro-
konság' érzetét. így ostorozza magát az ön-
kényes tett, ha erejét nem bírhatván, vissza csa-
pódik *a'* felhúzott kötél, és szabadon de veszé-
lyes szirtekbe ütközik *a'*védetlen hajó. így
most, kit fegyveres karral magasra vívtam fej,
rajtam edzi hatalma' legelső ftilánkját, és ra-
gyogó életemet közrabság' éjébe süllyeszti. Nemi
ez nem Mátyás' tette! *a'* szerető szív kész men-
tegetni kedveltjét, kinek ifjonti hajkait *a'* régi
kajánság' felém zudítá, *s* elméje képtelen *a'* go-
noszság' szövevényein általtörni. Az irigység hasz-
nálta korát 's *a'* család hízlekedés, melly di-
csőt hazud alacsony ösvényen. Még is — *e'*
lánezesörgés felriasztja *a'* hajlékony szivet —

felhevült pereznek dölyfeit békén lehet tömi .
.sőt többszer világot nyújt 's frigyét köt tá-
vozó feleknél; de így felejt ni fénye' szerzőjét,
illy sokáig táplálni a' boszu' vad lángját — ez
egy váltig elfordult szívnek tette lehet csak, ez
— ez szomorít leginkább, (tompa zuga' hallatik.)
Milly zugás hát e' magányban, hol az élet el-
némultan szenderg ? (távol kiáltás halhk.) Mi ez ?
Nevemet hallom hangzani a' távolban — vág)
csak ébren álmodok régi nagyságomról! úgy
van! Szilágyi' neve akkor elhunyt má r, midőn
ezredei' ajkain Mátyást lebegteté—lépteket hal-
lok — a' vasajtó zörren — mi történik —

P o n g r á c z (néhány katonával a' tömlőczaj-
tól betöri, 's kardot tartván kezében Szilágyi' lábai-
hoz omol.) Szabadság és Szilágyi a' jelszó ! lí-
rám! kedves Uram! a' hálátlanság lánczra fű-
zött, a' hűség szét töri azt — (feloldja lánczait.)
Itt e' kard — Világos vár neked hódul — véd-
jed azt!

S z i l á g y i . Hol a' Kapitány? ki mer zen-
dülést támasztani?

P o n g r á c z . Mindent megérsesz, csak jer.
híveidhez; látásod ébressze szívökét. Ne késs
Uram! gyilkos kerülget, méreg és tör készen
áll vesztedre.

Szilágyi (hevülten.) Gyilkost mondái ?
Mátyás! ez nem a' te munkád! Gyilkos —ebben
ismerem meg a' régi fondorlókat, kik vért szí-
va Hazánk' sebéből titkon szórják villámikat, 's
a' legszentebb érzeményt vak dühre forralják!
(kardját felemelve.) Eles vas , te villogsz ismét
kezembe! új élet sarjad bennem, 's e' néma
tömlöczben is szabadságot érzek. Zúgj! halált
riadozva a' halvány gonoszok felett, hogy a'
porba rettegjék a' megbántottnak felléptét. K i —
ki a' szabadba! (el mindnyájan.)

(Várpiacz. Katonaság rendben áll *ét* városi ne'pseg.)

Pongrácz (Szilágyival jo.) így történt
Uram! A' Kapitány már előbb elhagyá a' vára i,
a' többiek a' képzelt Törökökre rohantak \s
tőlünk kizárattak; én indítám a' hamis lármát,
lovagokat látván a' távol erdőszélen. A' benn-
maradtak, a' vár' lakosival együtt téged védel-
meznek. Tamás hív szolgád őrzy a' kaput.

Porkoláb (j \ ) Kegyelmet Uram !

Szilágyi. Kötelességedét tevéd.

Egy katoná (tietYe jó!) Uram a' lova-
gok, kiket látánk a' Király' emberei voltak. —
A? Kapitány visszatért, 's bejövetelet kér.

Szilágyi. Nyiss kaput 's ereszd bé az
őrizetet, az érdemes Kapitánnyal együtt—(ka-
tona el.)

Pongrácz. Uram! mit mivelsz?

Szilágyi. Vitézek! engem' a' Király
fogságra ítelt, én mint Kormányzó 's ő Felső-
gének legelső szolgája tisztelem parancsát, és a'
törvénynek hódolni tartozom. A' bűnös' kétsé-
ge ragadjon fegyvert, tisztának egyedül igazság
paizsa , melly nekem is meglészen. Köszönöm
részvevő hűségteket, de nem fogadhatom el —
(zugás a' katonák közt.) Ki lenne az elfajult, ki
hazai vér által kívánna szabadságot? — Ti hall-

attok? 's én mint Vezértek legyek? hitszegő —
f lem úgy Vitézek! habár a' fellázadt vér kard
után ég is, a' józanabb eszmélet simítsa vissza azt
illő korlátba — én fogoly maradok.

Lábatlan (több katonákkal fellep , ezek k'-
zul egyik Mátyás Király, közkatonai ál köntösben.)
Kormányzó Uram! irántad való tiszteletem ké-
szített alkalmat illy gyors változásra; alig ér-
tem le a' völgybe a' hiszékeny őrizet kirohao.
's te magadat Világosvár' uráva teszed'

Szilágyi- Megóvni akarám magamat a'
gyilkostól, kit e' várban hagyál— éltemet méltó-
több halálra ítélvén, hogy sem méreg által huny-
jon el —

Pongrácz. Elzárva tartom az allattomos
incselkedőt, ki arannyal akart megvesztegetni.
Uram' tudta nélkül történt a' zendülés, 's ha ez
hűn, kevély vagyok reá, 's nem rettegem a' Ki-
rály' Ítéletét — Balsorsban tűnik ki a'szolga'hű-
sége, 's mind az a' mit neheztelve felőlem hal-
lál, színezés vala, melly jőtevőm' mentiségére
célzott. Most engedd színed elé vezetni fog-
lyomat (el.)

Szilágyi. Kapitány! vedd ismét e' kar-
dot melly csak a' szabadnak oldalán ragyog-
hat, most se markoltam én azt rokon vért on-
tani. Folytasd tisztedet, védő kezed alatt bá-
terságos éltém — csak arra kérek, légy a' Ki-
rálynál szószólló hiv szolgálaim iránt, kiket ne-
mes érzés csatolt hozzám. Ti pedig hajtársaim!
kiket harcmezőkön tanultam tisztelni, oltsátok
el a' pártosság' lángjait, 's a on nemes vért, mel-
lyet nekem szántatok, szenteljétek a' Haza' ja-
vára. Hunyadi' magzatja Király tok, ő szebb di-
csőségre vezelend bennetek! én a' tömlöczbe
megyek — (el akar menni, akkor Matyü Király le-
'etere kön torát előlép.)

M á t y á s . Jer ezen szívhez! melyly nagyá
lenni tőled tanúi most — (karjába omlík.) Bocsá-
natot Bátyám!

S z i l á g y i (tartózkodva.) Király!

M á t y á s (int, a' körülállók hátra Tomünak.)
Bocsáss meg öcsédnek, mit a' környülménytől
terhelt Királynak tennie kellett.

S z i l á g y i . Dicső Atyád győzött minden
könyülményen; győztem én is, midőn azok'
akarátja ellen, kiknek szavára engem' tömlöczbe
vetettél, Királya tévélek. Kinőttnek képzelgéd
magadat az öreg^s kezéből, 's elzaratád őt, hogy
álnok csuda lóidnak útát nyiss veszedet eszkö-
zeni.

M á t y á s (büszkén.) A' jótétellel egyszers-
mind nehéz terhet is fordítói reám 's nem há-
látlanság , hanem az egész alkotmány' rende,
mellyet félszegü vélemény soha nem alapít, in-
tétzte tettemet. Megfontolt erővel léptem a' me-
zőre , egybe fűzni a' visszas tagokat, 's az if-
júnak tiszteletet szerezni. Te, ki hosszú vizs-
gálaton a' kedvező perczet elmulasztód, mint Kor-
mányzó elsőben érzéd hatalmamat, melyly nem
következetlen fekszik a' világ előtt. Te min-
denben veszélyt gondolái, hol én sikert láttam,
így a' Királynak szükségtelen 's jobbágnak szük-

séges példa' áldozatjává levél de a' hála 's tisztelet
dönthetetlen álla öcsédnél. Mint tapasztalt Ve-r
zért, mint Hazafit becsül Királyod —

S z i l á g y i . 'S tömlöczbe felejtve ellen-
ségi' törének martalékul hagyd.

M á t y á s . 'S megbünteti őket. Várkony-
hoz bírókat rendelék, azok Ítélik meg ügyünket.

P o n g r á c z . (Ambrust vezeti elő.)Itt átcsá-
bító — itt a' méreg, mellyet adott.

A m b r u s . Felséges Uram!

M á t y á s . Vigyétek Várkonyba, ott a' bi-
rószerk előtt vegye bérét társaival. (Ambrus el-
vezettetik.) Te hív szolgál! ki megelőzted Ki-
rályodat Urad' szabadításában, állj ezentúl Ne-
meseim' sorában.

S z i l á g y i . Bizd reám jutalmokat' Pon-
grác! Tamás! ti éltemnek hív sorsosi, legyetek
ezentúl is Barátim! —

M á t y á s . Bátyám! érzést látok szemedben!
nyújts kezet örökös békére — (int, Lábatlan el.)

S z i l á g y i . Boszút nem ismerek! még
akkor, midőn az alkalomtul elragadtatva láncz-
czal terhelél, sem szűnt meg irántad szerete-
tem; sötét házamból is hozzád röpitém áldási-
mát, hogy Atyád' nagy lelke hintse reád sugá-
réit. (karjába dől) Megbocsátok.

M á t y í s .   H o g y   n e m   f e l e j t e l e k   e l ,   b i z o -
nyítsa   e g y   k e d v e s   s z í v ,   k i v e l   é p e n   T e m e s v á r -
r ó l   s z a b a a í t á s o d r a   i n d u l ó k   —   a z   ő   j e l e n é s e   e r ő -
s í t s e   e '   n a p n a k   s z é p   f r i g y é t .

(Muzsika zeng. Margit, Lakatlan 's több Uel-
várnotok jonek.)

M a r g i t .   (Szilágyi'   keblére   röpül.)   K e d v e s
Férjem!

S z i l á g y i .   E n n y i   ö r ö m e t   e g y s z e r r e !   I l l y
drága   léleknek   kell   jőni,   hogy   a'   múltnak   ke-
serveit   egy   édes   pillantat   örök   felejtésbe   sül-
lyessze.

M á t y á s .   S z i l á g y i !   k e d v e s   B á t y á n k !   v e d d
ezen   kárdot   Királyodtúl,   és   védjed   ezzel   mini
Fővezér   alsó   Magyarországunkat   a'   Török   el-
len.   Neked   Lábatlan   Gergely!   ki   bizakodva   ki-
rályi   szívünkbe   a'   gyilkos   levélnék   hitelt   nem
adál,   a'   törvény   alá   esett   gonoszok'   birtoka   le-
gyen   béréd,   és   szálljon   ált   maradékaidra.

M i n d n y á j a n .   É l j e n   M á t y á s   K i r á l y !
(Mátyás   Szilágyit   és   annak   Hitvesét   áltöleli.   A'   kár-
pit   legördül.)

KISFALUDY KAROLY.

T I S Z T Ű L Á S ' I N N E P E .

A Z U N G N Á L .

(1886.)

A ' S E R E G .

Érettünk küzd, érttünk csatáz
A' harcz' nagy Istene;
Segéli az elnyomottakat,
'S elnyomja az elnyomót!

A ' J Ó S O K .

Bízzál te benne , hű sereg ,
Rád néki gondja van;
Segéli az elnyomottakat,
'S elnyomja az elnyomót!

E G Y Ű T T .

Érettünk küzd, érttünk csatáz
A' harcz' nagy Istene;
Segéli az elnyomottakat,
'S elnyomja az elnyomót!

AZ OLTÁI' SZŰZ .

Az agg erdőben alndtam-el,
Egy lombos tölgynek alatta;
Zaj tímada az agg tölgylombjai közt
'S elverte szememről álmat.

Idegen raj uhe-meg a magas
Tölgy' gallyait, egy tömött gerezd;
'S a régi lakók kirohantak
Elűzni szelíd vendégeiket.

Dohosén folyt a' küzdők között
A' vér csatija; hulltak sergeik.
De most szeretetté vila tusa jók,
's a két raj egy rajjára leve.

A' Fő JÓs.

Tisztáljatok-meg! vár az Ung,
Új honnotoknak szép folyamja.
Nem lél segélyt a szennyezett;
Nem, a ki a mis tulajdonát,
Hölgyét, cselédit, bamait,

Onil vagy nyilt arcczal, rabolja.
Nem, a' ki csal; nem, a' ki jobbját,
Felének avvagy ellenének,
Mosolygva nyújtja, 's másfelől
Mérges nyilat für oldalába.
Nem, a' ki jámbor szenvedőnek
Enyhíteni rest gyötrelmeit,
'S elfagyva látja folyni könnyét.
A' szenvedő az Istené,
'S ez bosszút áll a' szenvedőért,
A' bántón bosszút. Tisztul jatok-meg!

F E G Y V E R N E K .

Ártatlan vére Balambert, Csaratont és Ödönt
És téged, dicső Etelyénk, soha meg nem fertőze.
A' hős nem fenevad: védi szabadjait,
'S másnak szabadját tiszteli.

Etely így fut, a' bérezek' kevély fi ja,
Szelíden 's áldást hozva medreiben.
De ha szirtek gátlják a' szelíd' futását,
Kicsap a' mederből, ront, pusztít haragja.

Árpád! a' pácza tiéd, tied a' kard és az érez paizs :
Szabad Nép adta, 's önkénytt, 'azt kezredbe.
Viseld, feje 's atyja neki, 's azt a' szép örökbe.
Etelyénk, a' mi Etelyénk ! hagyá reánk, te légy

Vezére.

E G G Y U T T .

Érettünk küzd, érttünk csatáz
A' barcz² nagy Istene !
Ránk gondja **Tolt**, ránk gondja lesz,
'S elnyomja az elnyomót!

E P I G R A M M A K .

1.

A ki művészpályát óhajt, tövisit ne tekintse ,
Sátrán törjön elő 's tűnnek az éji ködök.
Síkos az ÚJ; 's meredek, szűk az élet, szökni tanulj ; mert
Gyors az idő , megelőz: 's hasztalan áldozatod.

2.

A' késő szerelem kétes láng, téli virágként
Védő kézre szorul , 's fázik az a' ki szedi.

3.

Zúg, morog a' zivatar , zajog a' zord éjszaki szélvész ;
Néz a' lyánka , remeg, 's félve karomba omol.
Vívjatok égi tüzek! nem retteg tőletek a' hív ,
, Sőt vadon árjaitok partra segítik utóbb !
így szólék azalatt kiderül, a' lyánka elillan :
Fény lepi a' berket, szívemet éji vihar.

4.

A' tudományt szereted, hírt lángolsz általa nyerni ?
Kis jutalom, nagy erő, annak alapja; vigyázz!

5.

Kis dolor is gyakran nagy czélt okoz sokaságnál
Mellyet utóbb tetté érlel az egyes erő.
Kezdeni többnek kell; de valódira hatni csak egy tud,
Ebbe vegyül a' sok, 's általa mindenik él.

6.

A' boldog szerelem hallgat, ' titkon szedi bérét;
Szép szavak' árjai közt néma halálra siet.

7.

Ah! az idő rövid; így sóhajt fel számtalan ember,
'S mint ölhesse el azt, többnyire arra ügyel;
Elme-szorultságát hány ember leplezi azzal,
Kit gögfiénye gyötör, bár feje 's keble üres.
Gyors röptét egyedül maga érezi zsenge szerelmünk mert kéjpillanatit
bába meríti korán.

8.

Ah 's oh fo nyereség a' versben mint szerelemben;
Itt érzést jelel, ott tiszta metrumra segít.
A' Bölcs, szót ha felejt, bátran folyamodjon ezekhez,
És ha az ah nem elég, bizza az ohra ügyét.
Büszke tudósokat is gyakran pártul veszik, és mint
Gondolatok szöknek, a' csuda semmi közé.
' A' lobogó Szerető, szintúgy ki szeretni megunt már
Keblok' ürességét általok elfedezik.
Hangúi szolgálnak bú - fájdalom - álom- örömnök,
Minden szép 's nagy előtt, 's félszegü versek után

9

Kit hang a' szerelem , ha kiejted, milliomozva
Zengedez élted' víg hajnali álma körül.

10.

Kátét harcok után ez az ember' fo nyeresége,
Hogy tzük léte' körén túrni 's felejt ni tanuk

11.

A' szerelem' titkába nehéz béhatni; mi okból 7
Távoz eszünktől , 's vak hitre simítja szívünk

12.

Csendet unalmat szül mindennek többszeri nézte
Untalan édes alak! téged' imádni örönr.

13.

Többé nem szeretek ; minek a' sok néma vetződés ?
Mit tegyek ? a' kegyes int: élni szeretni csak egy.

14.

Férfiba' több az erő, lágy érzés asszonyi birtok,
Ez jó szívre , amaz bátor eszére kevéfy.
Így külön ösvényen változnak létök' irányi :
Míg a' tölt erszény frigyes igára fúzi.

15.

Változat' átka alatt nyög minden földi teremtmény ;
Lassn szokás egyedül ellene védpajzsnak.

16.

Milly szép 's tiszta öröm nyájas szemeidbe teldntnem,
Menny, föld 's önmagam is bájgyűrűjökbe vegyül;
Kéj ökon életerőm gyöngéd hullámban özönlik ,
Bennök halnia kész , általok élni buzog.

17.

Ámor számkivetett, még is szabadóna tilosban
Édes kínos adót lopva szed és — mosolyog.

18.

Pislog az éjjeli mécs , eszmélve tűnődik az ember ,
Partra miként szálljon , mint alapítsa ügyét;
Hajnalt vágy , 's Örvend a' sejtett békesugárnak :
Feltűn ez ah ! 's hidegen néma porára ragyog.

19

Büszke Vitéz' hamvát márvány fedti jutalmul ,
A' Hív' sírja felett dalt rebeg a' szerelem,
'S messz e időközön míg gyöngéd érzelme elárad,
Hány szobrot letipor vak diadalmi erő?

20.

Múltra jövőre tekints , ha magas bért nyerni törekszel,
A' jelen' áldásit lágy kebel érzi maga.

21.

Törpe nagyot nem lepsz, ne erőlködj , kár az időért:
Fenn csügg a' koszorú, nagyra nagy elme mehet.

22.

Hány ezer évek előtt írtak már a szerelemről ,
'S mindenik annyi gyönyört bájola 's hinte reá ;
Én nemű sőt makacsul tagadom jótéte' malasztit .
Mert tüze' lángjaitól reszket az életerő.

23.

Küzd az erős , de halad ; gyöngébb őt lesve nyomozza,
És ha nem érheti el, régi szokásra kevély.
Az, ki akar 's nem tud , kész mindég gúnnyal Itélni
A' tehetős hallgat , tette mutassa mit ér.

24.

Kém szólal: 's bájos szemeidnek rabja levék már ;
Szólal: hív rabod én, 's rab magad istenülénk.

- 25.

Álmod az ifjú meleg karjával öelve világát,
'S a' szent lelkesülés' szárnyain égbe röpül.
Tiszti bilincsbén utóbb csalfénye nem önti sugárit ,
Élte' szükén küzdell a' hideg élet után.

26.

Messze halad ki tanul , messzébb jut mézes ajakkal,
Legmesszébb ki örök görnyedezésre szokott.

27.

A' ki sokat kíván az többnyire csak keveset nyer ,
 Játszi szerencse vakon szokta eladni javát.
 O ne esengj kincsért, fényes gond annak az ára ;
 Hogy ha szegény vagy is élsz szebb örömekre utálsz.
 A' szerelem' kelyhén 's őszinte baráti kebelben ,
 Mint a' Dúzs , ki penészlepte aranyrakól.
 Hogy ha Hívem karomon csügg 's szép szeme rám lövi lángját
 És dagadó keblén szívem is ujra hevl ,
 O te szegény gazdag! számla Igsad pénzedet akkor ,
 Édes öröm közt én édeni bérré jutok.

28.

Tudni kívánod, mért Epigrammám' tárgya szerelmes ?
 Hát maga a' szerelem , mért epigrammi tünet ?

KISFALUDY KAROLY-

F O G L A L A T .

	Lap.
Ajánlás. (Kultsár Iatrán.)	
Rezek' Magyarázatja.	
Sz. Mihál yhegyi Remete Rege. (Kisfaludy Sándor)	1.
Örömeinek. (Guzmics Izidór.)	26.
Júlia. (Makáry.)	53.
A' Jövendő. (Szatthmáry.)	33.
Honvágy. (Kisfaludy Károly)	35.
Első Lajos' Nápolyi hadviselései. (Gr. Teleki Jós.).	
A' Lantos' Szerelme. (Kisfaludy Károly.)'	71.
A' Szom' hatalma. Trióiét. (M. F.)	74,
Az Élet. (Zordy.)	74
Az Ideálok. Schiller után. (Helmecezy.)	75
Csatadal (Gr. Teleki Ferencz Erdélyben.)	77
A' Féltékeny. (F, Y.)	81
Panasz. (Makáry.)	88
A' Tyránn Poéta. (Kisfaludy Sándor.)	
Szépemhez. (Pri. Szentmiklósy Aloíz.)	
Barátomnak. Sonett. (Vándorfy.)	
Az idS eljár. (Super. Kis János.) .	
Óhajtásom. (Pri. Szentmiklósy Alofz.)	
Barátság és Szerelem. (Kisfaludy Károly.)	

Gritti Lajos. (Horvát Endre.)	135-
Zöld, Veres, és Fejér. (Ü-né szül. F, B. N. J.)	
Barátnémnak. Sonett. (Vándorfy.)	
A' szerelmes Pásztor. (Pri. Szentmiklósy Aloíz.)	155.
Bakony. (Töltényi.) ..	155.
Csalatás. (Pri. Szentmiklósy Aloíz.)	157
írói Tanács. (Zordy.)	160.
Az Egészséghez. (Makáry.)	161.
Izóra. Monolog. (Kisfaludy Károly.)	165.
Hattyú-Ének. (Gr. Teleki Ferencz Erdélyben.)	165.
Életöröm. (Zordy.)	
A' Patakmelletti Ifjú. Schiller után. (Helmecczy.)	167
A' Szegény Útas. (Gr. Majláth János.) ..	169
A' Vérpohár. Novellá. (B. K.)	171
Nándor - Fejérvár. (Döbrentei Gábor.)	191
Gnomák. (Zordy.)	
Harcszózat. (Helmecczy.)	240
Szerelmes kívánás. (Vitkovics.)	241
Habozás. Sonett. (Kovácsóczy.)	242
Esthajnal. (Bajza.)	245
Tollagi Jónás' viszontagságai. (Szalai Benjámín.)	245
Veszteség. (Döbrentei Gábor.)	280'
Halni 's élni a' Hazáért. (Kis Lajos.)	

Kemény és Jövendő. (Makáry.)	
A' Magány. (H. K.)	293.
Laura. (Ponori Thewrewk József.)	294
Ábrándozás. (Pri. Szentmiklósy Aloíz.)	295.
Mimihez. (Super. Kis János.)	296.
Amália. Schiller után. (Szentilonay.)	297.
Hortensia. (Szeder Fábián.)	298
Barátság és Szerelem' ideje. (Kisfaludy Sándor.)	
Stuart Mária. (Schedel.)	300.
Dénesi' halálára. (Ponori Thewrewk József.)	800.
Pálma és Cziprusz. Allegória. (Kisfaludi Károly.)	301
Egy elutazott Széphez. (Szatthmáry.)	308
Dal a' Távolból. Matthisson után. (Helmeeczy.)	308.
Inpromptu. (Szeder Fábián.)	310
A' Reménytelen. Sonett. (Bállá.)	
Phantasia. (Döbrentei Gábor.)	312.
Szellőcse. (Ponori Thewrewk József.)	317
Valláshoz. (Gr. Rádai Gedeon.) ..	318
Szilágyi Mihály' Szabadulása. Dráma. (Kisfaludy Károly.)	
Tisztulás' Innepe az UngnáL (Kazinczy Fér.)	
Epigrammák. (Kisfaludy Károly.)	343.
Muzsika.	

